

Občina Cerknica | Cesta 4. maja 53 | SI - 1380 Cerknica
Tel: (01) 70 90 610, Fax: (01) 70 90 633

**LETNO POROČILO JAVNEGA ZAVODA NOTRANJSKI REGIJSKI
PARK ZA LETO 2011**

Številka: 410-0047/2012

Datum: 10.5.2012

**SVETNICAM IN SVETNIKOM
OBČINSKEGA SVETA**

- ZADEVA:** LETNO POROČILO JAVNEGA ZAVODA NOTRANJSKI REGIJSKI
PARK
- NAMEN:** Obravnava in sprejem sklepa
- ZAKONSKA OSNOVA:** Zakon o javnih financah (Ur. l. RS, št. 79/99, 124/2000, 79/2001,
30/2002, 56/2002-ZJU, 127/2006- ZJZP, 14/2007-ZSPDPO,
109/2008)
- PREDLAGATELJ:** Župan, Marko RUPAR
- POROČEVALEC:** Direktor javnega zavoda Notranjski regijski park
- PREDLOG SKLEPA:** Občinski svet Občine Cerknica se je seznanil z letnim poročilom
javnega zavoda Notranjski regijski park.

O b r a z l o ž i t e v :

Na podlagi aktov o ustanovitvi javnih zavodov, katerih ustanoviteljica oziroma soustanoviteljica je Občina Cerknica, ti zavodi enkrat letno poročajo o svojem poslovanju Občinskemu svetu Občine Cerknica.

V prilogi posredujemo letno vsebinsko in finančno poročilo Notranjskega regijskega parka za leto 2011. Vse priloge k poročilu so priložene na CD-ju.

Pripravila:
Jasna Zalar
Višja svetovalka

Marko Rupar
župan

**NOTRANJSKI REGIJSKI PARK
TABOR 42
1380 CERKNICA**

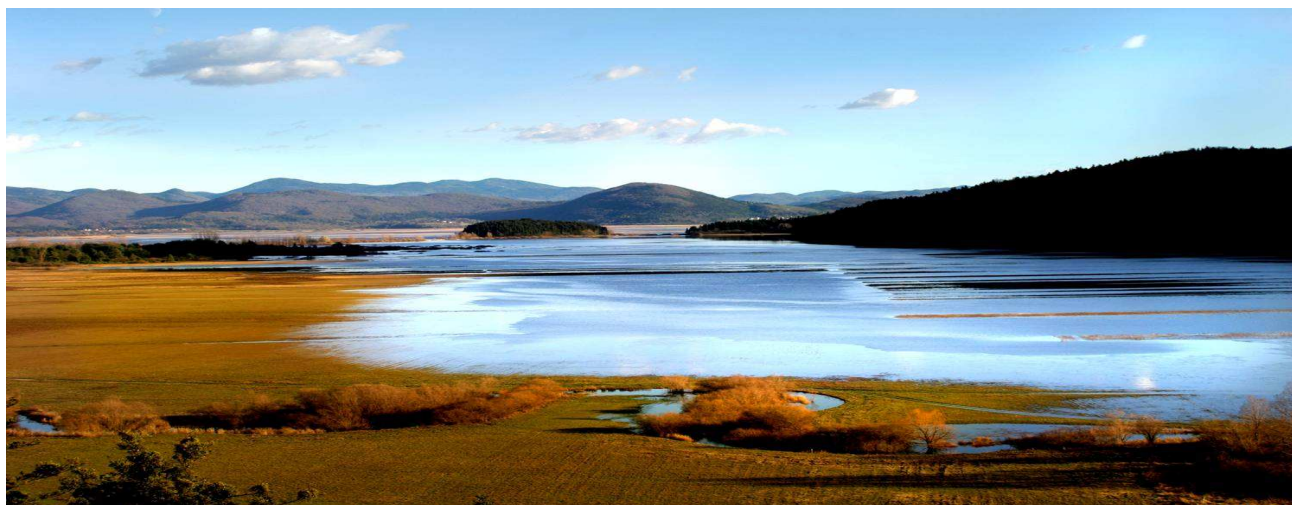
NOTRANJSKI REGIJSKI PARK – POROČILO O DELU V LETU 2011 IN PLAN DELA TER FINANČNI NAČRT ZA LETO 2012

NOTRANJSKI REGIJSKI PARK

Notranjski regijski park je obsežno območje regijsko značilnih ekosistemov in neokrnjene narave ter območji naravnih vrednot, ki se prepletajo z deli narave, kjer je človekov vpliv večji, vendar pa z naravo uravnovežen. Ravno tako je regijski park tudi območje s poudarjenim kakovostnim in dolgotrajnim prepletom človeka z naravo, ki ima veliko ekološko, biotsko ali krajinsko vrednost.

V regijskem parku je opredeljeno več naravovarstvenih območij, katerih meje so opredeljene z danes znanimi raziskavami in pričakovanji v bodočnosti, ki bodo tej naravi dali njeno pravo veljavo. Vodilna misel pri načrtovanju zavarovanega območja je bila upoštevanje in omogočanje razvojnih možnosti prebivalcev in vseh, ki na območju Notranjskega regijskega parka živijo.

Notranjski regijski park je ustanovljen z namenom, da se ohranijo, varujejo in raziskujejo naravne in kulturne vrednote, izjemne geomorfološke, geološke in hidrološke znamenitosti, zavaruje avtohtono rastlinstvo, živalstvo in naravni ekosistemi ter značilnosti neživega sveta, kakor tudi paleontološka in arheološka najdišča, etnološke in arhitekturne značilnosti ter kulturna krajina.

BOTANIČNI POPIS VRST IN RASTIŠČ NA OBMOČJU NOTRANJSKEGA REGIJSKEGA PARKA V LETU 2011

Ena izmed pomembnih nalog je popis rastlinskih vrst na celotnem območju Notranjskega regijskega parka. S popisom smo začeli v letu 2010, ko smo na 55 nahajališčih zabeležili uspevanje več kot 500 vrst rastlin. Rastline so ključnega pomena z vidika ekologije, naravovarstva in, nenazadnje, prehrane. Različne rastlinske vrste skupaj z neživim delom okolja oblikujejo različne življenjske prostore. Rastline s podobnimi okoljskimi zahtevami (geološka podlaga, dostopnost vode, količina svetlobe ipd.) tvorijo rastlinske združbe. Podobne rastlinske združbe lahko združimo v en habitatni tip, na primer bukov gozd. Poznavanje rastlinskih vrst nekega območja nam omogoča opredelitev in kartiranje habitatnih tipov. Te karte pa predstavljajo osnovo za učinkovito načrtovanje naravovarstvenih akcij.

Kot primer predstavljamo metulja sviščevega mravljiščarja (*Maculinea alcon*). Njegov življenjski prostor so vlažni in mokrotni travniki ter nizka barja, kjer uspeva močvirski svišč (*Gentiana pneumonanthe*). Samice metulja odlagajo jajčeca praviloma le na to rastlinsko vrsto. Gosenice se nekaj časa hranijo s cvetovi močvirskega svišča, nato pa jih v mravljišče odnesejo določene vrste mravelj in zanje skrbijo kot za lasten zarod. Po preobrazbi iz bube zleze odrasel metulj in odleti iz mravljišča, si najde partnerja, nato pa z odlaganjem jajčec zaključi svoj življenjski krog. Zaradi posebnih ekoloških zahtev in izginjanja primernega življenjskega prostora je sviščev mravljiščar v Sloveniji močno ogrožen in na Rdeči seznam ogroženih metuljev uvrščen kot prizadeta vrsta (E), kar pomeni, da mu grozi izumrtje, če se bodo dejavniki ogrožanja nadaljevali. S popisi določimo območja pojavljanja močvirskega svišča in se osredotočimo na vzdrževanje teh travišč. V nasprotnem primeru, se po poti naravnega spreminjanja tako travišče zaraste, s tem izgine življenjski prostor in z njim naš metulj. Z varovanjem in skrbjo za življenjski prostor izbrane vrste, pa omogočimo nemoteno življenje tudi kopici drugih živalskih in rastlinskih vrst, ki so vezane na ta habitat in od njega odvisne.

V času trajanja projekta LIFE06NAT/SLO/000069 »Presihajoče Cerknjsko jezero« smo izvedli kartiranje habitatnih tipov na območju presihajočega jezera. Na osnovi teh kart načrtujemo kam in kako bomo v prihodnje usmerili svojo energijo, čas in denar, da bo naše delo kar se da učinkovito in bodo tudi redka in ogrožena živa bitja še naprej živela na tem območju. Ohranjala se bo pestrost vrst, ki ni le lepa za oko, ampak pomembna tudi za nemoteno delovanje ekosistemov, katerih del smo tudi ljudje. Stremimo k zdravemu naravnemu okolju, saj le zdravo okolje omogoča kakovostno življenje na dolgi rok, česar pa se premalo in premalokrat zavedamo.

S tem razlogom bomo nadaljevali s popisom flore in habitatnih tipov. Osredotočili se bomo na puste suhe travnike, ki se ponašajo z izjemno raznovrstnostjo živih bitij in smo jih v Evropi spoznali za pomembne habitatne tipe, ki pa so zaradi opuščanja tradicionalnih metod kmetovanja močno ogroženi. Z zaraščanjem suhih travnikov nekdanje ekstenzivne kmetijske krajine, ki so jih v mnogih generacijah trudoma soustvarjali naši predniki, pa te pomembne in vrstno pestre površine izgubljam tudi pri nas.

S popisi smo v letu 2011 nadaljevali na območju Menišije, s poudarkom na območju Brejnic, Dobške, Begunjske in Bezovske gmajne, kjer so suhi travniki še prisotni.

V letu 2011 smo s popisom zajeli tudi območje dela Cerknjsčice med Otonico in Cajnarji, kjer so še ohranjeni poplavni travniki.

Popise smo izvedli tudi območje Slivnice proti Gradišču in Medvednici oziroma Mali Slivnici.

Izvedeni popisi na območju Notranjskega regijskega parka v letu 2011

NAHAJALIŠČE	DATUM	KODA
Cerknica, Begunje, pašnik NRP	3.5., 4.5., 18.8.2011	BPA1
Cerknica, Begunje, Dobec, Brejnice	10.6.2011	BRC1
Cerknica, Brezje	29.6., 16.8.2011	BRZ1
Cerknica, Brejnice, Spodnje Brejnice (kupljeno 2010)	5.5.2011	BSB1
Cerknica, Brejnice, Švigelj 5 ha	5.5., 9.8.2011	BŠV1
Cerknica, Begunje, med tovarno in 'pašnikom NRP'	31.8.2011	BTR1
Cerknica, Brejnice, Bugovka	5.5., 6.6., 10.6., 13.6., 9.8.2011	BUG1
Cerknica, Begunje, glavna cesta Bezuljak - Dobec	6.6., 9.8.2011	BZD1
Cerknica, Topol, Cumlov most	26.5.2011	CUM1
Cerknica, Dolenje jezero, Rešeto	20.7., 12.8., 15.9.2011	DJR1
Cerknica, Dolenje vas, Dolenjske blate	21.6., 30.6., 12.8., 31.8.2011	DLB1
Cerknica, Dobec (pred vasjo iz smeri Begunj)	31.8.2011	DOB1
Cerknica, Dolenje jezero, od asfaltnega parkirišča proti Dolenji vasi	30.8.2011	DRJ1
Cerknica, Goričice, Dujce	29.7.2011	DUJ2
Cerknica, Gorenje jezero, izviri Obrha	10.8.2011	GJI1
Cerknica, Begunje, Gora (pri križu)	17.6.2011	GOA1
Cerknica, Gorenje jezero, 'učna pot'	7.6., 22.6.2011	GOJ5
Cerknica, Dolenje jezero, Godešev laz	15.9.2011	GOL1
Cerknica, Goričice, Goriški Brežiček	5.9.2011	GRB1
Cerknica, Lipsenj, Goričice (ob glavni cesti)	20.6.2011	GRC1
Cerknica, Cajnarje, Hruškarje, Hruškarjev graben	21.6., 26.9.2011	HRG3
Cerknica, Rakek, Ivanje selo	31.8.2011	IVS1
Cerknica, Dolenja vas, pot na Veliki Javornik	22.7.2011	JAV1
Cerknica, Kranjče (domačija Kranjče 3)	4.5., 21.6.2011	KRA1
Cerknica, Kožljek, Kožlješka ravan	31.8.2011	KRN1
Cerknica, Kožljek, Kožlješki studenec (izvir)	31.8.2011	KST1
Cerknica, Begunje, Kožljek, Kožlješki graben	28.6., 20.7.2011	KŽG1
Cerknica, Gorenje jezero, Laze (izviri)	5.4., 7.4., 22.4.2011	LAZ1
Cerknica, Laze pri Gorenjem Jezeru	18.3.2011	LZE1
Cerknica, Sv. Vid, Osredek, Mikičkonec - Vrh	22.8.2011	MKV1
Cerknica, Marof (pri vrtnariji)	2.9.2011	MRF1
Martinjak, pri mostu, ob Martinščici	15.4.2011	MRT6
Cerknica, Mala Slivnica (ob makadamski cesti proti kraju Grahovo)	30.5.2011	MSL1
Cerknica, Grahovo, Mala Slivnica	8.7., 23.8., 26.9.2011	MSL2
Cerknica, Otok - Laze, odcep za Jurišče	20.7., 21.7.2011	OLJ1
Cerknica, Otok (Cerkniško jezero)	30.3., 22.4., 15.6., 16.6.2011	OTK1
Cerknica, Otok - Laze (na levi strani nasipa)	10.8., 12.8.2011	OTK3
Cerknica, Dolenje jezero, Otok - most	20.7.2011	OTM1
Cerknica, Begunje, Dobec, Pranger	29.7.2011	PRG1
Cerknica, Peščenik - Lovkotova ograda	2.9.2011	PSC2
Cerknica, Begunje, Cajnarje, Puščava	21.6.2011	PUV1
Cerknica, Begunje, Cajnarje, Rdeči hrib (0,5 km za odcepom za Sv. Vid)	21.6., 23.6.2011	RDH1
Cerknica, Dolenje jezero, Ribiški kot - Gorica	30.3.2011	RIK2
Cerknica, Podskrajnik, Rakov Škocjan - Veliki naravni most	5.8.2011	RŠV1
Cerknica, Dolenje jezero, Retje - območje mulčanja LIFE	2.9.2011	RTJ1
Cerknica, Laze pri Gorenjem Jezeru - razgledišče	18.3.2011	RZG1
Cerknica, Begunje, ob cesti Selšček - Dolenje Otave	25.8.2011	SDO1
Cerknica, Selšček, ob križišču Rakitna - Cajnarje	2.8.2011	SEK1

Cerknica, Begunje, Selšček, Sive glave	25.8.2011	SGL1
Cerknica, Begunje, Selšček, Sive glave, pot na Špičko (Špičasto Stražišče)	26.8.2011	SGL2
Cerknica, Begunje, Selšček, Sive glave, vrh Velika Špička (955 m n.m.)	26.8.2011	SGL3
Cerknica, Slivnica (vrh)	30.5., 16.8.2011	SLV1
Cerknica, Begunje, Kožljek - Stražišče (kozolec)	28.6.2011	STK1
Cerknica, Stražišče, pobočje hriba Leskovica	7.9.2011	STL1
Cerknica, Gorenje jezero, Laze - Sv. Brikcij	20.6.2011	SVB1
Cerknica, Topol - odcep za Otonico	2.8.2011	TPO1
Cerknica, Begunje, Topol, odcep za Otonico - kamnolom	5.10.2011	TPO2
Cerknica, Dolenje jezero, Otok, potok Tresenec	17.8.2011	TRC2
Cerknica, Laze, pot do potoka Tresenec	4.8.2011	TRG1
Cerknica, Dolenja vas, Veliki Javornik - 'poseka'	3.8.2011	VJR1
Cerknica, Dolenja vas - Zelše, pri konjeniškemu klubu	17.8.2011	ZEK1
Cerknica, Begunje, Stražišče, Zibovnik - izvir Otavščice	31.8.2011	ZIO1
Cerknica, Dolenje jezero, Zadnji kraj - zatrep	8.9., 9.9., 26.9.2011	ZKR2
Cerknica, Zelše, LD Cerknica	4.7., 17.8.2011	ZLD1
Cerknica, Žerovnica, ob Žerovniščici	18.3., 15.4.2011	ZRV1

V letu 2012 bomo popise ponovno izvedli na vseh zgoraj popisanih lokacijah v drugih časovnih obdobjih oziroma datumih.

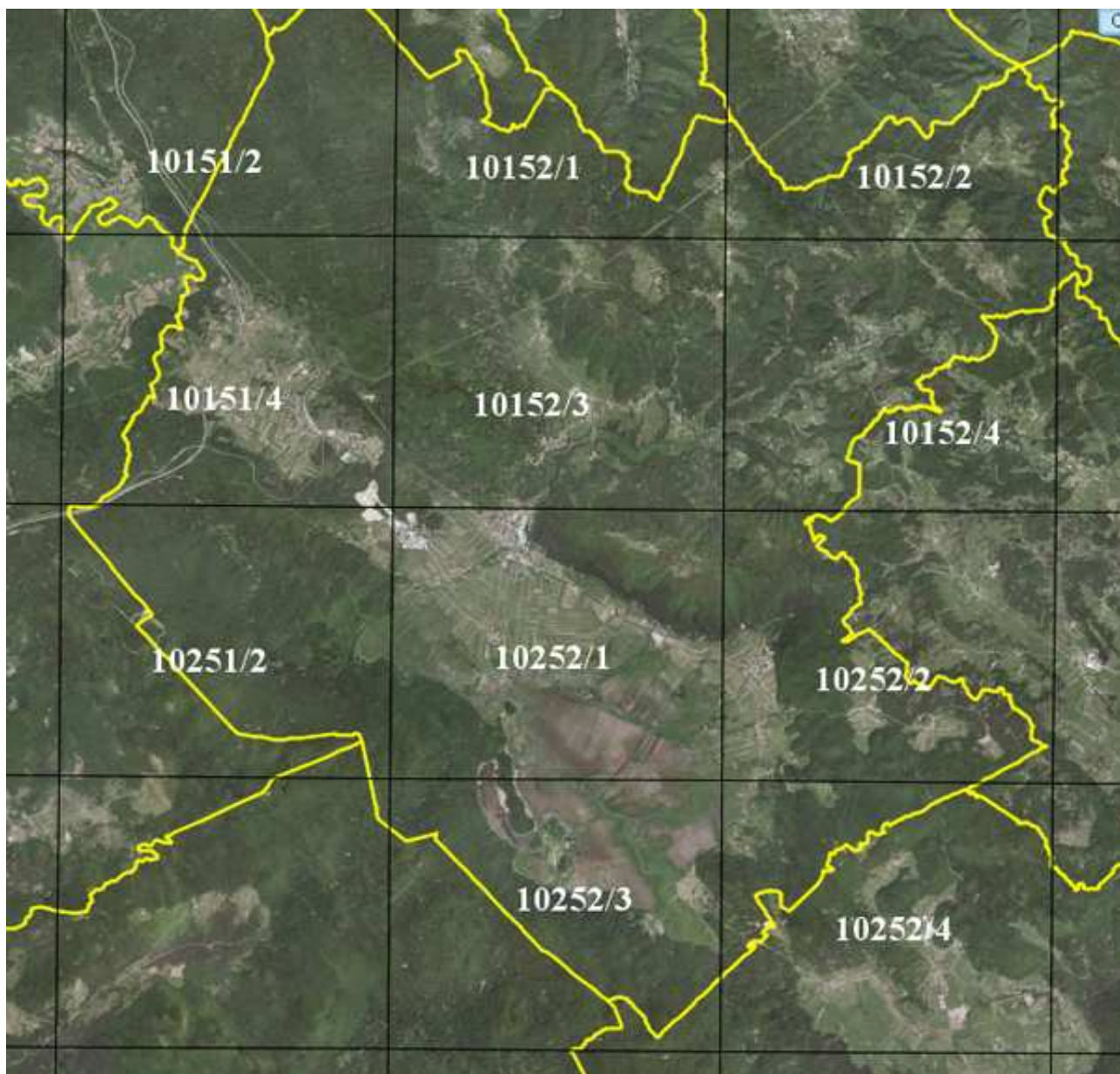
V letu 2012 bomo izvedli popise tudi na območju Zgornje Zale do elektrarne, kar zajema območje pod slapom Beden in elektrarno v dolžini 2,5 km.

Priloga: Tabela: Mapa, popisi rastlin - Seznam rastlin popisanih v letu 2011 na območju NRP

POPISNI LIST ZA OBMOČJE NOTRANJSKEGA REGIJSKEGA PARKA

V letu 2010 smo začeli s popisom flore Notranjskega regijskega parka (NRP), torej s popisom vsega rastlinstva prisotnega na območju NRP. S popisom smo v letu 2011 nadaljevali na istih popisnih ploskvah kot prvo leto, tem pa dodali še nove. V letu 2010 in 2011 smo popise opravljali sami. V letu 2011 pa smo se o nadaljnjem sodelovanju pogovarjali tudi z zaposlenimi na Katedri za botaniko, Oddelka za biologijo ljubljanske Biotehniške fakultete (BF), ki imajo s sistematiko rastlin in različnimi botaničnimi popisi izjemno bogate izkušnje.

Prvi rezultat sodelovanja pri florističnih popisih med NRP-jem in Katedro za botaniko ljubljanske BF, je pripravljen popisni list, ki bo omogočil hitrejše delo v prihodnje. Na popisnem listu so zbrani vsi podatki o rastlinskih taksonih (splošne sistematske kategorije, npr. rod, vrsta, podvrsta...), ki so bili v zgodovini botaničnih popisov zabeleženi v kvadrantih, ki segajo tudi na območje NRP-ja. Podatkom, ki jih je prispeval Oddelek za botaniko ljubljanske BF, smo dodali nove najdbe, ki so rezultat naših popisov flore NRP iz let 2010 in 2011.

Ob tem moramo dodati, da popisni list zajema tudi vrste, ki na območju NRP ne rastejo, saj podatki zajemajo tudi rastlinske vrste, ki uspevajo v submediteranskem delu Slovenije (na južnem pobočju Javornikov) in v nižinskem delu (obrobje Ljubljanskega barja). Zato bomo popisni list na podlagi prihodnjega dela optimizirali za kartiranje flore na območju NRP-ja.

Floro popisujemo po srednjeevropski metodi kartiranja, ki je v Evropi splošno sprejeta. Po tej metodi prisotnost taksona prikažemo na zemljevidu države z vrisano mrežo osnovnih polj oz. MTB polj. Ta polja so zaradi večje natančnosti kartiranja razdeljena na štiri kvadrante, kvadrant pa v Sloveniji meri približno 35 km². Kot rezultat popisa s to metodo dobimo seznam prisotnih taksonov in točkovni prikaz njihove razširjenosti na določenem območju.

Območje NRP se razprostira na 11 kvadrantih (osnovna polja: 10151, 10152, 10251 in 10252) od tega dva kvadranta v celoti ležita na območju NRP, ostali pa delno (glej prilogo: Kvadranti NRP).

S spremljanjem prisotnosti rastlinskih taksonov na izbranih območjih želimo nadaljevati tudi v prihodnje in na ta način spremljati kaj se z izbranimi ploskvami dogaja. Zlasti nas zanima izguba biotske pestrosti travnišč zaradi opuščanja na eni in intenziviranja rabe na teh območjih na drugi strani.

Priloga: Tabela: Mapa, popisi rastlin - popisni list flore za območje NRP

INVENTARIZACIJA PODZEMSKIH JAM IN BREZEN NA OBMOČJU NRP

Na območju Notranjskega regijskega parka je bilo do leta 2010 evidentiranih že preko 335 podzemskih jam ali brezen. Jame na območju Notranjskega regijskega parka so z jamsko favno eden od najbogatejših jamskih sistemov v slovenskem in evropskem prostoru. Podzemne jame so v zadnjih 100 letih raziskovali predvsem jamarji vključeni v Jamarsko društvo za raziskovanje podzemskih jam Ljubljana, ki je raziskovalo jame predvsem med obema vojnoma. Po letu 1950 pa je bilo ustanovljeno več jamarskih klubov ali društev, ki so s svojim delom veliko prispevali k poznavanju podzemnega sveta. Med najbolj dejavnimi klubi na območju Notranjskega regijskega parka so bili: Jamarski klub Rakek, Jamarski klub Matica, Jamarsko društvo Karlovica in Inštitut za raziskovanje krasa iz Postojne. V naslednjih letih nameravamo narediti revizijo vsaj 200 jamskih objektov s poudarkom na določitvi njihovih vhodnih delov in jih preko GPS koordinat vnesti v topografsko karto. Jame so zelo občutljive na vplive ljudi. Nekontroliran vstop v jame, onesnaževanje, lov jamskih živali in nizka ozaveščenost lahko dolgoročno ogrozijo obstoj jamske favne kot so: človeška ribica (*Proteus anguinus*), drobnovratnik (*Leptodirus hochenwartii*), in vrste netopirjev *Rhinolophus ferrumequinum*, *Rhinolophus hipposideros* in *Myotis emarginatus*. Jamske živali so specializirane za življenje v jamah. Neugodnim razmeram v jami se živali ne morejo umakniti, zato lahko že razmeroma majhne spremembe povzročijo propad vrste. Na podlagi pregleda stanja vrst je nujno določiti in izvesti varstvene ukrepe za zaščito jam in njihovih vplivnih območij. Do danes se je izkazalo, da imajo predvsem jame na območju Ravnika zelo nenatančne koordinate vhodov, saj so zamiki koordinat pri nekaterih jamah, ki so bile raziskane med leti 1930 do 1949 napačne tudi do 500 metrov. Z evidentiranjem kraških jam smo začeli predvsem na območju Menišije in Ravnika med Rakekom in Logatcem, v okolici Cerkniškega jezera, Slivnice in Rakovega Škocjana. Namen akcije je dopolniti obstoječe podatke in izdelati podrobnejši pregled stanja ogroženih vrst in virov ogrožanja za posamezne jame. Jamske sisteme ogrožajo predvsem fizično uničevanje, neposredno onesnaževanje z odpadki (gradbeni material, organski odpadki...), onesnaževanje talne vode, lov jamske favne in motnje zaradi nekontroliranega vstopa. Akcija bo večinoma potekala znotraj območij Nature 2000 (63% vseh jam), ostali del pa izven Natura 2000 območij. Jamski sistem obravnavamo celovito, kar je pomembno z vidika ekološke koherentnosti in posrednega vpliva na jame znotraj Natura 2000 območij. Z lociranjem jame z GPS-om smo določili koordinate vhodov jam in brezen. Jamske vhode smo fotodokumentirali.

V letu 2011 smo s terenskimi ogledi in s pomočjo delavcev zaposlenih preko javnih del pregledali severozahodno območje Notranjskega regijskega parka in sicer območje Ravnika, Prangerja, Pušč in območje Ivanjske rebri. Topografsko lociranih je bilo 80 kraških brezen in jam. Zaradi tanke snežne odeje je bilo območje v januarju in februarju skoraj dva meseca dostopno z motornimi vozili kar nam je olajšalo delo na samem terenu.

V letu 2009 je bilo evidentirano 24 kraških brezen.

V letu 2010 je bilo zaradi slabega vremena evidentiranih 21 kraških jam.

V letu 2011 je bilo v zimskih mesecih evidentiranih 80 kraških jam in brezen.

V letu 2012 načrtujemo podrobno obdelavo 30 lokacij jamskih objektov na območju Notranjskega regijskega parka. Prioriteto pri kartiranju imajo kraške jame z do sedaj potrjenimi najdbami drobnovratnika (*Leptodirus hochenwartii*), kot kvalifikacijske vrste Natura 2000 na območju Notranjskega regijskega parka.

Priloga: Tabela: Mapa, jame - Seznam jam in brezen; na območju NRP in nove koordinate X in Y

INVENTARIZACIJA IN POPIS FAVNE IZVIROV CERKNIŠKEGA JEZERA, RAKOVEGA ŠKOCJANA IN NEKATERIH DRUGIH IZVIROV NA OBMOČJU NOTRANJSKEGA REGIJSKEGA PARKA.

V literaturi je razmeroma malo podatkov o mehkužcih Cerknškega jezera. V starejši literaturi so le posamezne navedbe za določene vrste. Šele Kuščer (1928, 1932) je odkril, da so posebna zanimivost polži iz podzemeljskih vod v okolici Cerknškega jezera. Našel je nekaj endemnih vrst in rodov. Kasneje je Kuščerjeva dognanja dopolnil Bole (1967) z nekaterimi anatomskimi in taksonomskimi raziskavami. Radoman (1975) je podal nekaj novih dognanj o rodu *Belgrandiella* iz cerknške kotline.

Od 1972 pa do 1975 so potekale raziskave mehkužcev Cerknškega jezera in okolice (Bole, 1979). Posebne pozornosti so bile tedaj deležne podzemeljske in izvirske vrste polžev in školjk. Velikost polžjih hišic je od 0,5 mm do 4 mm iz izjemo nekaterih vrst, ki so velike od 0,5 mm do 0,6 mm.

Ob robu Cerknškega jezera je veliko izvirov, ki imajo obsežno podzemeljsko zaledje, v katerem žive troglofilne in troglobiontske vrste oz. populacije. Na mnogih mestih je podzemeljski tok žal nedostopen in lahko ugotovljamo sestavo malakofavne le po vrstah, ki jih najdemo v tanatocenoazah. Podzemeljske vrste pa najdemo tudi v ponorih, vendar se navadno pojavijo zelo globoko v podzemlju.

Iglica luxurians (Kuščer, 1932) ali bujna iglica je vrsta, ki jo najdemo v tanatocenoazah vseh podzemeljskih vod in izvirov okoli Cerknškega jezera. Je endemna vrsta porečja Ljubljani.

Belgrandiella fontinalis (F. Schmidt, 1847) ali izvirska močvirnica je izvirska vrsta. Vanjo moramo postaviti tudi vse populacije tega območja, ki so bile v literaturi označene kot *Frauenfeldia lacheineri* (Küster, 1852).

Belgrandiella kuesteri (Boeters, 1970) ali mala močvirnica je druga izvirska vrsta tega rodu, ki živi le v nekaterih izviri ob jezeru ali pa najdemo njene hišice v naplavinah.

Belgrandiella kusceri (A.J. Wagner, 1914) ali Kuščerjeva močvirnica je bila najdena le v odtokih (Karlovici, Svinjska jama). Zelo pogosta pa je v podzemeljskih vodah in v izviri v Rakovem Škocjanu. Veliko živih primerkov najdemo v Raku, okolici Malega naravnega mosta, v Zelških jamah in v izviri Prunkovec in Kotlič.

Belgrandiella superior (Kuščer, 1932) ali zgornja močvirnica je omejena samo na kraške izvire ob jugovzhodnem robu Cerknške kotline, kjer je vodilna vrsta v tanatocenoazah. Pod kamni in na lesu pa je tudi veliko živih primerkov.

Belgrandiella schleschi (Kuščer, 1932) je opisana iz Križne jame pri Ložu, kjer so bili najdeni živi primerki. Vrsta je dokaj pogosta še v tanatocenoazah od Martinjščice do Laškega Obrha pod vasjo Laze.

Belgrandiella crucis (Kuščer, 1928) ali križna močvirnica je opisana iz Križne jame pri Ložu. Vrsta je zelo variabilna in podrobna analiza je pokazala, da spadajo v to vrsto morfološko zelo različne oblike, od ozkih vretenastih pa do širokih stožčastih.

Belgrandiella robusta (Radoman, 1975) je opisana iz Velikega Obrha pri Vrhniku v Loški dolini. Živi primerki te vrste so bili najdeni še v izviri Grahovščice pri Grahovem in v stranskem levem izviri blizu izvira Štebrščice.

Vrsta *Belgrandiella globulosa* (Bole, 1978) se od drugih vrst loči po nizkih, zaobljenih in razmeroma širokih hišicah in po zelo poševnem ustju. Bole jo je našel v Mrzli jami pri Bločicah, kjer je tudi njeno klasično nahajališče, ter samo še v izviri Cemun in Obrh pri Gorenjem jezeru.

Sadleriana fluminensis (Küster, 1852) ali rečna sadleriana je redka, saj je bila najdena samo v izviri pri cerkvi v Martinjaku.

Neohoratia subpiscinalis (Kuščer, 1932) živi v vseh podzemeljskih vodah v okolici Cerknškega jezera. Velikost in oblika zelo variirata. Populacije v izviri pod Slivnico imajo manjše hišice, posebno majhne pa so v Magdalenskem studencu pri Martinjaku.

Hauffenia michleri (Kuščer, 1932) je najpogostejša vrsta v srednjem in spodnjem delu podzemeljskega toka Ljubljaniice, deloma pa tudi v vodah iz zgornjega dela porečja Idrijce, od koder so v pliocenu vode tekle v Ljubljaniico. Prazne hišice, ki pa kronološko niso povsem skladne s hišicami iz spodnjega toka Ljubljaniice, so bile najdene v Mrzli jami pri Bločicah in v izviri Grahovščice.

Hadziella ephippiostoma (Kuščer, 1932) ali sedlasta hadžijela je endemna vrsta podzemeljskih vodotokov Ljubljaniice. Najdemo jo v tanatocenezah izvirov od Obrha in Cemuna, pa do Vranje jame v Zadnjem kraju.

V pritokih Cerknškega jezera dokaj dobro ločimo vsaj dve obliki Schmidtove bitinele ali *Bythinella schmidti* (Küster, 1852). Eno lahko uvrstimo v *B. schmidti*, saj je precej podobna tipični obliki, druga pa je ožja in jo najdemo v velikih izviri pri Gorenjem Jezeru, kamor pa je vrsta verjetno naplavljenja iz višje ležeče Loške doline, kjer je dokaj pogosta npr. v Malem Obrhu.

Ancylus fluviatilis (O.F. Müller, 1974) ali rečni prilepek je zelo evritopna vrsta. Živi tudi v izviri in v podzemeljskih vodotokih, predvsem v ponikalnicah, kjer so nekatere populacije popolnoma depigmentirane in so celo slepe. Vrsta je dokaj pogosta v izviri ob Cerknškem jezeru.

Acroloxus tetensi (Kuščer, 1932) ali Tetensov prilepek je podzemeljska vrsta in je bila najdena samo v podzemeljskih vodotokih, ki s severozahodnega roba Cerknškega jezera odvajajo vodo proti Planinskemu polju in Ljubljanskemu barju. Vrsta je dokaj pogosta v notranjosti Karlovic (zahodni rov Velike Karlovice in Javorniški rokav Male Karlovice).

Z akcijo zbiranja primerkov jamskih in izviriških polžev iz neposredne bližine izvirov smo začeli že v letu 2010.

V letu 2011 je Sanja Žagar iz Prezida, ki študira biologijo na Biotehniški fakulteti začela z zbiranjem vzorcev jamskih polžev na vseh izviri v okolici Cerknškega jezera. Vzorčenje se je izvajalo 12 dni. Pri vzorčenju in fotodokumentaciji smo sodelovali tudi zaposleni v Notranjskem regijskem parku.

Novi podatki bodo dostopni v letu 2012. V tej nalogi smo izvedli tudi fotodokumentacijo vseh izvirov na obrobju Cerknškega jezera, ko je bila večina izvirov presušenih ali pa so imeli minimalni pretok vode.

V letu 2012 načrtujemo ponovno vzorčenje izvirov v zgornjem delu Cerknškega jezera in nekaterih vodotokih na severnem delu Cerknškega polja in Rakovega Škocjana.

V letu 2012 bomo izvedli tudi fotodokumentacijo vseh izvirov na obrobju Cerknškega jezera, ob visoki vodi oziroma ob večjih pretokih.

Priloga: Tabela: Mapa, izviri - Popis izvirov na območju Cerknškega jezera, Rakovega Škocjana in drugih izvirov na območju NRP ter pojavljanje izviriških in jamskih polžev v njih.

RAZISKOVANJE, DOKUMENTIRANJE IN FOTODOKUMENTACIJA NOČNIH VRST METULJEV NA OBMOČJU NOTRANJSKEGA REGIJSKEGA PARKA

V letu 2007 smo začeli s proučevanjem in fotodokumentacijo nočnih vrst metuljev na območju Notranjskega regijskega parka. Z akcijo smo nadaljevali tudi v letu 2008 in 2009.

Dnevni in nočni metulji skupaj sestavljajo enega največjih žuželčjih redov, ki ga imenujemo *Lepidoptera*. Vključuje 165.000 vrst, od katerih je 145.000 nočnih metuljev in 20.000 dnevnih metuljev. V Sloveniji so do sedaj opisali približno 180 vrst dnevnih metuljev in 3.600 vrst nočnih metuljev. Dnevne opazimo v sončnih dneh, ko s svojimi frfotajočimi, pisanimi krili lahko letajo s cveta na cvet in srkajo medicino. Njihov trup je vitek in nima veliko dlačic, tipalnice pa so oblikovane kijasto, na koncu so odebeljene. Nočni so navadno manj barviti in jih opazimo ponoči ali ob mraku. Podnevi mirujejo na drevesnih deblih ali na odpadlem listju, kjer jih zaradi varovalne barve težko opazimo. Največkrat imajo zajeten in širok trup, ki ga pokrivajo goste dlačice, tipalnice pa so peresaste ali nitaste. Vendar obstajajo med njimi tudi izjeme.

Zaradi slabega poznavanja nočnih metuljev in majhnega števila podatkov za to območje, smo se v Notranjskem regijskem parku odločil za popis nočnih metuljev.

V Sloveniji živi okrog 3.600 vrst nočnih metuljev. Na območju parka smo jih do sedaj odkrili več kot 400, kar se mogoče zdi malo, a zavedati se je treba dejstva, da metulji živijo zelo kratek čas, nekateri samo eno noč, v povprečju pa pet dni. Sezona letenja in parjenja nočnih metuljev traja od spomladi, ko leta največ vrst, do jeseni, ko letajo povsem drugi nočni metulji. K sodelovanju pri popisu nočnih metuljev smo povabili največjega strokovnjaka za nočne metulje v Sloveniji, entomologa Staneta Gomboca, ki se je povabilu z veseljem odzval.

V letu 2007 je bilo v 15 nočnih popisih evidentiranih 450 vrst nočnih metuljev, med njimi tudi nekaj vrst z Rdečega seznama ogroženih vrst in nekaj vrst, ki so uvrščene na kvalifikacijski seznam za določitev Nature 2000 območij.

V letu 2008 je bilo v 43 nočnih popisih evidentiranih 650 vrst nočnih metuljev med njimi tudi več vrst z Rdečega seznama ogroženih vrst in več vrst uvrščenih na kvalifikacijski seznam za določitev Nature 2000 območij.

V letu 2009 je bilo v 33 nočnih popisih evidentiranih 930 vrst nočnih metuljev med njimi tudi več vrst z Rdečega seznama ogroženih vrst in več vrst uvrščenih na kvalifikacijski seznam za določitev Nature 2000 območij.

V letu 2010 smo izvedli 5 nočnih popisov nočnih metuljev na različnih lokacijah na območju Notranjskega regijskega parka.

V letu 2011 smo izvedli popis lokacij črtastega medvedka (*Callimorpha quadripunctaria*) na lokacijah iz priložene tabele, ter izvedli 3 fotodokumentacije nočnih metuljev za pripravo internetne strani.

Dosedanji zbrani podatki uvrščajo območje Notranjskega regijskega parka med območja z največjo pestrostjo nočnih metuljev v slovenskem prostoru.

V letu 2012 načrtujemo 5 nočnih lovov, ki niso bili izvedeni v letu 2011 na različnih lokacijah kot so; Zala (zgornji del vodotoka nad slapom), Vidovska planota, senožeti nad Bloško polico, Slivnico in Stražišče.

Priloga: Tabela: Mapa, nočni metulji - vrste nočnih metuljev odkrite na območju NRP

INVENTARIZACIJA IN POPIS DNEVNIH METULJEV NA OBMOČJU NOTRANJSKEGA REGIJSKEGA PARKA

V Evropi so zasledili 440 vrst dnevnihi metuljev, od teh so jih v Sloveniji našli 182. V Sloveniji živeče metulje glede na njihove značilnosti uvrščamo v pet družin, ki so na kratko predstavljene v nadaljevanju. Metulje, ki jih opisujemo, lahko v toplem delu leta srečamo v Notranjskem regijskem parku. Največkrat jih bomo opazili letati v toplih sončnih dneh, saj si ob slabem vremenu nemudoma poiščejo zavetje med rastlinami ali na njih, kjer se presenetljivo dobro skrijejo.

Metulji (Lepidoptera) so krilate žuželke s popolno preobrazbo, saj imajo v svojem razvojnem krogu stadij bube. Ko njihova ličinka, ki ji pravimo gosenica, dovolj zraste, se zabubi. V bubi poteče preobrazba, nato pa se iz nje izleže odrasel metulj. Zaradi te lastnosti, ljudje metulje povezujejo z reinkarnacijo in večnim življenjem. Gosenica je lahko gola ali dlakava. Navadno ima devet nog, kril pa nima razvitih. Ta se pri metuljih razvijejo šele v bubi. Odrasli metulji imajo trup, noge in krila pokrita s hitinastimi luskami. Iz grških besed *lepis* (luska) in *pteron* (krilo) izvira tudi znanstveno ime metuljev, te velike in raznolike skupine žuželk. Tanke luske, ki nosijo pigment, se strehasto prekrivajo in predvsem na krilih oblikujejo bolj ali manj pisane vzorce. Po njih lahko ločimo večino vrst, saj ima vsaka vrsta zanjo značilen vzorec

Metulji se po vzorcu lahko prepoznajo tudi med sabo, še bolj zanesljivo pa se razlikujejo po vonju. Samice nočnih metuljev (skupina *Heterocera*) oddajajo dišavne molekule – feromone, ki privabljajo samce njene vrste. Pri dnevnih metuljih (skupina *Rhopalocera*) pa feromone oddajajo samci; ti jih med dvorjenjem izločajo iz posebej prilagojenih, dišavnih lusk, ki so navadno nameščene na krilih. Feromone in druge vonje metulji zaznavajo z vohalnimi čutili, ki so nameščeni na antenah, glavi, nogah, rilcu in palpih (parni čutilni organ nameščen na glavi ob rilcu).

Metulji zaznavajo svet okoli sebe tudi z antenami in očmi. Parne antene izražajo iz glave, nameščene so med očmi in so občutljive tudi na dotik. Po obliki anten tudi najbolj zanesljivo ločimo dnevne metulje od nočnih. Antene dnevnih metuljev so vedno betičaste (na vrhu odebeljene), medtem ko so antene nočnih metuljev različno oblikovane (nitaste, peresaste...). Oči metuljev so velike, za žuželke značilne, sestavljene oči (fasetne oči), ki ne zaznavajo podrobnosti, a so zelo občutljive na premike v vidnem polju. Zato se jim je pri opazovanju potrebno približevati zelo počasi.

Še ena opazna značilnost odraslih metuljev je njihov obustni aparat, ki ga imenujemo rilec (proboscis) in ga lahko metulji spiralasto zvijejo. Z njim metulji srkajo medicino (nektar) in druge rastlinske sokove. Poleg tega z rilcem srkajo vodo z raztopljenimi mineralnimi snovmi, ki jih v njihovi prehrani primanjkuje, za življenje pa so nujno potrebne. Zato bomo odrasle metulje pogosto opazili sedeti na vlažnem bregu potoka, ob luži na makadamski cesti ali na iztrebku živali, saj je tu raztopljenih anorganskih snovi v izobilju. Kot vse žuželke imajo tudi metulji tri delno telo. Sestavljeno je iz glave, oprsja in zadka, ki vsebuje prebavila in spolne organe. Na oprsju sta nameščena dva para kril (sprednji in zadnji) in praviloma trije pari nog. En par nog je pri metuljih iz družine pisančkov zakrnel, oziroma prilagojen za čiščenje rilca in glave. Metulji so vse svoje življenje tesno povezani z rastlinami. Večina odraslih metuljev potrebuje cvetoče rastline ali njihove plodove, kjer se hranijo; gosenice določene vrste pa se hranijo z določenimi vrstami rastlin, ki jim pravimo hranilne rastline gosenic. Zaradi te nerazdružljive povezave je potrebno za uspešno varstvo ogroženih vrst metuljev poskrbeti za varstvo njihovih življenjskih prostorov in z njimi rastlin, na katere so ti metulji vezani.

V letu 2011 smo izvedli popise dnevnih metuljev na 21 lokacijah z največjo biotsko pestrostjo ali ohranjenostjo naravnih rastišč suhih travnikov. Na nekaterih lokacijah je bilo v različnih časovnih

obdobjih narejeno tudi več popisov. Skupaj je bilo izvedeno 38 popisov in evidentiranih 75 vrst metuljev od 126, kolikor jih je bilo do danes odkritih na območju Notranjskega regijskega parka.

V letu 2011 smo evidentirali manj vrst metuljev kot običajno, čemur je botrovalo dolgo sušno obdobje v spomladanskih mesecih. Na nekaterih lokacijah smo zabeležili vse vrste modrinov, na nekaterih lokacijah, kjer je že bilo zabeleženo njihovo pojavljanje, pa jih v letu 2011 ni bilo. Slezovčki rod (*Pyrgus*), ki so ponavadi kar pogosti, v letu 2011 sploh niso bili odkriti na nobeni lokaciji na območju Notranjskega regijskega parka. Na območju vrha Slivnice smo odkrili večje število črnega apolona, na celotnem območju Notranjskega regijskega parka pa smo odkrili vse vrste cekinčkov.

Območja popisov dnevnih metuljev na območju Notranjskega regijskega parka v letu 2011

Lokacije popisov dnevnih metuljev v letu 2011			koordinate		leto 2011		leto 2012	
	naselje	lokacija	x	y	število popisov	število vrst	število popisov	število vrst
1	Beč	Beč, travnik okoli ponikalnic Beča	454726	79124	2	34		
2	Begunje	Begunje, pašnik nova	451366	75453	4	50		
3	Begunje	Begunje, travnik, spodmolu Lovska koča	450240	77633	2	14		
4	Bloška polica	Bloška polica, travnik nad streliščem	460167	69349	2	41		
5	Brezje	Brezje pri Cerknici, pašnik	452729	73677	1	33		
6	Cerknica	Cerknica, Loško	448745	73794	2	25		
7	Cerknica	Cerknica, Peščenk ograde	452054	71694	2	26		
8	Dobec	Dobec, Brejnice	449083	80541	2	50		
9	Gora	Gora, travnik pod nekdanjo vasjo	455156	75212	1	18		
10	Gorenje Otave	Gorenje Otave, travnik pred vasjo	455195	77722	2	26		
11	Koščake	Koščake, travnik nad vasjo	456693	78413	2	28		
12	Kožljek	Kožljek, Kožlješki graben cesta	452922	79633	3	37		
13	Kranjče	Kranjče, Nad Žnidaršičem	456320	77860	1	12		
14	Laze	Laze pri Gorenjem, Jezeru, Sv Brikcij	453399	46545	1	29		
15	Slivnica	Slivnica, lovska koča Grahovske LD	455339	72030	1	19		
16	Slivnica	Slivnica, Vrh 1114	454337	71628	1	18		
17	Slivnica	Slivnica, Švigljev laz	457025	72087	2	32		
18	Stražišče	Stražišče, travnik zahodno od vasi	453448	77423	2	38		
19	Sv. Vid	Sv. Vid, Lovska koča	459006	79339	2	28		
20	Unec	Unec, Grahovše	444654	76583	1	20		
21	Zala	Zala, zgornje obračališče	457899	79078	2	33		
				skupaj	38			

V letu 2012 bomo z akcijo popisov na vseh zgoraj navedenih lokacijah nadaljevali. Popise bomo izvedli vsaj v treh časovnih obdobjih, s časovnim razmikom 20 dni. Popise bomo izvedli tudi na 10-ih drugih lokacijah na območju Notranjskega regijskega parka, z bogato vrstno zastopanostjo dnevnih metuljev

Priloga: Tabela: Mapa, dnevni metulji - Popis dnevnih metuljev po posameznih lokacijah v letu 2011 s koordinatami X in Y na območju NRP (samo na CD-ju)

INVENTARIZACIJA IN POPIS LOKALITET TRAVNIŠKEGA POSTAVNEŽA (*Euphydryas aurinia*) (Rottemburg, 1775)

Ta vrsta metulja ima policentrični holopalearktični tip razširjenosti. Areal obsega severozahodno Afriko, Evropo, severno Turčijo, severovzhodni Kazahstan, Azerbajdžan, južno Sibirijo in Mongolijo. V Evropi je vrsta splošno razširjena, ni je le na sredozemskih otokih, polotoškem delu Italije in južnem delu Grčije.

Vrsta je v Sloveniji splošno razširjena. Redka je v Beli krajini (znano je le nahajališče severovzhodno od Metlike), v severovzhodnem ravninskem delu Štajerske in v Prekmurju, kjer živi le v širši okolici vasi Bukovnica. Največje populacije, ki živijo na močvirnih traviščih, so v osrednji Sloveniji (dolina reke Mirne), na Radenskem Polju, v porečjih Rašice in Nanošnice ter na Blokah. Največje območje sklenjene poselitve z vrsto je na kraških košenicah in pašnikih od Pivške kotline na vzhodu do Goriških Brd na severozahodu in do Kraškega roba na jugu. Vrsta je številna tudi na suhih traviščih v Suhi krajini. Gorski takson *Euphydryas aurinia* f. *glaciegenita* živi v zahodnem (Veliki Mangart – Planja) in osrednjem (Spodnja in Lepa Komna) delu Julijskih Alp.

Vrsta poseljuje različne tipe ekstenzivno gospodarjenih in naravnih travišč, živi pa tudi na nizkih in prehodnih barjih, močvirnih in vlažnih nižinskih travnikih, suhih in ploskih traviščih od nižin do montanskega pasu ter alpskih in subalpskih traviščih (*Euphydryas aurinia* f. *glaciegenita*).

Travniški postavnež je enogeneracijska vrsta. Na suhih traviščih v nižinskem pasu se prvi osebki pojavijo že konec aprila, večinoma pa v sredini maja in živijo do sredine junija. V višjih legah in na močvirnih območjih se metulji pojavijo v začetku junija in živijo do začetka avgusta. Odrasli osebki so malo mobilni in se spreletavajo le na kratke razdalje. Prehranjujejo se na različnih, predvsem rumeno cvetočih rastlinah; to so grint (*Senecio* spp.), škržolica (*Hieracium* spp.), zlatica (*Ranunculus* spp.), nokota (*Lotus* spp.). Hranilna rastlina gosenic v močvirnih habitatih je večinoma travniška izjevka (*Succisa pratensis*), na suhih traviščih pa vrste iz rodu grintavec (*Scabiosa* spp.), redkeje še kake druge vrste: grabljišče (*Knautia* spp.), rumeni svišč (*Gentiana lutea*), kosteničevje (*Lonicera* spp.) in naprstec (*Digitalis* spp.). Samica odlaga jajčeca v manjših skupinah na spodnjo stran listov hranilne rastline gosenic. Gosenice se prehranjujejo in prezimujejo skupinsko v svileni mreži, s katero obdajo spodnji del hranilne rastline. Gosenice gorskega taksona *Euphydryas aurinia* f. *glaciegenita* sprva živijo v gnezdih in v njih tudi prezimijo, kasneje živijo posamič. Hranijo pa se na cvetovih različnih vrst sviščev (*Gentiana* spp.).

V letu 2011 smo v maju in juniju izvedli popis travniškega postavneža (*Euphydryas aurinia*) na lokacijah, ki so navedene v priloženi tabeli.

V letu 2012 načrtujemo spremljanje pojavljanja travniškega postavneža (*Euphydryas aurinia*) na lokacijah z do sedaj potrjenimi najdbami in pregled ostalih možnih lokacij pojavljanja na območju Slivnice, in Menišije.

*Priloga: Tabela: Mapa, dnevni metulji - travniški postavnež (*Euphydryas aurinia*) s koordinatami X in Y na območju NRP*

INVENTARIZACIJA IN POPIS LOKALITET GOZDNEGA POSTAVNEŽA (*Hypodryas matura*)

Gozdni postavnež (*Hypodryas matura*) spada med kvalifikacijske vrste Nature 2000. Gozdni postavnež ima ponto-kaspijsko-južnosibirsko-mandžurijski tip razširjenosti. Vrsta je nesklenjeno razširjena od zahodne Evrope do Transbajkala in Mongolije. V Evropi se pojavlja lokalno v srednji Franciji; večji sklenjeni areal obsega južno Nemčijo in Poljsko, proti jugu sega do severovzhodne Bolgarije in severozahodne Makedonije ter na vzhodu do Urala. Vrsta je razširjena tudi v Baltskih državah, južni Finski ter južni in osrednji Švedski.

V Sloveniji je vrsta razširjena predvsem v gozdnatih območjih celinskega in submontanskega pasu, od Kozjaka in Pohorja na vzhodu do Škofjeloškega hribovja in Trnovskega gozda na zahodu. Izolirane populacije živijo v Prekmurju (okolica Bukovniškega jezera), Slovenskih goricah (osrednji in zahodni del), Posavskem hribovju, Suhi krajini in na Kočevskem.

Vrsta poseljuje gozdne jase in poti z vrstno pestro zeliščno in grmovno vegetacijo, predvsem v vlažnih in toplih dolinah ter grapah, kjer prevladujejo mladi sestoji velikega jesena (*Fraxinus excelsior*) in trepetlike (*Populus tremula*). Vrsta živi tudi v poplavnih gozdovih.

Gozdni postavnež je enogeneracijska vrsta. Odrasli osebki se pojavljajo večinoma od konca maja do začetka julija. Prehranjujejo se predvsem na belo cvetočih rastlinah, kot so kobulnice (*Apiaceae*), navadna kalina (*Ligustrum vulgare*) in dobrovita (*Viburnum lantana*). So dobri letalci in se pogosto spreletavajo na daljše razdalje, večinoma vzdolž gozdnih robov in cest. Hranilni rastlini gosenic pred hibernacijo sta veliki jesen (*Fraxinus excelsior*) in trepetlika (*Populus tremula*). Samica odlaga jajčeca v skupinah na spodnjo stran listov nižjih, do šest metrov visokih dreves, na katerih se gosenice do zime skupinsko hranijo. Prezimijo v skupnih gnezdih, narejenih iz listov hranilne rastline, ki jih povežejo s svilnatimi nitmi. Spomladi se gosenice hranijo posamič z listi velikega jesena, trepetlike, ozkolistnega trpotca (*Plantago lanceolata*), vrednikovega jetičnika (*Veronica chamaedrys*), kosteničevja (*Lonicera* spp.) ali travniške izjevke (*Succia pratensis*). Manjši delež larv prezimuje dvakrat.

Zgornja stran kril je rdečkasto rjave barve. Ob zunanjem robu diskalnega polja in včasih tudi v mediani celici sprednjih kril ter okrog mediane celice zadnjih kril so kremasto bele lise. V postdiskalnem polju sprednjih in zadnjih kril so velike in izrazite rdeče lise. Na spodnji strani sprednjih in zadnjih kril je zunanji rob opečnato rdeče barve; na sprednjih krilih so kremasto bele submarginalne lunice različno velike. Samice so večinoma večje od samcev.

V letu 2011 smo v juniju izvedli popis gozdnega postavneža (*Hypodryas matura*) na lokacijah, ki so navedene v priloženi tabeli.

V letu 2012 načrtujemo pregled lokacij z do sedaj potrjenimi najdbami in pregled ostalih možnih lokacij pojavljanja gozdnega postavneža (*Hypodryas matura*). Osredotočili se bomo predvsem na območje Ravnika in Brejnic, kjer smo v letu 2011 odkrili 2 novi lokaciji pojavljanja omenjene vrste.

*Priloga: Tabela: Mapa, dnevni metulji - gozdni postavnež (*Hypodryas matura*) s koordinatami X in Y na območju NRP*

INVENTARIZACIJA IN POPIS LOKALITET SVIŠČEVEGA MRAVLJIŠČARJA (*Maculinea alcon*)

Sviščev mravljiščar ima pontsko-kaspijsko-južnosibirsko-mandžurijski tip razširjenosti. V Sloveniji je vrsta lokalno razširjena na Goričkem in v Pomurju, Slovenskih goricah, Halozah, Dravinjski dolini, Celjski kotlini, Savinjski dolini, na Ljubljanskem barju, Blokah, v porečju Nanoščice in Pivke ter Reke pri Ilirski Bistrici, kjer živijo najjužnejše populacije, v Vipavski dolini in v Posočju (dolina Bače). Na Koroškem je vrsta domnevno izumrla.

Vrsta poseljuje ekstenzivno gospodarjene in opuščene močvirne in vlažne travnike v zgodnjih stadijih zaraščanja, na katerih uspeva hranilna rastlina gosenic, močvirski svišč (*Gentiana pneumonanthe*). Sviščev mravljiščar je na območju Notranjskega regijskega parka redka in ogrožena vrsta. V Sloveniji je vrsta zavarovana in je na rdečem seznamu ogroženih vrst metuljev Slovenije.

Sviščev mravljiščar je enogeneracijska vrsta. Metulji se pojavljajo od začetka julija do sredine avgusta. Samica odloži posamična jajčeca na cvetni glavici močvirskega svišča (*Gentiana pneumonanthe*), ki je edina hranilna rastlina gosenic. Po približno sedmih do desetih dneh se iz jajčeca izleže gosenica, ki se zavrti v cvet in se tam prehranjuje. Razvoj gosenice v cvetu poteka približno tri do štiri tedne, nato po tretji levitvi gosenica pade na tla. Tam čaka mravlje delavke, glavne gostiteljske vrste rdečka *Myrmica scabrinodis* (izjemoma so lahko gostiteljske vrste tudi *Myrmica ruginodis*, *Myrmica rubra*, *Myrmica vandeli* in *Myrmica sabuleti*). Na tleh je gosenica mnogokrat plen predatorjev. Ko mravlja delavka gostiteljske vrste najde gosenico, se prične ritual »posvojitve«, ki traja od 30 do 90 minut. Med ritualom mravlja otipava gosenico, ki izloča specifični izloček iz dorzalne žleze. Po končanem ritualu mravlja z mandibulami prime gosenico in jo odnese v mravljišče. Gostiteljske mravlje za gosenico skrbijo kot za lasten zarod. V hladnem obdobju (od sredine jeseni do pomladi) gosenica v mravljišču hibernira. V njem preživi približno 10 mesecev. Junija se gosenice v mravljiščih zabubijo in julija preobrazijo v metulje. Metulji med lazenjem iz mravljišča postanejo lahek plen mravelj, saj ne izločajo več vonja, po katerem mravlje gosenico spoznajo "za svojo".

V letu 2011 smo juniju izvedli popis sviščevega mravljiščarja (*Maculinea alcon*), na lokacijah, ki so navedene v priloženi tabeli.

V letu 2012 načrtujemo podroben pregled območja Cerknjščice.

Priloga: Tabela: Mapa, dnevni metulji - sviščev mravljiščar (Maculinea alcon) s koordinatami X in Y na območju NRP

INVENTARIZACIJA IN POPIS LOKALITET ČRTASTEGA MEDVEDKA (*Callimorpha quadripunctaria*) - Poda 1761

Črtasti medvedek (*Callimorpha quadripunctaria*) spada med kvalifikacijske vrste Nature 2000. Na območju Notranjskega regijskega parka smo začeli s popisom črtastega medvedka, nočnega metulja, ki se prehranjuje tudi podnevi predvsem na rastlini z imenom konjska griva.

Črtasti medvedek je srednje-južno evropska vrsta metulja. Razširjena je v južni Angliji, na Iberskem, Apeninskem in Balkanskem polotoku, v srednji in vzhodni Evropi, Turčiji, na Egejskem otočju, Bližnjem vzhodu, Kavkazu in v južnem Turkmenistanu. Na severu sega areal vrste vse do Baltika. Po do sedaj zbranih podatkih na terenu je črtasti medvedek splošno razširjena vrsta v slovenskem prostoru.

Črtasti medvedek poseljuje vlažne travnike, toploljubne in ne preveč senčne gozdne robove, pogosto pa ga opazimo tudi ob gozdnih poteh v listnatih in mešanih gozdovih. Poseljuje tudi območja z robno zeliščno gozdno vegetacijo, ter zaraščajoče površine v bližini gozdov.

Črtasti medvedek je enogeneracijska vrsta. Metulji se pojavljajo od julija do začetka septembra. Aktivni so podnevi in ponoči. V dopoldanskem in popoldanskem času se hranijo na rastlinah gozdnega roba. V opoldanski pripeki so manj aktivni. Čas parjenja je noč.

Njihove najpomembnejše hranilne rastline so: konjska griva (*Eupatorium cannabinum*), navadna dobra misel (*Origanum vulgare*), smrdljivi bezeg (*Sambucus ebulus*), ter vrste iz rodov mete (*Mentha* spp.), gadovca (*Echium* spp.), grabljišča (*Knautia* spp.), čišljaka (*Stachys* spp.) in osata (*Cirsium* spp.).

V letu 2011 smo v začetku avgusta izvedli popis črtastega medvedka (*Callimorpha quadripunctaria*) na lokacijah, ki so navedene v priloženi tabeli.

V letu 2012 načrtujemo pregled lokacij z do sedaj potrjenimi najdbami in pregled ostalih možnih lokacij pojavljanja črtastega medvedka (*Callimorpha quadripunctaria*) na območju Ravnika, Vidovske planote, Kožlješkega grabna – spodnji del vodotoka do občinske meje.

*Priloga: Tabela: Mapa, nočni metulji - črtasti medvedek (*Callimorpha quadripunctaria*) s koordinatami X in Y na območju NRP*

INVENTARIZACIJA IN POPIS LOKALITET HROMEGA VOLNORITCA (*Eriogaster catax*) (Linnaeus, 1758)

Hromi volnoritec (*Eriogaster catax*) spada med kvalifikacijske vrste Nature 2000. Hromi volnoritec je srednje evropska, južno evropska in vzhodno evropska vrsta metulja. Razširjena je od severnega dela Iberskega polotoka na zahodu do Rusije na vzhodu. Na severu sega areal do severne Nemčije, na jugu pa do Balkanskega polotoka in zahodne Azije. Na mnogih območjih predvsem v srednji Evropi so populacije izumrle, zato ~~areal~~ območje njegove razširjenosti ni sklenjeno.

Hromi volnoritec poseljuje toploljubna listopadna grmišča in gozdne jase ter robove toploljubnih listnatih gozdov, v katerih prevladuje hrast (*Quercus* spp.), glog (*Crataegus* spp.) in črni trn (*Prunus spinosa*).

Hromi volnoritec je enogeneracijska vrsta. Metulji se pojavljajo v septembru, oktobru in začetku novembra. Aktivni postanejo v poznih popoldanskih, oziroma zgodnjih večernih urah. Samica odlaga jajčeca v ozki spirali na vejice hranilnih rastlin gosenic. Te vrste so: hrast (*Quercus* spp.), glog (*Crataegus* spp.), črni trn (*Prunus spinosa*), hruška (*Pyrus* spp.), breza (*Betula* spp.), topol (*Populus* spp.), brest (*Ulmus* spp.), in navadni češmin (*Berberis vulgaris*).

Jajčeca obda s sivorjavimi dlačicami s svojega zadka. Vrsta prezimuje v stadiju jajčeca. Gosenice se izležejo aprila ali maja v času cvetenja črnega trna. Med vejicami hranilnih rastlin si spredejo svilnato skupinsko gnezdo. Ugoden habitat za gosenice so osončene in zavetrne jase, kjer je zračna vlaga visoka. Zabubijo se v kokone na tleh ali v zemlji.

V letu 2011 smo izvedli iskanje odloženih jajčec na različnih lokacijah in sicer:

- Menišija, območje pred Bezuljakom
- Menišija, območje pred Dobcem
- Menišija, Dobška gmajna
- Brejnice
- Grahovo, območje stare ceste Martinjak – Radlek
- Grahovo, območje ob Grahovščici
- Lipsenj, območje med Lipsenjem in Goričico

V letu 2012 načrtujemo pregled lokacij z do sedaj potrjenimi najdbami in pregled ostalih možnih lokacij pojavljanja hromega volnoritca (*Eriogaster catax*) na območju Slivnice, Otavske planote, Kamne gorice in Loškega.

*Priloga: Tabela: Mapa, nočni metulji - hromi volnoritec (*Eriogaster catax*) s koordinatami X in Y na območju NRP.*

INVENTARIZACIJA IN POPIS LOKALITET BUKOVEGA KOZLIČKA (*Morimus funereus*)

Bukov kozliček je eden večjih in slikovitejših predstavnikov hroščev iz družine kozličkov (Cerambycidae). Je krovna vrsta za številne nevretenčarje, ki za razvoj potrebujejo odmrla in podrtá drevesa in trhel les. Odrasle hrošče privablja vonj ranjenih in posekanih dreves, pretežno bukev (*Fagus sylvatica*), jelka (*Abies alba*), pa tudi hrast (*Quercus* sp.). Bukov kozliček je nekrilata žival, zaradi česar je omejena njegova mobilnost. Značilnost vrste je relativno dolga življenjska doba odraslih osebkov, ki traja dve leti z vmesno diapavzo. Odrasle osebké najdemo večinoma na cestah ter na skladovnicah posekanih debel. Populacije v Sloveniji so na severni meji sklenjenega areala vrste.

Telo bukovega kozlička je robustno. Čokat hrošč je sive ali sivomodre barve. Tipalke so dolge in sivočrne. Na vsaki pokrovki ima po dve črni pegi. Za razliko od večine ostalih vrst kozličkov bukovega kozliček ne leti, saj ima zakrnel drugi par kril pod pokrovkami. Razvoj hrošča poteka več let. Ličinke in odrasli hrošči se prehranjujejo z lesom različnih dreves, še posebej pa jih privablja vonj sveže posekanih dreves bukve in jelke, v katerega samice z močnimi čeljustmi izdolbejo jamico in vanjo odlagajo jajčeca. Iz jajčec se razvijejo ličinke, ki se prehranjujejo pod lubjem in se nato po nekaj letih zabubijo globlje v lesu. Iz bube se izleže odrasla žival, ki lahko živi tudi dve leti. Aktivni so od maja do julija. Je tipična gozdna žival in zato so strjeni gozdni kompleksi za preživetje te vrste zelo pomembni.

V srednji Evropi je vrsta znana le iz južnega dela Avstrije, Češke, Slovaške in Madžarske. Stari in nepotrjeni podatki obstajajo tudi iz Poljske, Nemčije, Francije in Švice. Vrsta je pogostejša v jugovzhodni Evropi: od severovzhodne Italije, preko Balkanskega polotoka do Grčije, na vzhodu pa v Bolgariji, Moldaviji in Ukrajini.

Število podatkov o najdbah je večje v južni in zahodni Sloveniji, kjer je vrsta tudi številčnejša. Gostota pojavljanja pada v smeri jugozahod-severovzhod. Severno od Save je vrsto težje zaslediti.

V Sloveniji je vrsta prav zaradi razmeroma dobre ohranjenosti gozdov pogosta, posebej na Krasu, Kočevskem in Beli Krajini. Na severu in severovzhodu naše države je manj pogosta, z izjemo Boča, Donačke gore, Bohorja in ohranjenih bukovih gozdov Kozjanskega.

V letu 2011 smo v začetku avgusta izvedli popis bukovega kozlička na lokacijah, ki so navedene v priloženi tabeli.

V letu 2012 načrtujemo pregled lokacij z do sedaj potrjenimi najdbami in pregled ostalih možnih lokacij pojavljanja bukovega kozlička (*Morimus funereus*) na območju Drvošca, Podslivnice, Prangerja, Javornikov in Rakovega Škocjana.

*Priloga: Tabela: Mapa, hrošči - bukov kozliček (*Morimus funereus*) s koordinatami X in Y na območju NRP.*

INVENTARIZACIJA IN POPIS LOKALITET VELIKEGA STUDENČARJA (*Cordulegaster heros*)

Veliki studenčar (*Cordulegaster heros*) (Theischinger, 1979) sodi med raznokrile kačje pastirje (Anisoptera) iz družine studenčarjev (Cordulegastridae), ki ima v Evropi le en rod z nekaj vrstami. Studenčarji so lahko prepoznavni, saj sodijo med večje kačje pastirje, ki jih krasi značilna čno-rumena barva, oči pa se jim na vrhu glave stikajo le v eni točki. Precej manjše so razlike med vrstami, predvsem med sestrskimi skupinami vrst. Poleg velikega živi v Sloveniji še povirni studenčar (*Cordulegaster bidentata*).

Razen razlik pri izbiri habitata se vrsti ločita po obliki rumenih vzorcev na trupu in zadku. Kot izdaja že slovensko ime, prekaša veliki povirnega studenčarja tudi po velikosti. Ni le največji v družini, temveč je sploh največja vrsta kačjega pastirja v Evropi. Prepoznavne so tudi ličinke studenčarjev. Lovilna krinka, sicer značilna za vse kačje pastirje, je močno nazobčana. Za razlikovanje znotraj rodu je potrebno preveriti, ali imajo ličinke majhne, pogosto težko opazne stranske trne na 7. in 8. zadkovem členu. Veliki studenčar je vezan na gozdne potoke s primernim substratom, ki jih najdemo na prehodu iz sredogorja v nižine. Znotraj parka je redek, pojavlja pa se v Iški, Zali in njunih pritokih ter pritokih Cerknjščice. V Sloveniji je na rdečem seznamu ogroženih vrst opredeljen kot ranljiva vrsta in ga varuje Habitatna direktiva, je tudi kvalifikacijska vrsta Nature 2000.

Veliki studenčar je ena redkih vrst kačjih pastirjev v slovenski favni, ki živi zgolj v primarnih habitatih - gozdnih potokih v hribovitem svetu z ustreznim peščenim, rahlo muljastim dnom. Večina strug potokov, ki jih naseljuje, ne presega dveh metrov širine. Struga je lahko sredi poletja tudi suha, pa vendar jeseni znova najdemo ličinke, ki so sušo preživele zakopane globlje v substratu. Razvoj ličink, ki sicer živijo zakopane v substrat na dnu potoka, je več-, verjetno 3-5 leten, pri čemer je prehajanje med generacijami zelo verjetno. Izlevitev poteka na obrežni vegetaciji, navpični brežini ali koreninah. Posebnih zahtev do podlage pri izlevitvi nima.

Kot pri večini kačjih pastirjev je obdobje spolnega dozorevanja zelo slabo znano. Glede na velikost in hitrost leta so možne tudi individualne selitve na velike razdalje. Odrasli letajo večinoma od junija do druge polovice avgusta. Samci patrolirajo po strugi potoka. Preliminarna označevanja so pokazala tudi do nekaj kilometrov oddaljene najdbe označenih osebkov. Samica odlaga jajčeca v vlažen pesek na robu struge.

Veliki studenčar je evropski endemit, omejen na jugovzhod kontinenta, predvsem na Balkanski polotok. Najsevernejše najdbe so znane iz Avstrije in Slovaške, na vzhodu iz Bolgarije ter na jugu iz Grčije (Dijkstra 2006). Na zahodu sega vrsta le nekaj kilometrov preko slovenske meje v Italijo (Bedjanič & Šalamun 2003). V Sloveniji je vrsta najbolj raziskana in pogosta, medtem ko so iz drugih delov areala večinoma znane le posamezne najdbe, vendar lahko kljub temu trdimo, da je v Sloveniji večji in vitalnejši del celotne populacije.

V letu 2011 smo v začetku avgusta izvedli popis velikega studenčarja (*Cordulegaster heros*) na lokacijah, ki so navedene v priloženi tabeli.

V letu 2012 načrtujemo pregled lokacij z do sedaj potrjenimi najdbami in pregled ostalih možnih lokacij pojavljanja velikega studenčarja na območju Iške in Zale, Otavščice, Hruškarjevega grabna, Cerknjščice in drugih manjših vodotokov.

Priloga: Tabela: Mapa, kačji pastirji - veliki studenčar (Cordulegaster heros) s koordinatami X in Y na območju NRP.

INVENTARIZACIJA IN POPIS LOKALITET NAVADNEGA KAPLJA (*Cottus gobio*)

Navadni kapelj (*Cottus gobio*) spada med kvalifikacijske vrste Nature 2000. Navadni kapelj je do 15 cm dolga riba ploščatega telesa in velike, izrazite glave. Prsne plavuti so velike in pahljačaste.

Naseljuje čiste in tekoče vode s kamnitim dnom. Skriva se pod večjimi kamni na rečnem dnu. Drsti se med marcem in majem. Ikre med kamenjem samec skrbno varuje štiri do pet tednov.

Barjanski kapelj (*Cottus metae*)

Zelo podoben navadnemu kaplju je barjanski kapelj, ki ima na koži za prsnimi plavutmi številne majhne bradavice. Podobni so tudi predstavniki družine glavočev, ki pa imajo trebušne plavuti zrasle v eno čašasto plavut.

Glava je široka in hrbtno-trebušno sploščena, telo pa valjasto. Lusk ni, na koži za prsnimi plavutmi so številne majhne bradavice. Te najlažje vidimo, če ribo za kratek čas dvignemo nad vodo. Nekateri večji osebki teh bradavic nimajo in jih le težko ločimo od navadnega kaplja. Usta so srednje velika in končna. Telo je svetlorjave barve z raznolikim vzorcem temnejših lis. Ima dve hrbtni plavuti, vendar je baza prve mnogo krajša od druge. Repna plavut je rahlo zaokrožena. Trebušni plavuti sta nameščeni pod prsnimi in ločeni. Prsne plavuti so zelo velike in imajo nerazvejane plavutnice. V času drstitve so samci obarvani črno.

Zaradi novih taksonomskih spoznanj in opredelitve barjanskega kaplja kot vrste, trenutno razširjenosti obeh vrst kapljev ne poznamo dobro. Barjanski kapelj naseljuje potoke na Ljubljanskem barju, Bohinjsko Bistrico in Cerknjščico, pričakujemo pa ga lahko v večini pritokov Save.

V letu 2011 smo kartirali vodotoke:

- Cerknjščico pod Begunjami,
- del vodotoka nad Dolenjo vasjo in Cerknico,
- Grahovščico v zgornjem toku nad vasjo in
- Žerovniščico v zgornjem toku do Mavkotovega mlina.

V letu 2011 smo v poletnih mesecih izvedli popis navadnega kaplja (*Cottus gobio*) in barjanskega kaplja (*Cottus metae*) na lokacijah, ki so navedene v priloženi tabeli.

Popis v letu 2012 bo obsegal predvsem območja nekaterih potokov, ki se stekajo v Cerknjško jezero s poudarkom na območju Cerknjščice in njenih pritokov.

*Priloga: Tabela: Mapa, Ribe - navadni kapelj (*Cottus gobio*) ali barjanski kapelj (*Cottus metae*) s koordinatami X in Y na območju NRP.*

INVENTARIZACIJA IN POPIS LOKALITET NAVADNEGA KOŠČAKA (*Austropotamobius torrentium*)

Navadni koščak (*Austropotamobius torrentium*) je kvalifikacijska vrsta Nature 2000. Navadni koščak je najmanjši potočni rak. Telo je običajno rjavo zelene barve, spodnja stran škarij pa je bolj svetla. Zraste do dolžine 10 cm in doživi starost 10 let. Spolno zrelost doseže v tretjem ali četrtem letu življenja. Koščak živi v čistih tekočih vodah s kamnitim dnom.

Monitoring navadnega koščaka se bo izvajal na vodotokih Iške in Zale, Črnega potoka, Raka, Cerknishčice s pritoki, Otavščice in na drugih manjših vodotokih. Nahajališča navadnega koščaka bodo locirana z GPS-om in vnesena v topografsko karto območja.

Navadni koščak (*Austropotamobius torrentium*) je bil pred letom 1970 zelo pogosta vrsta vseh vodotokov Notranjskega regijskega parka. Po letu 1972 pa je zaradi »račje kuge« skoraj izumrl. V zadnjih letih pa je potrjenih nekaj lokacij, kjer je bil navadni koščak najden.

V letu 2011 smo v poletnih mesecih izvedli popis navadnega koščaka (*Austropotamobius torrentium*) na lokacijah, ki so navedene v priloženi tabeli.

V letu 2012 načrtujemo pregled lokacij z do sedaj potrjenimi najdbami in pregled ostalih možnih lokacij pojavljanja navadnega koščaka na območju vodotokov Cerknishčice ter Iške in Zale.

*Priloga: Tabela: Mapa, Raki - navadni koščak (*Austropotamobius torrentium*) s koordinatami X in Y na območju NRP.*

RAZISKAVE IN VARSTVO DVOŽIVK

Notranjski regijski park daje zatočišče kar 15 vrstam dvoživk. Območje parka pa ni pomembno le zaradi velikega števila vrst, temveč zaradi številčnih populacij ogroženih vrst. Do sedaj izvedene raziskave so pokazale, da je to področje po pestrosti dvoživk med najpomembnejšimi v Sloveniji in Evropi. Ustrezno varstvo dvoživk lahko zagotovimo le z dobrim poznavanjem njihovih habitatov in posredno z ustreznim varstvom le teh. Eden izmed rezultatov projekta "Varstvo dvoživk v Notranjskem regijskem parku", ki je bil zaključen v letu 2005 so tudi smernice za upravljanje z dvoživkami.

Hribski urh (*Bombina variegata*) je en od dveh predstavnikov rodu urhov (*Bombina*), ki živita v Sloveniji; na svetu pa so odkrili vsega skupaj sedem vrst tega rodu. Hribski urh je majhna žival, ki le izjemoma zraste več kot 5 cm. Njegova koža je gosto posejana z bradavicami, ki se končujejo z drobnim trnom, zato je površina njegovega telesa na otip hrapava. Hrbtni del telesa je enotne sive, rjave ali umazano olivne barve. Če urha presenetimo izven vode in se prestraši, se v trenutku obrne na hrbet in pokaže svarilno obarvano trebušno stran. Ta je črno rumeno lisasta in vsiljivca opozori na urhovo strupenost ter plenilcem sporoča, da ni okusen; človeku pa njegov strup ni nevaren! Kot ostali urhi tudi hribski nima razvitih zaušesnih žlez na zatilju, zanj pa je značilna še srčasto oblikovana zenica. Hribski urh je razširjen po vsej Sloveniji, nižinski urh (*Bombina bombina*) pa živi le v subpanonskem delu Slovenije in na tem območju prihaja tudi do križanja med obema vrstama. Hribski urh večji del leta živi v majhnih, navadno začasnih, vodnih telesih. Primarno so življenjski prostor hribskega urha predstavljali plitvi tolmuni bistrih potokov, ki so ostali potem, ko je ostali del struge presahnil. Danes odrasle največkrat najdemo v lužah na kolovozih, v jarkih in mlakah, kjer ni rib, saj urh ne mara njihove družbe. Hribskega urha poleti pogosto slišimo, kako z zvenečim uuu-uuu iz svoje kopeli osvaja samice. Obdobje parjenja traja od aprila do avgusta. Ko samček najde godno samico, ji zleze na hrbet, se je oklene in sproti oplaja jajca, med tem ko jih samica odlaga na vodno rastlinje ali dno luže. Samica leže jajca v majhnih skupkih, v katerih je okoli 15 jajc z vrvico povezanih med sabo. Ličinke, paglavci, se hranijo z algami in bakterijami, ki jih strgajo s podlage; odrasli urhi pa čez dan z vodne površine pobirajo drobne nevretenčarje, saj svojega jezika ne morejo stegniti iz ust in ujeti leteče žuželke. Jeseni se urh odpravi na kopno, v bližnji gozdič ali na močvirni travnik, kjer pod kamni ali odpadlimi vejami, pa tudi med koreninami grmov in dreves, prezimi.

Hribski urh je v Sloveniji zavarovan in je uvrščen na Rdeči seznam ogroženih dvoživk uvrščen kot ranljiva (V) vrsta! Evropska Unija je hribskega urha opredelila tudi kot eno od kvalifikacijskih vrst za vzpostavitev varstvenih območij Natura 2000, saj prisotnost urha na nekem območju pomeni dobro ohranjeno naravo. Z varovanjem teh območij pa zagotavljamo primeren življenjski prostor ne samo urhu, ampak tudi neštetim drugim bitjem in tako biotsko pestrost tega območja ohranjamo zanamcem.

V letu 2011 smo izvedli terenske ogled predvsem v zgornjem delu Zale, od izvirov pod Svetim Vidom do Rakiškega grabna. Območja so pomembna zaradi dobre ohranjenosti različnih močvirskih habitatov, ki so ključna za preživetje in ohranitev hribskega urha (*Bombina variegata*), ki je kvalifikacijska vrsta Nature 2000 ter navadnega pupka (*Triturus vulgaris*) in planinskega pupka (*Triturus alpestris*).

V letu 2012 načrtujemo terenske ogled predvsem na območju Štruljevega potoka in zgornje Cerknišnice, severno pod vasjo Kremenca.

Priloga: Tabela: Mapa, dvoživke - hribski urh (Bombina variegata) s koordinatami X in Y na območju NRP.

POPIS RASTIŠČ ENDEMITNIH RASTLIN NA OBMOČJU NOTRANJSKEGA PARKA

Endemizem in endemiti

Endemit je organizem z razmeroma ozkim območjem razširjenosti. Za razvoj endemita so potrebne specifične ekološke razmere, čas in geografska izolacija od predniške vrste. Zato so endemiti pogosti na otokih, kjer je njihova številčnost pogojena s časom prekinjenosti povezave s celino in z oddaljenostjo od celine. Tako je na nekaterih otokih tudi več kot polovica vseh vrst endemnih.

Seveda so endemiti tudi vrste, ki so razširjene na razmeroma majhnem območju na celini. Tudi tu so pogoji za razvoj endemne vrste zlasti specifične ekološke razmere in dovolj velika razdalja od območij s podobnimi razmerami, na primer gorske verige ali območja z drugačno matično kamnino. Stopnja endemizma, torej številčnost endemitov, pa je na celini navadno veliko nižja kot na otokih.

Zaradi vezanosti endemitov na specifične okoljske razmere, jih je smiselno obravnavati kot endemite naravnogeografsko omejenih območij (npr. endemit Dinarskega gorstva), vendar pa se pogosto govori tudi o endemitih držav, saj so dela, ki obravnavajo rastlinstvo navadno vezana na politične meje.

Na območju Notranjskega regijskega parka uspevajo trije 'slovenski' endemiti. To so kranjski jeglič (*Primula carniolica*), Justinova zvončica (*Campanula justiniana*) in Fleischmannovo grabljišče (*Knautia fleischmannii*).

Kranjski jeglič (*Primula carniolica*)

Kranjski jeglič je slovenski endemit, ki se je razvil v zadnji ledeni dobi in je ena izmed najbolj znanih slovenskih rastlin. Rastlina zacveti v aprilu in maju. Rdeče vijolični cvetovi se razvijejo v večcvetnem socvetju in so ob ustju posuti z belim prahom.

Prvi je rastlino v okolici Divjega jezera pri Idriji, našel idrijski zdravnik in botanik Janez Anton Scopoli, ki pa ga ni spoznal za novo vrsto. Šele botanik Balthazar Hacquet je primerek poslal na Dunaj, kjer je bil spoznan kot nova vrsta. Ime je dobil po deželi Krajnski, kjer je bil tudi prvič najden.

Kranjski jeglič je rastlina vlažnih sotesk in skalnih razpok. Raste v ozkem pasu med Idrijo in Slivnico. Večja rastišča velika le nekaj kvadratnih metrov so tudi v soteski Iške in Zale.

Med zavarovane vrste v Sloveniji spada že od leta 1922.

V letu 2011 smo v maju izvedli popis kranjskega jegliča (*Primula carniolica*) na lokacijah v zgornji Zali med slapom Beden in elektrarno, vse popisane lokacije so navedene v priloženi tabeli.

V letu 2012 načrtujemo pregled lokacij z do sedaj potrjenimi najdbami in pregled ostalih možnih lokacij pojavljanja kranjskega jegliča na območju Iške.

*Priloga: Tabela: Mapa, Endemiti - Kranjski jeglič (*Primula carniolica*) s koordinatami X in Y na območju NRP.*

Justinova zvončica (*Campanula justiniana*)

Justinova zvončica iz podzemnega dela, ki se najraje ukoreninja v ozke skalne razpoke, požene številna pokončna stebelca. Do 30 cm visoka, nežna stebela so praviloma gola. Premenjalno razvrščeni listi so v spodnji polovici stebela jajčasti do suličasti in dolgopecljati, njihov listni rob pa je nazobčan z redkimi ostrimi zobci. Proti vrhu stebela so listi celorobi in vse ožji – črtalasti. Na vrhu stebelca se razvije en sam, okoli 1,5 cm dolg, cvet iz zraslih večnih listov lila barve. Njeni cvetni popki so pokončni, ko pa se zvonast cvet med julijem in septembrom razpre, se cvetni pecelj upogne navzdol. Za cvet so značilni vstran ali nazaj štrleči nitasti čašni listi.

Je endemit Dinarskega gorstva, ki raste od Slovenije do Gorskega Kotarja. Območje njene razširjenosti v Sloveniji obsega Visoki Kras od reke Reke preko Pivke do Kočevskega. Škocjanske jame so njeno klasično nahajališče, saj je rastlinoslovka Johanna Witasek to vrsto opisala prav po primerkih, ki jih je tam prvi našel Rajko Justin. Po tem učitelju, botaniku in gorniku se ta vrsta zvončice tudi imenuje. Uspeva na skalovju in skalnatih grmovnatih mestih.

Endemično Justinovo zvončico najdemo na senčnih skalnatih mestih, v okolici Škocjanskih jam, pa tudi v Rakovem Škocjanu in okolici Snežnika.

Justinova zvončica je zaradi zelo omejenega območja razširjenosti ogrožena v evropskem merilu.

V letu 2011 nismo našli novega najdišča justinove zvončice (*Campanula justiniana*) na območju Notranjskega regijskega parka, potrdili pa smo rastišče na območju Unške koliševke.

V letu 2012 načrtujemo pregled lokacij z do sedaj potrjenimi najdbami in pregled ostalih možnih lokacij pojavljanja Justinove zvončice na območju Globokega dola in Kamojsternikov v zaledju Jamskega zaliva in Vranje jame v Zadnjem kraju.

*Priloga: Tabela: Mapa, Endemiti - Justinova zvončica (*Campanula justiniana*) s koordinatami X in Y na območju NRP.*

Fleischmannovo grabljišče (*Knautia fleischmannii*)

Fleischmannovo grabljišče je do okoli 60 cm visoka trajnica. Njegova korenika izrašča v cvetno steblo, pri dnu stebela pa se razvijejo obstranske listne rozete. Stebelni listi so navadno deljeni, redko tudi celi. Za liste Fleischmannovega grabljišča je značilno, da so nekoliko usnjati in bleščeči, saj je njihova površina gola ali le pičlo dlakava.

Na vrhu razvejenega stebela se razvijejo polobla glavičasta socvetja, ki jih sestavljajo številni cvetovi izrazite ciklamne barve. Cveti od junija do avgusta.

Fleischmannovo grabljišče je endemit slovenskega dela Dinarskega gorstva! Znana nahajališča te vrste so v predalpskem, dinarskem in submediteranskem fitogeografskem območju Slovenije. Najraje raste na suhih travnikih in pašnikih ter grmovnatih krajih, neredko pa ga srečamo tudi na bolj svežih tleh, na razmeroma vlažnih traviščih. Uspeva od nižin do montanskega pasu, ki v Sloveniji sega do gozdne meje.

V letu 2011 smo Fleischmannovo grabljišče (*Knautia fleischmannii*) našli ob kartiranju habitatov tako na mokrotnih kot na suhih travnikih.

V letu 2012 načrtujemo pregled lokacij z do sedaj potrjenimi najdbami in pregled ostalih možnih lokacij

*Priloga: Tabela: Mapa, Endemiti - Fleischmannovo grabljišče (*Knautia fleischmannii*) s koordinatami X in Y na območju NRP.*

INVENTARIZACIJA IN FOTODOKUMENTACIJA RASTIŠČ KUKAVIČEVK (Orchidaceae)

Kukavičevke so ene najskrivnostnejših rastlin v Sloveniji. Območji Slivnice in Vidovske planote sta do danes v tem pogledu skoraj neraziskani. Znotraj Notranjskega regijskega parka je torej še nekaj belih lis, ki jih želimo zapolniti.

V letu 2009 smo popisali rastišča in razširjenost:

1	navadne močvirnice (<i>Epipactis palustris</i>) na območju parka.
---	---

V letu 2010 smo popisali rastišča in razširjenost naslednjih redkih vrst kukavičevk na območju NRP:

1	transilvanska prstasta kukavica (<i>Dactylorhiza maculata</i> ssp. <i>transsilvanica</i>)
2	muholiko mačje uho (<i>Ophrys insectifera</i>)
3	čmrljeliko mačje uho (<i>Ophrys holoserica</i>)

V letu 2011 smo izvedli popise rastišč naslednjih redkih vrst kukavičevk na območju NRP:

1	navadne močvirnice (<i>Epipactis palustris</i>)
2	purpurna močvirnica (<i>Epipactis purpurata</i>)
3	zvezdasta kukavica (<i>Orchis mascula</i> ssp. <i>speciosa</i>)
4	navadna kukavica (<i>Orchis morio</i>)
5	zavita škrbica (<i>Spiranthes spiralis</i>)

Do sedaj smo odkrili in dokumentirali 36 vrst kukavičevk, ki se nahajajo na območju Notranjskega regijskega parka (glej naslednjo tabelo).

V letu 2012 načrtujemo popis nekaterih redkih vrst kukavic na območju NRP s poudarkom na kukavicah močvirnih travnikov.

Priloga: Tabela: Mapa, kukavičevke - navadne močvirnice (*Epipactis palustris*)

Priloga: Tabela: Mapa, kukavičevke - transilvanska prstasta kukavica (*Dactylorhiza maculata* ssp. *transsilvanica*)

Priloga: Tabela: Mapa, kukavičevke - muholiko mačje uho (*Ophrys insectifera*)

Priloga: Tabela: Mapa, kukavičevke - čmrljeliko mačje uho (*Ophrys holoserica*)

Priloga: Tabela: Mapa, kukavičevke - purpurna močvirnica (*Epipactis purpurata*)

Priloga: Tabela: Mapa, kukavičevke - zvezdasta kukavica (*Orchis mascula* ssp. *speciosa*)

Priloga: Tabela: Mapa, kukavičevke - navadna kukavica (*Orchis morio*)

Priloga: Tabela: Mapa, kukavičevke - zavita škrbica (*Spiranthes spiralis*)

Do danes odkriti taksoni kukavičevk (f. *Orchidaceae*) na območju Notranjskega regijskega parka:

Taksoni kukavičevk (f. <i>Orchidaceae</i>) rastoči na območju Notranjskega regijskega parka:	
	rod: lepi čeveljc (<i>Cypripedium</i>)
1	Lepi čeveljc (<i>Cypripedium calceolus</i>)
	rod: naglavka (<i>Cephalanthera</i>)
2	Dolgolistna naglavka (<i>Cephalanthera longifolia</i>)
3	Bleda naglavka (<i>Cephalanthera damasonium</i>)
4	Rdeča naglavka (<i>Cephalanthera rubra</i>)
	rod: močvirnica (<i>Epipactis</i>)
5	Navadna močvirnica (<i>Epipactis palustris</i>)
6	Temnordeča močvirnica (<i>Epipactis atrorubens</i>)
7	Širokolistna močvirnica (<i>Epipactis helleborine</i>)
8	Muellerjeva močvirnica (<i>Epipactis muelleri</i>)
9	Purpurna močvirnica (<i>Epipactis purpurata</i>)
10	Greuterjeva močvirnica (<i>Epipactis greuteri</i>)
	rod: muhovnik (<i>Listera</i>)
11	Jajčastolistni muhovnik (<i>Listera ovata</i>)
	rod: gnezdoznica (<i>Neottia</i>)
12	Rjava gnezdoznica (<i>Neottia nidus-avis</i>)
	rod: škrbica (<i>Spiranthes</i>)
13	Zavita škrbica (<i>Spiranthes spiralis</i>)
	rod: prstasta kukavica (<i>Dactylorhiza</i>)
14	Bezgova prstasta kukavica (<i>Dactylorhiza sambucina</i>)
15	Mesnordeča prstasta kukavica (<i>Dactylorhiza incarnata</i>)
16	Majska prstasta kukavica (<i>Dactylorhiza majalis</i>)
17	Laponska prstasta kukavica (<i>Dactylorhiza lapponica</i>)
18	Traunsteinerjeva prstasta kukavica (<i>Dactylorhiza traunsteineri</i>)
19	Fuchsova prstasta kukavica (<i>Dactylorhiza maculata</i> ssp. <i>fuchsii</i>)
20	Transilvanska prstasta kukavica (<i>Dactylorhiza maculata</i> ssp. <i>transsilvanica</i>)
	rod: kukovičnik (<i>Gymnadenia</i>)
21	Navadni kukovičnik (<i>Gymnadenia conopsea</i>)
22	Dehteči kukovičnik (<i>Gymnadenia odoratissima</i>)
	rod: vimenjak (<i>Platanthera</i>)
23	Dvolistni vimenjak (<i>Platanthera bifolia</i>)
24	Zelenkasti vimenjak (<i>Platanthera chlorantha</i>)
	rod: pilovec (<i>Anacamptis</i>)
25	Piramidasti pilovec (<i>Anacamptis pyramidalis</i>)
	rod: mačje uho (<i>Ophrys</i>)
26	Muholiko mačje uho (<i>Ophrys insectifera</i>)
27	Čmrljeliko mačje uho (<i>Ophrys holoserica</i>)
	rod: kukavica (<i>Orchis</i>)
28	Močvirska kukavica (<i>Orchis palustris</i>)
29	Bleda kukavica (<i>Orchis pallens</i>)

30	Navadna kukavica (<i>Orchis morio</i>)
31	Zvezdasta kukavica (<i>Orchis mascula</i> ssp. <i>speciosa</i>)
32	Čeladasta kukavica (<i>Orchis militaris</i>)
33	Trizoba kukavica (<i>Orchis tridentata</i>)
34	Pikastocvetna kukavica (<i>Orchis ustulata</i>)
	rod: oblata kukavica (<i>Traunsteinera</i>)
35	Navadna oblata kukavica (<i>Traunsteinera globosa</i>)
	rod: grezovka (<i>Liparis</i>)
36	Loeslova grezovka (<i>Liparis loeselii</i>)

Priloga: Tabela: Mapa, kukavičevke - Popis vrst orhidej na območju Notranjskega regijskega parka

POPISI RASTIŠČ REDKIH RASTLIN NA OBMOČJU NOTRANJSKEGA REGIJSKEGA PARKA

V letu 2010 smo začeli s popisom rastišč (v nadaljevanju opisanih) redkih rastlinskih vrst na območju Notranjskega regijskega parka. Z akcijo popisa rastišč teh vrst smo nadaljevali tudi v naslednjih letih.

Navadni pasji zob (*Erythronium dens-canis*)

Navadni pasji zob je do 15 cm visoka trajnica, okrašena z enim šestštevničnim, kimastim cvetom. Vseh šest škrlatnih cvetnih listov je zavihanih nazaj, iz cveta pa štrlijo dolg vrat pestiča in šest velikih prašnikov. Praviloma ima dva pecljata, suličasta pritlična lista. Do 10 cm dolga, nasprotna lista sta belkasto zeleno in rdečkasto rjavo lisasta. Korenika, ki se skriva v prsti, je tej enokaličnici iz družine lilijevk (*Liliaceae*) dala ime, saj je podobna pasjemu podočniku. Pasji zob cveti zgodaj spomladi, marca in maja. Raste v listnatih gozdovih, med grmovjem in po senčnih travnikih po vsej Sloveniji, vendar ga bomo v predelih, kjer mu kameninska podlaga ne ustreza, zaman iskali. Uspeva na zmerno bogatih, srednje vlažnih tleh bogatih s humusom. Pri nas je pasji zob zavarovan, kot ranljiva vrsta pa je vključen tudi na slovenski rdeči seznam ogroženih rastlin.

Navadni zlati koren (*Asphodelus albus*)

Pokončno, od 60 do 120 cm visoko, steblo navadnega zlatega korena ni olistano. Na njegovem vrhu se razvije dolgo, gosto grozdasto socvetje. Prvi se lahko že maja odprejo spodnji cvetovi, do konca junija pa se odprejo tudi vrhnji cvetovi v socvetju. Snežno beli cvetovi so šestštevni. Po sredi cvetnih listov teče rjava osrednja žila. Vsi črtalasti mesnati listi so pritlični in oblikujejo listno rozeto. Navadni zlati koren raste na sončnih legah, na zmerno suhih travnikih in pašnikih. Uspeva predvsem na zmerno bogatih tleh na karbonatni podlagi na višjih nadmorskih višinah. Pojavlja se skoraj izključno v jugozahodnem delu Slovenije – v submediteranskem in dinarskem območju. To čudovito enokaličnico iz družine zlatokorenovk (*Asphodelaceae*) ogroža zaraščanje njenih rastišč zaradi opuščanja tradicionalnega načina kmetovanja. Zato je kot ranljiva vrsta uvrščen na slovenski Rdeči seznam ogroženih rastlin.

Navadna rezika (*Cladium mariscus*)

Navadna rezika je postavna enokaličnica iz družine ostričevk (*Cyperaceae*). Njeno od 80 do 200 cm visoko steblo je do vrha olistano z ozkimi listi, na katerih se človek hitro ureže, saj so po robovih in sredini spodnje strani pokriti z ostrimi zobci. V zemlji ima debelo plazečo koreniko, po tleh pa požene dolge stranske poganjke – pritlike. Z njimi se ob izviroh in na bregovih voda razraste v manjše, a goste sestoje. Cveti od junija do avgusta. Tik pod vrhom stebela je na eni strani razvitih nekaj delnih češuljastih socvetij, eno socvetje pa se razcveti na vrhu stebela. Navadna rezika raste na sončnih legah na siromašnih, mokrih bazičnih tleh. Pri nas je precej redka. Najdena je bila na nekaj nahajališčih, z izjemo Pomurja, raztresenih po vsej Sloveniji. Ker uspeva v življenjskih prostorih občutljivih na človeške posege, predvsem na regulacije vodotokov in izsuševanja močvirnih območij, je pri nas ogrožena. Zato je kot ranljiva vrsta vpisana na rdeči seznam ogroženih rastlin Slovenije.

Bleščeči mleček (*Euphorbia lucida*)

Bleščeči mleček (*Euphorbia lucida*) ima na vrhu poganjkov kobulasta socvetja in širokosuličaste, sedeče liste s srčastim dnom, ki so na zgornji strani bleščeči. Kot za vse mlečke, je tudi zanj značilen strupen bel sok, ki ga varuje pred obžiranjem. Edino potrjeno nahajališče bleščečega mlečka v Sloveniji je prav Cerkniško jezero, kjer ga najdemo-v manjših sestojih na vlažnih obalnih travnikih ob robu grmovja.

V letu 2011 smo začeli s popisom rastišč nekaterih (v nadaljevanju opisanih) redkih rastlinskih vrst na območju Notranjskega regijskega parka

Kranjska bunika (*Scopolia carniolica*)

Pokončno steblo kranjske bunike (*Scopolia carniolica*) je olistano z enostavnimi, jajčastimi ali širokosuličastimi listi. V zalistju do 10 cm dolgih listov se razvijejo posamični zvonasti cvetovi, ki so dolgi okoli 20 mm. Zrasli venčni listi kimastih cvetov so po zunanji strani rjavo vijolični, znotraj pa rumenkasti. Kranjska bunika je močno strupena rastlina! Poleg strupenih snovi vsebuje tudi snovi uporabne v proizvodnji zdravil, zato je v farmacevtski industriji zelo cenjena. V Sloveniji je splošno razširjena v dinarskem in predalpskem območju, v severovzhodnem in v skrajnem jugozahodnem delu države, pa jo bomo zaman iskali.

Alpska mastnica (*Pinguicula alpina*)

Rumenzeleni, žlebasti listi alpske mastnice (*Pinguicula alpina*) tvorijo pritlično rozeto. Pokriti so z žlezami, ki manjkajo le nad osrednjo žilo. Alpska mastnica je 'mesojeda' rastlina, saj lepljiv izloček žlez na njenih listih vsebuje prebavne encime. Na lepljive liste se ujamejo drobni nevretenčarji, ki jih prebavni encimi razgradijo. Iz beljakovin ujetih živalic rastlina dobi dušikove spojine potrebne za rast in razvoj. Na ta način se je prilagodila življenju na pustih rastiščih. Na vrhu neolistanih cvetnih stebel je en od 1 do 1,5 cm dolg bel cvet. Ta je v ustju rumen, končuje pa se z 2 do 5 mm dolgo ostrogo. V Sloveniji jo najdemo v alpskem, predalpskem in dinarskem svetu.

Visoki jeglič (*Primula elatior*)

Nagubani listi visokega jegliča (*Primula elatior*) tvorijo pritlično rozeto. Do 25 cm dolgi listi so po obeh straneh dlakavi, njihov rob pa je nepravilno in drobno nazobčan. Na vrhu gostodlakavega cvetnega stebela se razvije kobulasto socvetje z več pecljatimi cvetovi. Venec je blede rumen, v goltu pa temno rumen. Venčne krpe so pladnjasto razprostrte (kot pri trobentici). Svetlo zelena čaša je ozka, čašni zobci pri njenem vrhu pa objemajo venčno cev. Plod cilindrične oblike je navadno daljši od čaše. Visokemu jegliču ustrezajo vlažna peščena tla v hladnejših predelih, na primer v gorskem pasu. Pogostejši je na severozahodu in severu Slovenije, medtem ko je na severovzhodu in jugu države redek. Rastlina vsebuje zdravilne učinkovine, zato so si ljudje z njim blažili bolečine in vnetja ter celili rane.

Srednja mešinka (*Utricularia intermedia*)

Srednja mešinka tvori do 20 do 60 cm dolge poganjke. Olistani poganjki so deljeni v zelene vodoravno plavajoče poganjke brez lovilnih mešičkov in v mulj priraščene brezbarvne, nerazrasle, neolistane navpične poganjke z razvitimi lovilnimi mešički. Najtanjši roglji njenih listov so po robu porasli s ščetinami. Njeni trpežni brsti (turioni), ki se razvijejo v jeseni, so ščetinasti.

Čas cvetenja srednje mešičke je od junija do septembra, vendar pa ta vrsta le redko zacveti. Kadar cveti, požene 6 do 36 cm visoko cvetno steblo z 1 do 5 cvetovi. Venec cvetov je rumen z rdečkastimi črtami, valjasta ostroga pa je približno tako dolga kot spodnja ustna venca.

Srednja mešinka raste na visokih in prehodnih barjih, v oligotrofnih stoječih vodah, vodnih jarkih in močvirjih. V Sloveniji je vsega skupaj znanih le nekaj nahajališč srednje mešinke. Našli so jo na in v okolici Cerkniškega jezera, po eno nahajališče pa je zabeleženo na Ljubljanskem barju, ob Muri in na Kočevskem.

Ker je srednja mešinka vezana na redke in občutljive življenjske prostore, je njen obstoj v Sloveniji ogrožen in je kot ranljiva vrsta (V) uvrščena na Rdeči seznam ogroženih praprotnic in semenk Slovenije.

Mala mešinka (*Utricularia minor*)

Mala mešinka tvori od 5 do 50 cm dolge poganjke. Njeni, do 2 cm široki, listi imajo 7 do 22 ploskih rogljev. Najtanjši roglji listov so po robu brez ščetin, le na vrhu ima 1 ali 2 ščetini. Na enem listu je pri tej vrsti razvitih od 2 do 10 lovilnih mešičkov, nikoli več.

Brezbarvni, koreninam podobni poganjki pri mali mešinki niso razviti. Trpežni brsti (turioni), ki se razvijejo v jeseni, pa so goli.

Mala mešinka cveti med junijem in septembrom. Od 2 do 6 blede rumenih cvetov sestavlja grozdasto socvetje. Podolgastojajčasta spodnja ustna njenega venca je široka med 5 in 7 mm, ostroga pa je dolga le 1 do 2 mm.

Mala mešinka raste na visokih in prehodnih barjih, v oligotrofnih stoječih vodah, vodnih jarkih in močvirjih. V Sloveniji so njena nahajališča skoncentrirana na Notranjskem, v okolici Cerkniškega jezera in na Blokah, nekaj znanih nahajališč je še v severovzhodni Sloveniji ob reki Muri, našli pa so jo tudi na Pokljuki.

Zaradi redkosti in občutljivosti življenjskih prostorov male mešinke v Sloveniji je tudi njen obstoj pri nas ogrožen, zato je kot ranljiva vrsta (V) uvrščena na Rdeči seznam ogroženih praprotnic in semenk Slovenije.

Zlatičnata vetrnica (*Anemone ranunculoides*)

Pritlični listi zlatičnate vetrnice (*Anemone ranunculoides*) v času cvetenja še niso razviti, na stebelu pa so v vretencu nameščeni trije kratkopecljati trojnati listi. Iz njihovega zalistja izraščata do dva živo rumena cvetova s petimi cvetnimi listi in številnimi prašniki ter pestiči. Njeni cvetni listi so po zunanji strani dlakavi. Uspeva na senčnih rastiščih, predvsem v gozdovih, na zmerno hranljivih in s humusom bogatih tleh po vsej Sloveniji. Zlatičnata vetrnica proizvaja snovi zaradi katerih je strupena!

Priloga: Tabela: Mapa, redke rastline – navadni pasji zob (*Erythronium dens-canis*)
Priloga: Tabela: Mapa, redke rastline – navadni zlati koren (*Asphodelus albus*)
Priloga: Tabela: Mapa, redke rastline – navadna rezika (*Cladium mariscus*)
Priloga: Tabela: Mapa, redke rastline – bleščeči mleček (*Euphorbia lucida*)
Priloga: Tabela: Mapa, redke rastline – Kranjska bunika (*Scopolia carniolica*)
Priloga: Tabela: Mapa, redke rastline – Alpska mastnica (*Pinguicula alpina*)
Priloga: Tabela: Mapa, redke rastline - Kranjska bunika (*Scopolia carniolica*)
Priloga: Tabela: Mapa, redke rastline - Alpska mastnica (*Pinguicula alpina*)
Priloga: Tabela: Mapa, redke rastline - visoki jeglič (*Primula elatior*)
Priloga: Tabela: Mapa, redke rastline - srednja mešinka (*Utricularia intermedia*)
Priloga: Tabela: Mapa, redke rastline - mala mešinka (*Utricularia minor*)
Priloga: Tabela: Mapa, redke rastline - zlatičnata vetrnica (*Anemone ranunculoides*)

V letu 2012 načrtujemo nadaljevati s popisom rastlin, katerih opisi sledijo v nadaljevanju in so danes na območju Notranjskega regijskega parka redke, ali pa se rastline pojavljajo le kot fragmentarni ostanki nekdanjih večjih rastišč.

Skalni kamnokreč (*Saxifraga petraea*)

Skalni kamnokreč uvrščamo v rod kamnokrečev (*Saxifraga*), tega pa skupaj z rodом vraničnikov (*Chrysosplenium*) v družino kamnokrečevk (f. *Saxifragaceae*).

Steblo skalnega kamnokreča (*Saxifraga petraea*) je navadno poleglo, njegova pokončna cvetna stebela pa se stegujejo proti svetlobi. Na vrhu 10 do 20 cm visokih cvetnih stebelc se od aprila do septembra razcvetijo snežno beli petštevni cvetovi. Plitvo izrobljene bele venčne liste pri dnu krasijo svetlo zeleno poudarjene žile. Pritlični in stebelni listi so dolgopecljati, polkrožni listi in krpati. Ta vrsta nima razvitih zarodnih brstičev v zalistju listov.

Skalni kamnokreč je nežna dvoletnica pustih, mineralnih tal. Uspeva v polsenci ali senci, na bolj ali manj vlažnem apnenčastem skalovju. Z izjemo Pomurja, severnega in skrajnega jugozahodnega dela Slovenije, se pojavlja raztreseno po vsej državi. Najpogostejši je v severozahodnem delu, proti vzhodu in jugu države pa so njegova nahajališča vse redkejša.

Brezstebelnega ušivca (*Pedicularis acaulis*).

Brezstebelni ušivec je ena od rastlin s klasičnim nahajališčem v Sloveniji. Botanik J.A. Scopoli je namreč vrsto opisal na primerkih rastline, ki jih je našel v bližini Otaleža, vasice med Idrijo in Cerknim. V rod ušivcev (*Pedicularis*) uvrščamo polzajedavske rastline, ki gostiteljskim rastlinam 'kradejo' vodo z mineralnimi snovmi, same pa s fotosintezo v svojih zelenih listih sintetizirajo gradbeni material za svojo rast, barvila za obarvanje svojih cvetov in medicino za nagrado opaševalcem. Ušivci sodijo v družino črnobinovk (f. *Scrophulariaceae*).

Brezstebelni ušivec navadno med majem in junijem, včasih pa že aprila, iz srede listne rozete požene posamične rožnate cvetove z dvoustnatim vencem. Do 20 cm dolgi listi so lihopernati, sestavlja jih do 12 parov in en končni listič. Listni pecelj in listno vreteno sta gosto štrlečedlakava, lističi pa

globoko zarežani. Cvetovi se razcvetijo na posameznih štrlečedlakavih pecljih in oblikujejo obroč, tako da vsak cvet gleda v svojo smer. Tudi čaša je gosto štrlečedlakava, gol venec pa je okoli 3 cm dolg in tako največji med cvetovi naših predstavnikov tega rodu.

Brezstebelni ušivec raste na pustih suhih travnikih. Območje njegove razširjenosti obsega območje med italijanskimi Južnimi Alpami in severozahodnimi Dinaridi v Hercegovini. V Sloveniji so ga našli še ob reki Savi severno od Ljubljane, na Notranjskem in v Čičariji, vendar je zaradi pritlične rasti bržkone ostal spregledan še kje.

Rumena pasja čebulica (*Gagea lutea*)

Rumeno pasjo čebulico (*Gagea lutea*) uvrščamo v družino lilijevk (f. *Liliaceae*). Zanje je značilno, da v prsti skrivajo čebulico, v kateri v toplem delu leta kopičijo založne snovi. Njihovi opazni cvetovi s šestimi živobarvnimi cvetnimi listi razporejenimi v dveh krogih pa predstavnice lilijevk delajo ene najlepših semenk v slovenski flori.

Rumena pasja čebulica iz podzemne čebulice požene od 10 do 20 cm visoko, pokončno, neolistano golo steblo. Lahko ima dva, praviloma pa le en dolg črtalast pritlični list, ki je plosk in širok od 7 do 15 mm. Ta list presega socvetje in je na vrhu kapucasto zavihan. Pokončni, šestštevni cvetovi rumene pasje čebulice se razvijejo na dolgih golih pecljih v zalistju dveh podpornih listov. Do pet cvetov oblikuje kobulasto socvetje na vrhu neolistanega stebela. Njeni rumeni cvetni listi so dolgi od 15 do 18 mm in pri vrhu zaokroženi.

Rumena pasja čebulica zacveti med marcem in majem in tako že zgodaj spomladi poživi vlažna, svetla rastišča na s humusom in dušikom bogatih rastiščih skoraj po vsej Sloveniji. Raste v vlažnih gozdovih, na primer v obrečnih logih, pa tudi v starih sadovnjakih in na svežih travnikih jo lahko srečamo.

Gorski kosmatinec (*Pulsatilla montana*)

Gorski kosmatinec (*Pulsatilla montana*) sodi v družino zlatičevk (f. *Ranunculaceae*). V Sloveniji je zavarovan z Uredbo o zavarovanih prosto živečih živalskih in rastlinskih vrstah in kot ranljiva (V) vrsta uvrščen tudi na Rdeči seznam ogroženih rastlin Slovenije.

Gorski kosmatinec zacveti že aprila ali maja. Svoj kimast cvet na 15 do 25 cm visokem cvetnem stebelu odpre še preden se razvijejo dlanasto deljeni pritlični listi, ki so globoko nacepljeni v ozke roglje. Cela rastlina, z izjemo notranje strani cvetnih listov, je gosto porasla z bleščečimi dolgimi dlakami. Čudovit kontrast temno vijoličnim cvetnim listom dajo številni živo rumeni prašniki, ki obdajajo rdečkaste vratove mnogih pestičev. Steblo plodeče rastline se precej podaljša in doseže višino do pol metra. Socvetje z razvijajočimi plodovi spominja na cof, saj se vrat pestiča pri zorečem plodu zelo podaljša. Dolg vrat omogoči, da zrele oreške raznaša veter.

Uspeva na suhih in pustih tleh kraških gmajn, travnikov in pašnikov na sončnih, toplih legah v jugozahodnem delu Slovenije, kjer dve rastlini le redko zacvetita druga ob drugi.

Sibirska perunika (*Iris sibirica*)

Sibirska perunika (*Iris sibirica*) sodi v rod perunik (*Iris*), ta pa v družino perunikovk (f. *Iridaceae*). Vse samonikle predstavnice rodu perunik so v Sloveniji zavarovane z Uredbo o zavarovanih prosto živečih rastlinskih in živalskih vrstah in jih je prepovedano prenašati z naravnih rastišč, izkopavati podzemne dele, nabirati za šopke, jih poškodovati ali z njimi trgovati!

Sibirska perunika ima pokončno, okroglo nerazvejano steblo, ki je votlo. Visoko je od 50 do 80 cm, na njegovem vrhu pa se med majem in junijem navadno razvijeta dva čudovita, velika modra cvetova. Njen cvet je v notranjosti belkast, krasijo pa ga izrazite, modre žile. Pritlični listi so ozki in ne presegajo stebela; široki so od 2 do 6, največ do 10 mm. V vlažnih humoznih tleh skriva koreniko preprejeno z velikimi zračnimi prostori, ki so prilagoditev na pomanjkanje kisika v namočenih tleh.

Sibirska perunika raste na izrazito svetlih krajih, na s humusom bogatih, srednje hranljivih vlažnih tleh, ki so lahko tudi dalj časa namočena. V Sloveniji se pojavlja raztreseno po močvirnih travnikih, zlasti ob rekah v nižinah. V severozahodnem in jugozahodnem delu Slovenije ne raste.

Kot je omenjeno že zgoraj, je sibirska perunika pri nas zavarovana, poleg tega je kot ranljiva vrsta (V) vključena na slovenski rdeči seznam ogroženih rastlin, saj je vezana na življenjske prostore, ki so še posebej občutljivi na človekove posege v prostor. Prav zaradi tega je z vidika varstva narave in biotske pestrosti vsako območje, kjer sibirska perunika uspeva, toliko pomembnejše in potrebno ter vredno našega truda, da ga ohranimo našim zanamcem. Skrajni čas je namreč, da se začnemo zavedati, da je najdragocenejše tisto kar imamo in ne tisto česar nimamo...

Kranjska lilija, zlato jabolko (*Lilium carniolicum*)

Kranjsko lilijo (*Lilium carniolicum*) iz družine lilijevk (f. *Liliaceae*) so pri nas opazili in občudovali že 'velikani' botanične vede, kot sta Scopoli in Wulfen, še pred njima pa tudi Mattioli, ki jo je narisal že v 16. stoletju. Vendar pa jo je zamenjal za južno balkansko vrsto *Lilium chalcedonicum*. Sedanje in pravo ime pa ji je veliko kasneje dal nemški rastlinoslovec Bernhardt. Tudi kranjska lilija je pri nas zavarovana z zakonsko uredbo.

Pokončno steblo kranjske lilije (*Lilium carniolicum*) je visoko od 50 do 100 cm. Olistano je s premenjalno razvrščenimi, do 8 cm dolgimi, suličastimi listi. Stebelni listi so po robu in žilah spodnje strani puhasto dlakavi. Na vrhu stebela se med junijem in julijem navadno razcveti socvetje z nekaj cvetovi, včasih pa le en sam živo oranžen do rumen cvet neprijetnega vonja. Ko se cvet razcveti, je vseh šest oranžnih in s črnimi pikami posutih cvetnih listov zavihanih povsem nazaj, iz cveta navzdol pa štrlijo le veliki prašniki.

Kranjska lilija je razširjena od severovzhodne Italije do zahodne Bosne, središče njenega areala pa je prav v Sloveniji. Pri nas jo najdemo raztreseno po vsej Sloveniji, le na severovzhodu države ne raste. Najpogosteje raste na travnikih, od nižin do visokogorja, najdemo pa jo tudi med rušjem in v svetlih, toplih gozdičih s črnim gabrom. Zelo ji odgovarja porasel grušč in ostala rastišča na rahlih in dobro prezračenih tleh.

Predstavlja čudovit okras območjem, kjer uspeva, poleg tega je pri nas zavarovana in uvrščena na slovenski Rdeči seznam ogroženih rastlin v kategorijo O1, kar pomeni, da je zaenkrat zunaj neposredne nevarnosti, a daleč od tega, da bi bilo njeno uspevanje v prihodnosti zagotovljeno.

Turška lilija (*Lilium martagon*)

Turška lilija je ena od treh v Sloveniji živečih vrst, ki jih uvrščamo v rod lilij (*Lilium*). Ta pa sodi v družino lilijevk (f. *Liliaceae*).

Pokončno, golo steblo turške lilije je visoko od 30 do 100 cm in gosto olistano. Srednji stebelni listi so razvrščeni v vretencu, ostali pa premenjalno. Na vrhu stebela se med junijem in julijem razcveti razpotegnjeno grozdasto socvetje, ki ga navadno sestavlja od tri do deset velikih, kimastih temno rožnatih do blede vijoličnih cvetov. Z vijoličnimi pikami posejani cvetni listi so zavihani nazaj, iz kimastih cvetov pa navzdol štrlijo še veliki prašniki in pestič.

Turška lilija raste na svežih, s hranili zmerno bogatih tleh. Najdemo jo v gozdovih in na gozdnih robovih ter jasah in posekah v glavnem na karbonatni podlagi. Razširjena je po vsej Sloveniji, le v severozahodnem delu države je redka.

Pri nas je zavarovana z Uredbo o zavarovanih prosto živečih živalskih in rastlinskih vrstah in je ni dovoljeno nabirati, z njo trgovati, prenašati z naravnega rastišča ali kako drugače poškodovati!

Brstična lilija (*Lilium bulbiferum*)

Brstično lilijo (*Lilium bulbiferum*) uvrščamo v rod lilij (*Lilium*), tega pa v družino lilijevk (f. *Liliaceae*). Vse tri naše predstavnice tega rodu so zavarovane z Uredbo o zavarovanih prosto živečih rastlinskih vrstah, zato jih ne smemo prenašati z naravnih rastišč, ne smemo izkopavati podzemnih delov ali nabirati nadzemnih delov, tudi poškodovati ali trgovati z njimi je prepovedano!

Krepko, pokončno steblo brstične lilije (*Lilium bulbiferum*) je posuto s črnimi pikicami, v zgornjem delu pa pajčevinasto dlakavo. Od 20 do 80 cm visoko steblo je do vrha gosto olistano s premenjalno nameščenimi ozkimi listi. Črtalasto suličasti listi so dolgi od 7 do 10 cm. V zalistju zgornjih listov so nameščeni zarodni brstiči, ki so ji dali ime in služijo vegetativnemu razmnoževanju. Ko zarodni brstič pade na tla iz njega lahko požene mlada rastlina. Na vrhu stebela se med majem in julijem razcveti do pet velikih, pokončnih lijakasto razprostrtih cvetov. Cvetni listi šestštevni cvetov so dolgi od 4 do 7 cm. V sredini so oranžni, proti vrhu pa rdeči in pogosto rjavo pikasti. Na sredini cvetov se bohoti šest velikih, štrlečih prašnikov in en pestič.

Brstična lilija uspeva na suhih, bolj ali manj bazičnih, dobro hranljivih tleh, na sončnih krajih. Najdemo jo na gozdnih obronkih, gorskih pašnikih in pozno košenih travnikih ter na posekah in med grmovjem. Najbolj ji prijajo višje lege, uspeva pa vse do gozdne meje, redko celo nekoliko višje. Z izjemo Pomurja in skrajnega vzhodnega dela Slovenije je razširjena po vsej Sloveniji, pogostejša pa je proti jugozahodu Slovenije.

Pri nas je brstična lilija zavarovana, v rdeči seznam rastlinskih vrst pa uvrščena kot ranljiva (V) vrsta.

POPIS RASTIŠČ TUJERODNIH INVAZIVNIH VRST

Vnos in širjenje invazivnih tujerodnih vrst pomenita veliko grožnjo vrstni in habitatni pestrosti Notranjskega regijskega parka. S to akcijo želimo popisati rastišča tujerodnih invazivnih vrst na območju presihajočega Cerkniškega jezera in njegove okolice.

Invazivne tujerodne vrste so ena izmed največjih groženj upadanja vrstne in habitatne pestrosti. Poznavanje nahajališč oziroma rastišč je bistvenega pomena za preprečitev njihovega nadaljnega širjenja. Popis rastišč na projektnem območju bo osnova za nadaljnje akcije njihove odstranitve in s tem preprečitve širjenja na večja območja Cerkniškega jezera. Akcija je nujna predvsem zaradi spoznavanja in preprečevanja širjenja tujerodnih invazivnih vrst.

Delo bo obsegalo podroben floristični popis na rastiščih tujerodnih invazivnih vrst in sicer:

1	kanadska in orjaška zlata rozga (<i>Solidago canadensis</i>), (<i>Solidago gigantea</i>),
2	japonski dresnik (<i>Fallopia japonica</i>),
3	žlezasta nedotika (<i>Impatiens glandulifera</i>)
4	deljenolistna rudbekija (<i>Rudbeckia laciniata</i>)
5	navadna robinija (<i>Robinia pseudacacia</i>)
6	topinambur (<i>Helianthus tuberosus</i>)
7	pelinolisne ambrozije (<i>Ambrosia artemisiifolia</i>),

Koordinate rastišč pridobljene s pomočjo GPS-a bomo vnesli v bazo podatkov. Na ta način bo izdelana kartografska podloga za fizično odstranjevanje tujerodnih invazivnih vrst na območju parka.

V letu 2012 bomo nadaljevali s popisom invazivnih tujerodnih vrst na celotnem območju NRP, s poudarkom na lokacijah pelinolistne ambrozije (*Ambrosia artemisiifolia*), ki je bila v letu 2011 tudi prvič najdena na območju Ivanjega sela, Cerknice, Rakeka, Rakovega Škocjana – industrijska cona in ob avtocesti od Ravbarkomande do Škrbca.

Priloga: Tabela: Mapa, tujerodne invazivke – žlezasta nedotika (*Impatiens glandulifera*)

Priloga: Tabela: Mapa, tujerodne invazivke – japonskei dresnik (*Fallopia japonica*)

Priloga: Tabela: Mapa, tujerodne invazivke – pelinolistna ambrozija (*Ambrosia artemisiifolia*)

Priloga: Tabela: Mapa, tujerodne invazivke – kanadska zlata rozga (*Solidago canadensis*) in orjaška zlata rozga (*Solidago gigantea*)

AKTIVNOSTI PO KONČANEM PROJEKTU LIFE06/NAT/SLO/000069 – PRESIHAJOČE CERKNIŠKO JEZERO (obdobje trajanja projekta 2007 – 2009)

Presihajoče Cerknško jezero je največje presihajoče jezero v Evropi. Njegova največja poplavna površina je 29 km². Skozi stoletja so ljudje poskušali jezero osušiti ali poplaviti. Naredili smo veliko različnih projektov, preden smo spoznali, da je najbolje, da jezero ostane tako kot je bilo skozi stoletja, pred mnogimi posegi vanj. Namen projekta je vzpostaviti pogoje, ki bodo dolgoročno zagotavljali ugodne pogoje habitatnemu tipu 3180*–presihajoče jezero in drugim ogroženim habitatnim tipom iz Aneksa I Habitatne direktive ter s tem ugodne pogoje za gnezditve ogroženih vrst ptic, za življenje dvoživk, metuljev in drugih živali. S projektom bomo vzpodbudili prijaznejši odnos ljudi do narave in njene biotske pestrosti in različnosti. Projekt je pomembno prispeval k ozaveščanju ljudi in varstvu narave. Projekt je začetek dolgoletnih procesov renaturacije nekdanjih vodotokov, raziskav in spremljanja naravnih procesov ter prepletanja narave in človeka, ki je na tem delu prisotno že več tisočletij. Območje presihajočega Cerknškega jezera spada v širše območje Nature 2000 v Sloveniji, opredeljeno po habitatni direktivi v območje Notranjski trikotnik (SI 3000232) in območje opredeljeno po ptičji direktivi Cerknško jezero (SI 5000015).

Ena pomembnejših akcij projekta LIFE06/NAT/SLO/000069 je bila **izdelava načrta renaturacije nekdanjih strug vodotokov na območju presihajočega Cerknškega jezera**. Nekdanji meandri vodotokov so bili izravnani v prvi polovici prejšnjega stoletja z namenom izsušitve močvirnih travnikov.

Na območju presihajočega Cerknškega jezera so bili že zgodaj v 19. stol. Stoletju izvedeni poskusi izsuševanja polja in regulacije strug vodotokov. Večje posege je kasneje izvedla Vodna zadruga (1921), ki je skušala osušiti močvirni svet z delnimi regulacijami vodotokov: Žerovniščica (2000 m), Lipsenjščica (1074 m), Tresenec (1146 m), Goriški Brežiček (1143 m), Stržena – Črne mlake (2400 m) in Stržen – Ključič (2500m).

Podjetje Inženiring za vode d.o.o. je izdelalo **projektno dokumentacijo renaturacije**, ki temelji na pregledu stanja na terenu. Izdelani so geodetski posnetki širšega območja vodotokov, geološko sondiranje, hidrološke raziskave, kartiranje habitatnih tipov ter druge strokovne podlage za uspešno izvedbo projekta. Podlaga za projektno dokumentacijo bodo zgodovinski zemljevidi, med katerimi je najpomembnejši Franciscejski kataster iz leta 1823 in digitalni ortofoto posnetki, na katerih so še vidni poteki strug vodotokov pred izvedbo regulacije. V projektne dokumentaciji je obravnavanih približno 12 km strug vodotokov na območju Cerknškega jezera.

Ta projekt je bil pilotni projekt renaturacije nekdanjih vodotokov, ki so jih, zaradi hitrejšega odtekanja vode, izravnali v prejšnjem stoletju. V sklopu tega projekta smo izdelali gradbeno izvedbeno dokumentacijo renaturacije vseh vodotokov. Namen renaturacije je podaljšati čas odtekanja in zadrževanja vode v najbolj suhih poletnih mesecih in s tem dvigniti nivo talne vode predvsem na barjih in v okolici strug ter vodotokov. Projektne dokumentacije je bila nujno potrebna zaradi nadaljnjih del renaturacije vodotokov in je le del večletnega projekta, ki smo ga začeli s prijavo na ta razpis. Renaturacija nekdanjih vodotokov bo trajala več let.

Projekt bo z daljšim zadrževanjem vode v strugah vodotokov prispeval k ohranjanju naravnih razmer. Sonaravna ureditev strug vodotokov pomeni vzpostavitev prepoznavnih vijugastih meandrov vodotokov, ki so značilni za območje presihajočega Cerknškega jezera.

Renaturacija vodotokov je bila v zadnjem letu projekta izvedena na območju vodotokov Tresenec (650 m) in Goriški Brežiček (700 m).

Ena izmed pomembnih nalog v sklopu projekta LIFE 06 NAT/SLO 000069 je bilo tudi **kartiranje habitatnih tipov na celotnem območju Cerknškega jezera**. Nalogo smo začeli izvajati že v letu 2007 in je bila končana v letu 2009.

Na Cerknškem jezeru je veliko ogroženih habitatov, zato jih varuje evropska Direktiva o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst Nature 2000. Takšni habitatni so: travniki na glineni podlagi, kjer prevladuje trava modra stožka (6410), bazično nizko barje (7230) Dujice in z apnencem bogate vode s preprogami alg iz skupine parožnic (3140). Slednje je možno najti na območjih, kjer se voda zadrži najdlje. Za ohranjanje in varovanje takšnih habitatov moramo vedeti, kje se nahajajo in vedeti, kako z njimi ravnati. S tem namenom izvajamo botanično kartiranje s popisom pogostih rastlinskih vrst. Celovit pregled rastlinskih združb nam bo osnova za pripravo upravljalvskega načrta območja in renaturacijo potoka Tresenec in Goriški Brežiček. Kartiranje habitatnih tipov je nujen predpogoj za celovito varovanje Cerknškega jezera.

Obsegalo je območje s površino 26 km² oziroma celotno poplavno območje Cerknškega jezera.

S finančnimi sredstvi tega projekta je bilo **odkupljenih 250 ha zemljišč**, ki so trajno namenjena varstvu narave ter s primernim gospodarjenjem s temi zemljišči vzpodbuditi pozitiven odnos ljudi do ohranjanja in varovanja narave. Z nakupom kmetijske mehanizacije smo si ustvarili pogoje in **izvajali naravi prijazno košnjo** na odkupljenih zemljiščih presihajočega Cerknškega jezera. Način košnje in ohranjanje habitata presihajočega jezera ter drugih habitatnih tipov smo predstavili domačinom in širši javnosti kot potreben, naravi prijazen in naravovarstveno usmerjen projekt z dobrim in uspešnim načinom upravljanja. Kmetijsko mehanizacijo uporabljamo tudi po končanem projektu.

Naš namen je ohraniti presihajoče Cerknško jezero kot primer ohranjene narave, dobrega in preudarnega ravnanja s kmetijskimi zemljišči, namenjenimi trajnemu varstvu in ohranjanju habitata in habitatnih tipov iz Aneksa I Habitatne direktive in drugih, manj ogroženih, a nič manj pomembnih habitatnih tipov ter živalskih vrst. Po končanem projektu je Notranjski regijski park lastnik 400 ha zemljišč, ki so namenjena trajnemu varstvu naravne dediščine.

V sklopu projekta so bile **izdelane smernice in izhodišča načrta upravljanja**, ki je postal temelj nadaljnjih akcij ohranjanja naravne dediščine in ohranjanja habitata presihajočega jezera ter ostalih habitatnih tipov.

Cilj tega projekta je bil tudi osvestiti lokalno prebivalstvo o boljšem, naravi prijaznejšem kmetovanju in kmetijski politiki ter ljudem pokazati pozitivni cilj ohranjanja narave. Prav tako pa se je velik poudarek dalo tudi **delu z mladimi**, ki je obsegalo predvsem poučevanje v osnovnih šolah in srednjih šolah. Izvedeno je bilo preko 170 predavanj v sklopu šolskega programa. Izvedene so bile tudi številne naravoslovne ekskurzije za vrtnice, osnovnošolce, srednješolce in študente.

Ohranjanja naravne dediščine Cerknškega jezera si ne moremo zamišljati brez poznavanja naravnih vrednot in pozitivnega odnosa do narave. Narava je največja vrednota, ki jo imamo, medtem, ko je mnogi že nimajo več. S pridobitvijo EU projekta LIFE Narava se je v Notranjskem regijskem parku odprla možnost za izobraževanje otrok in mladostnikov o pomenu ohranjanja naravne in kulturne dediščine Cerknškega jezera. Naš cilj je bil, da bi se vsak otrok in mladostnik, ki živi na območju parka, seznanil z našimi aktivnostmi in prizadevanji za ohranjanje narave. Pridno smo zavihali rokave in se povezali z lokalnimi šolami in vrtci, ki so vse pokazale velik interes za sodelovanje. Ustanovljena je bila mreža šol in vrtcev, v kateri sodelujejo Vrtec »Martin Krpan« Cerknica, Osnovna šola Notranjski odred Cerknica, Osnovna šola Jožeta Krajca Rakek, Osnovna šola Toneta

Šraja Aljoše Nova vas, Osnovna šola heroja Janeza Hribarja Stari trg pri Ložu, Osnovna šola A.M. Slomška Vrhnika, Osnovna šola 8 talcev Logatec, Zavod za vzgojo in izobraževanje Logatec in Šolski center Postojna.

V letu 2009 smo **izdelali učne liste** v elektronski obliki, ki obsegajo naslednje teme:

- Prehranjevalni splet
- Travniki na Cerkniškem jezeru
- Žive meje na Cerkniškem jezeru
- Notranjski regijski park
- Ljubljana – reka sedmerih imen

Vsi učni listi so na voljo v elektronski obliki in dostopni obiskovalcem internetne strani Notranjskega regijskega parka.

Ukvarjali smo se tudi s košnjo, mulčanjem in ročnim odstranjevanjem zarasti. **Košnja** mokrotnih travnikov na območju Cerkniškega jezera je obsegala košnjo kupljenih zemljišč v sklopu projekta LIFE in skoraj 100 ha zakupljenih zemljišč v upravljanju Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov.

Mulčanje površin zaraslih z grmovno vegetacijo je obsegalo mulčanje na območju Vrbic pri Retju in Lipsenjskih blat ter Štebrščine v skupni površini 35 ha.

Ročno odstranjevanje grmovne in drevesne vegetacije na območju Dujc je obsegalo površino 12 ha zaraslih površin s smreko, borom in krhliko.

V Notranjskem regijskem parku smo skrbeli za redna obvestila o naših aktivnostih v časopisih, na radiu, internetu in televiziji. Posebej veliko pozornosti smo posvečali **rednemu objavljanju prispevkov** v lokalnih medijih, kot so: Notranjski mozaik, Notranjsko-kraške novice, Radio 94 in TV Oron. Pripravili smo spletno stran projekta LIFE Narava III presihajoče Cerkniško jezero, kjer si lahko več preberete o vsebini in aktivnostih projekta.

Pripravili smo **knjižni vodnik o značilnih rastlinah Cerkniškega jezera, zgoščenko o naravni dediščini Cerkniškega jezera in njegove okolice ter monografijo o Cerkniškem jezeru in Notranjskem parku.**

Z namenom obveščati in osveščati prebivalce Notranjskega regijskega parka je izhajal tudi bilten, ki je na kratko povzegal naša prizadevanja za ohranjanje naravne dediščine Cerkniškega jezera. Bilten je izhajal dvakrat letno. Brezplačno ga je prejelo vsako gospodinjstvo v Občini Cerknica brezplačno. V sklopu projekta je bilo natisnjenih **6 števil biltena.**

Postavitev **fotografske razstave** je obsegala nabavo razstavnih stojal in izdelavo 85 fotografij formata 100 x 75 cm. Razstava je bila postavljena v Postojni, Cerknici, Bistri, Sežani, Živalskem vrtu v Ljubljani, atriju gradu Snežnik in avli Biotehniške fakultete – Oddelka za biologijo v Ljubljani.

AFTER LIFE 2010 – 2011

After LIFE je nadaljevanje projekta LIFE po končanem projektu.

V sklopu te akcije smo izdelali:

- Zaključno poročilo do 30.3.2010, ki je bilo pogoj za črpanje zadnjih 30 % finančnih sredstev iz projekta LIFE.
- V letu 2010 smo postavili fotografske razstave na 5 lokacijah v Sloveniji in razstavo na Dunaju.
- Košnja in mulčanje 250 ha kupljenih mokrotnih travnikov na območju Cerknškega jezera.
- Spremljanje območja renaturacije Goriškega Brežička in Tresenca.
- Potrditev akcijskega načrta renaturacije vodotokov Cerknškega jezera na Občinskem svetu Občine Cerknica.
- Potrditev management plana ohranjanja narave na Območju Cerknškega jezera na Občinskem svetu Občine Cerknica.
- Izdelava načrta košnje za leto 2010 kot podlaga KOP programa (kmetijsko okoljskega programa)
- Nadaljevanje z izobraževanjem mladih v vrtcih, osnovnih šolah in srednjih šolah.
- Informiranje v medijih o nadaljevanju akcij končanih v sklopu LIFE projekta »Presihajoče Cerknško jezero.
- Vzorčno kartiranje habitatnih tipov na manjših površinah, predvsem na območju košnje.

AFTER LIFE 2012

After LIFE je nadaljevanje projekta LIFE po končanem projektu.

V sklopu te akcije moramo izvesti:

- **Košnjo ali mulčanje najmanj 250 ha kupljenih mokrotnih travnikov na območju Cerknškega jezera.**
- **Spremljati območje renaturacije Goriškega Brežička in Tresenca.**
- **Nadaljevati z izobraževanjem mladih.**
- **Vzorčno kartirati habitatne tipe na manjših površinah, predvsem na območju izvajanja košnje.**

PROJEKT LIFE+ NARAVA 2010

V letu 2010 smo oddali prijavo novega projekta za ohranjanje narave in biodiverzitete v sklopu finančnih mehanizmov LIFE+ NARAVA.

LIFE finančni inštrument za okolje, ki ga je leta 1992 uvedla Evropska komisija, je eden vodilnih programov za implementacijo okoljske politike v Evropski Uniji. Leta 2006 se je preoblikoval v LIFE+. Projekt LIFE prispeva k izvajanju, razvoju in krepitvi institucij in zakonodaje ter vključevanju okolja v druge politike EU. Pripomogel je k razvoju novih rešitev okoljskih problemov, s katerimi se srečuje Unija, ter si prizadeval za izvajanje temeljnega političnega okoljskega dokumenta, 6. akcijskega programa za okolje.

Cilj prvega od treh tematsko zaokroženih programov LIFE, programa LIFE–Narava (poleg programov LIFE–Okolje in LIFE–Tretje dežele), je bil prispevati k izvajanju dveh evropskih osnovnih naravovarstvenih direktiv, t.i. Ptičja direktiva in Habitatna direktiva. Osredotočil se je predvsem na habitate in vrste vključene v vseevropsko omrežje Natura 2000. V okviru programa LIFE–Narava bo v bodoče Evropska komisija sofinancirala projekte, ki bodo z različnimi pristopi pomagali ohraniti biotsko pestrost evropsko pomembnih območij.

Dopis o zavrnitvi projekta preveden v slovenščino.

Brussels, 30.05.2011
ENV/E-3 Ares(2011) 493981

Mr. Valentin SCHEIN
Notranjski Regijski Park
Tabor 42, 1380 Cerknica, Slovenia
tine.schein@notranjski-park.si

Zadeva: Prijava LIFE10 NAT/SI/143

"Ohranjanje habitatnih tipov prioriternih* vrst Nature 2000 na območju Notranjskega parka"

Spoštovani prijavitelj,

27. maja 2011 je Odbor Life+ sprejel mnenja o seznamu projektov, za katere bo Komisija podala svojo končno odločitev v zvezi s financiranjem projektov Life+ 2010.

Na žalost vas obveščam, da potem ko je vaša prijava izpolnila vse kriterije upravičenosti in izbire, je bila izločena iz nadaljnjega ocenjevanja zaradi nezadostne ocene, ki jo je prejela za vsaj eno od kriterijev za dodelitev št. 1 - 4, kot je navedeno v prilogi tega pisma.

Zahvaljujem se vam za vaše zanimanje za Life+, in se veselim vaše vloge v prihodnjem krogu izbora.

S spoštovanjem,

Angelo SALSI

Priloga: Negativne ocene in komentarji, ki so privedli do zavrnitve vaše prijave med ocenjevanjem pri kriteriju za dodelitev za Life+ 2010

Številka prijave: LIFE10 NAT/SI/143

Naslov: Ohranjanje prioriternih* habitatnih tipov in vrst Nature 2000 na območju Notranjskega parka

1. Tehnična skladnost in kakovost

Minimalni potrebni rezultat za nadaljnjo obravnavo: 8

Prejeta ocena: 7

Opombe:

Območje je bilo predmet prejšnjih prizadevanj za ohranjanje in varstvo narave, ki je vključevalo tudi LIFE 06/NAT/SLO/000069 projekt. Zato je Grožnja 5 (slabo poznavanje naravne dediščine Notranjskega regijskega parka) dvomljiva. Pričakovano je, da je LIFE projekt izboljšal osveščenost javnosti.

Pričakovani rezultati C akcij so ovrednoteni glede na pridobljena in upravljana območja. Vendar pa izboljšanje kakovosti življenjskega prostora in povečanje velikosti populacij ciljnih vrst nista opredeljena.

Projekt načrtuje nakup 100 ha gozdov (B2) znotraj Natura 2000, v katerih se bo vzpostavilo ohranitvene cone za ohranjanje alpskega kozlička (*Rosalia alpina**) in črtastega medvedka (*Callimorpha quadripunctaria**) s povečanjem količine odmrlega lesa in z upravljanjem z gozdnimi robovi (B4). Vendar glede na načrtovane ukrepe na kupljenih posestih (ohranjanje 5 stoječih odmrlih dreves in 5 posekanih dreves na ha; priprava skladovnic drv s prostornino 2 m³; selektivno odstranjevanje smreke in bora), poraba 715,000 € za nakup zemljišč ne predstavlja zadostne vrednosti glede na vložen denar. Namesto tega bi lahko lastnike gozdov vključili v naravi prijazne načine oz. načrte upravljanja s temi gozdovi ali pa bi se lastnikom plačalo nadomestilo za izpad dohodka. To pa bi predstavljalo le delček stroškov nakupa teh zemljišč. Zato je primernost B2 akcije za LIFE+ financiranje vprašljiva.

Poleg tega le 9 podobmočij leži znotraj območij Natura 2000, medtem ko se jih 12 nahaja zunaj. Projekt načrtuje tudi nakup zemljišč zunaj Nature 2000 (160 ha), kar utemeljuje s trditvijo, da gre za posesti, ki mejijo na SCI območja in bo tako njihov nakup izboljšal povezanost SCI območij. Tega pristopa ni mogoče sprejeti. Z izvajanjem C akcij na kupljenih posestih bi se povečala površina habitatov iz Priloge I, vendar pa obnovljena območja v okviru projekta ne bodo razglašena za Natura 2000 območja. Pristojni organ za razglasitev ni upravičenec. V prijavi ni podane nobene zaveze za uvrstitev omenjenih posesti med Natura 2000 območja. Posledično nakupi teh zemljišč niso upravičeni. Ukrepi, ki zadevajo nakup zemljišč zunaj Natura 2000 območij so:

- B3: 80 ha kmetijskih zemljišč (nadaljevalni ukrepi akcij C1, C2, C3),
- B4: 50 ha gozda / kmetijskih zemljišč (nadaljevalni ukrep akcija C4),
- Verjetno delno akciji B1 in B2.

V tem pogledu bi lahko bili upravičeni samo akcija B5 in del akcije B1, ki se nanašata na nakup 10 + 80 ha kmetijskih zemljišč.

Ključne akcije projekta (C2-C5, D5 in D6), zlasti deli, ki se izvajajo zunaj Natura 2000 območij, niso natančno ovrednoteni, kar še povečuje problem upravičenosti do financiranja. Samo akcija C1 opredeljuje velikost zemljišč, ki bodo predmet ohranjanja narave zunaj Nature 2000.

V zvezi s tem so zemljevidi podobmočij projekta neustrezni. Na zemljišča vezani C in B akcije niso jasno locirani, zato formalne ustreznosti (znotraj/zunaj Natura 2000 območij), ni mogoče preveriti.

Načrtovanje nepredvidljivih dogodkov ni zadostno. Omejitve in tveganja so ovrednotena le v zvezi z nakupi zemljišč in financiranjem projekta. Podnebni ali ekološki dejavniki niso ovrednoteni. Ali bodo potrebna pravna dovoljenja ali posebni postopki ni razjasnjeno.

V prijavi je navedeno, da so bili doseženi ustni sporazumi z vpletenimi lastniki zemljišč, vendar pa ni priloženega nobenega pisnega dokaza za to. To lahko pomeni tveganje za projekt, ki v veliki meri temelji na nakupih zemljišč.

Nakupi zemljišč bi potekali 2-3 leta (priprava dokumentov, dejanski nakupi). C ukrepi se lahko začnejo šele po dejanski spremembi lastništva. Vendar pa se vse akcije za ohranjanje narave in akcije spremljanja (monitoringa) začnejo že z začetkom projekta. V prijavi ni pojasnjeno kako se bodo ti ukrepi izvajali, v času, ko zemljišče še ni v lasti upravičenca.

Ukrepi C1-C4 naj bi trajali do konca projekta, kar ne daje nobenih varnostnih mej.

Zaključujemo, da prijava ne dosega merila za dodelitev zadostnega števila točk pri oceni tehnične skladnosti in kakovosti projekta, na račun visokega deleža neupravičenih ali neustreznih ukrepov, katerih polnega obsega ni moč pravilno ovrednotiti zaradi premalo jasne predstavitve.

2. Finančna skladnost in kvaliteta

Minimalni potrebni rezultat za nadaljnjo obravnavo: 8

Prejeta ocena: 7

Opombe:

Najbolj resen problem je, da je zelo velik delež proračuna neupravičen ali neprimerna za sofinanciranje LIFE+ narava.

Nakup zemljišč je najdražja akcija (1.839.000 €, 70% celotnega proračuna projekta).

Vendar pa, če se neupravičeni del stroškov zbrše, zaradi tega, ker so zunaj območja Nature 2000, se odstrani okoli 1/3 proračuna za nakup zemljišča. Nakup gozdov znotraj Nature 2000 ni primerna za LIFE +, kar pomeni, da se odstrani še ena 1/3 proračuna za nakup zemljišč.

C akcije niso dovolj opisane in kvantificirane, da bi lahko podale točne podatke. Z izračunom, ki temelji na velikosti območja znotraj in zunaj območij Natura 2000, bi se lahko le 10% akcije C1 (10 ha od 90 ha, 2,940 €), 100% akcije C2 (40,700 €) in 10% akcije C3 (10 ha od 90 ha, 3,040 €) ohranile in smatrale za upravičene. Deli C akcij so ponavljajoče se narave, kar še dodatno obremeni upravičenost proračuna.

Posledično se zato akcije B2, B3 in B4 in neupravičeni stroški akcij C1-C5 črtajo in je proračun zmanjšan za vsaj 1.625.800 €.

Rezultat tega pa je, da ta prijava z ustreznim razmerjem med stroški in koristmi ohranjanja potem ne predstavlja več izvedljivega projekta.

Poleg tega obstajajo še naslednje slabosti:

Obrazec F1:

1. Projektne upravičenec je javni organ. Najeto osebje dodeljeno projektu je zaposleno s polnim delovnim časom in stroški (417,600 €) presegajo svoj finančni prispevek (71,500 €) za 346,100 €. V

predlogu ni navedeno osebje, ki je zaposleno izrecno za projekt. Zato skladnosti s pravilom 2% ni mogoče preveriti.

2. Predvidene stroške dela ste lahko podcenjevali, saj je zunanja pomoč predvidena le pri izvajanju nekaterih akcij D (oblikovanje in tiskanje materialov razširjanja) in akcij E (računovodstvo in revizija). Predlog ne dokazuje prepričljivo, da imajo 3 člani skupine zmogljivosti za izvajanje vseh akcij v skladu s časovnim načrtom in opisanimi akcijami. To se nanaša predvsem na C akcije, ki so delovno intenzivne, in na akcije B, kjer je potrebno posebno strokovno znanje pri nakupu zemljišč.

- Ni jasno, kako so osebe, ki sodelujejo pri akciji C3 (Paša) plačane, ker njihovi stroški niso vključeni v obrazec F1 niti F3.
- F2: ni vključenih potnih stroškov in dnevnic.
- Ker je tam pričakovati veliko lokalnega potovanja ni jasno, kako bodo ti stroški pokriti.
- F4b: Nekaj predvidenih durable goods, ni dobro utemeljenih. To se nanaša na digitalni fotoaparati in dodatke predvidene v E3 (8,200 €).

Notranjski regijski park se bo v letu 2012 prijavil na razpis LIFE + s projektom, katerega glavni cilj je trajno ohranjanje biotske pestrosti na območju Notranjskega parka.

PRIJAVA PROJEKTA NA EEA in NORVEŠKI FINANČNI MEHANIZEM

Z EEA finančnim mehanizmom (EEA grants) in Norveškim finančnim mehanizmom (Norway grants) Islandija, Lihtenštajn in Norveška prispevajo k zmanjševanju socialnih in ekonomskih razlik v Evropskem gospodarskem prostoru (EGP ali EEA) in h krepitvi dvostranskih odnosov s 15 državami upravičenkami v srednji in južni Evropi.

Oba mehanizma podpirata projekte na naslednjih prednostnih področjih:

- varstvo okolja, vključno s človekovim okoljem, med drugim z zmanjševanjem onesnaževanja in spodbujanjem rabe obnovljivih virov energije
- spodbujanje trajnostnega razvoja
- ohranjanje evropske kulturne dediščine
- razvoj človeških virov, med drugim s spodbujanjem izobraževanja in usposabljanja, krepitvijo
- zmogljivosti upravnih ali javnih služb lokalne uprave ali njenih ustanov ter demokratičnih procesov, ki to podpirajo
- zdravstvo in otroško varstvo
- akademske raziskave.

Poleg zgoraj navedenih prednostnih področij so v okviru Norveškega finančnega mehanizma ponujena tudi finančna sredstva na naslednjih prednostnih področjih:

- regionalna politika in čezmejne dejavnosti
- izvajanje schengenskega pravnega reda in pravosodja
- tehnična pomoč.

Skupno bo preko teh dveh finančnih mehanizmov v petletnem obdobju 2009 - 2014 na voljo 1,79 milijarde evrov. Slovenija je v okviru obeh finančnih mehanizmov v obdobju 2009-2014 upravičena do skupaj 26,9 milijona evrov, in sicer 12,5 milijona evrov iz Finančnega mehanizma EGP in 14,4 milijona evrov iz Norveškega finančnega mehanizma.

V Evropi in tudi drugod po svetu se vse bolj zavedamo pomena biotske pestrosti in ohranitve ekosistemov. Upad biodiverzitete je povezan predvsem z nepravilnim človeškim ravnanjem. Posledica teh dejanj, včasih povezanih samo z neznanjem in s premalo osveščenostjo bo izguba mnogih vrst, ki bodo izginile za vedno. Za Notranjski regijski park ključne spodbude EEA in Norveškega finančnega mehanizma se navezujejo prav na aktivnosti, ki preprečujejo izgubo biodiverzitete. Ohranjanje biodiverzitete je osnova trajnostnega razvoja in strateški cilj ter izziv za prihodnost Slovenije. Z ratifikacijo Konvencije o biološki raznovrstnosti so določila Konvencije postala tudi pravno zavezujoč okvir, s katerim se je Slovenija zavezala k izpolnjevanju ciljev na način predviden v Konvenciji in prav doseganje teh ciljev je še posebej spodbujano s pomočjo omenjenih finančnih mehanizmov.

Evropa in tudi druge države po svetu se vse bolj zavedajo pomena biotske pestrosti in ohranitve ekosistemov. Upad biodiverzitete je povezan predvsem z nepravilnim človeškim ravnanjem. Posledica teh dejanj, včasih povezanih samo z neznanjem in s premalo osveščenostjo, pa je izguba mnogih vrst, ki izginejo za vedno. Glavni cilj predlaganega projekta je postavitve temeljev za trajno ohranjanje biotske pestrosti na območju Notranjskega parka.

Na območju Notranjskega parka se zaradi regionalnega prestrukturiranja gospodarstva in s tem povezanega zamiranja kmetijstva na eni in intenzifikacije kmetijskih praks na drugi strani, srečujemo s problemom pospešenega izginjanja travnišč. Seveda obstajajo svetle izjeme, ki vlagajo izjemen trud v lepši jutri, tako zase kot za ostale; tu izpostavljam domačine, ki so se usmerili v ekološko

kmetovanje. Z izginjanjem vrstno pestrih travnišč zaradi zaraščanja z lesnimi vrstami ali zaradi spreminjanja v intenzivno gojene travnike skupaj z ogroženimi in zavarovanimi rastlinskimi vrstami izginja tudi favna vezana na te habitatne tipe. To izgubo biotske pestrosti želimo ustaviti ali vsaj zmanjšati z nakupom najbolj ohranjenih travnišč in z nadaljevanjem izvajanja dosedanjega gospodarjenja na teh območjih kot tudi z dvigom naravovarstvene zavesti med domačini, lastniki in upravljavci takih zemljišč, ki lahko vrstno pestre travnike in pašnike s primernim gospodarjenjem ohranijo naslednjim generacijam.

Notranjski regijski park se bo v letu 2012 prijavil na razpis EEA finančnega mehanizma s projektom, katerega glavni cilj je postavitve temeljev za trajno ohranjanje biotske pestrosti na območju Notranjskega parka. S projektom želimo nadaljevati pot trajnega ohranjanja narave in biotske raznolikosti tega izjemnega območja, na katero smo se podali z ustanovitvijo Notranjskega regijskega parka.

POSODOBITEV SPLETNE STRANI

Spletna stran je danes nepogrešljivi del predstavitve organizacije. Spletna stran Notranjskega regijskega parka obsega že preko 600 informacijskih enot in je zaradi tega tudi dobro obiskana.

V sklopu matične strani www.notranjski-park.si je tudi internetna podstran o projektu LIFE06/NAT/SLO/000069 – Presihajoče Cerknjsko jezero.

V letu 2011 je bila spletna stran posodobljena z novimi vnosi vsebin, prejšnje fotografije pa so bile skoraj v celoti nadomeščene z novimi

vsebina	Do leta 2012	V letu 2012	V letu 2013	V letu 2014	V letu 2015
rastline	260				
kačji pastirji	24				
ptice	40				
metulji	51				
ostale žuželke	3				
pajki	10				
dvoživke	12				
plazilci	6				
sesalci	8				
stare razglednice	15				
stari zemljevidi	1				
habitatni tipi	6				

V letu 2012 načrtujemo sprotno ažuriranje podatkov na spletni strani predvsem na internetnem podoknu "Rastlinstvo in živalstvo" in z dodajanjem novih informativnih vsebin na internetno stran kot so:

1. stari zemljevidi
2. stare razglednice
3. geologija
4. arheologija

Fotogalerija na internetni strani

V letu 2012 načrtujemo izvedbo fotogalerije na osnovni internetni strani www.notranjski-park.si. Fotogalerija bo obsegala 100 predstavitvenih fotografij pokrajine, flore in favne ter se bo dopolnjevala tudi v naslednjih letih. Predstavljal bo predstavitveno in promocijsko fotogalerijo naravne in kulturne dediščine Notranjskega regijskega parka.

PROMOCIJA NOTRANJSKEGA REGIJSKEGA PARKA IN OBČINE CERKNICA

Notranjski regijski park o svojih projektih in akcijah obvešča medije. V letu 2007 nam je uspelo v slovenske in tuje medije objaviti več kot 180 prispevkov in objav. V letu 2008 je bilo objav v medijih že preko 250. V letu 2009 je bilo v medijih objavljenih 190 objav. V letu 2010 je bilo 75 medijskih objav na radiu in časopisih.

V letu 2011 smo nadaljevali z akcijami promocije in ozaveščanja ljudi o pomenu ohranjanja narave. V tem letu je bilo 65 medijskih objav na radiu in časopisih.

Ministrstvo za okolje in prostor in Slovenska turistična agencija s sodelovanjem upravljavcev zavarovanih območij vsako leto pred turistično sezono izdajo turistično promocijski bilten z opisi in fotografijami zavarovanih območij v Sloveniji. Propagandni material je tiskan v več evropskih jezikih; slovenščini, angleščini, nemščini, francoščini, italijanščini in španščini. Natisnjenih je preko 100.000 izvodov, ki služijo kot promocijski material na turističnih sejmih v Evropi in svetu. Promocijski material je bil razdeljen preko turistično informacijske pisarne tudi lokalnim ponudnikom na območju Občine Cerknica in sosednjih občin.

V promocijskem gradivu so predstavljeni naslednji parki:

- Triglavski narodni park
- Kozjanski regijski park
- Regijski park Škocjanske jame
- Notranjski regijski park
- Krajinski park Goričko
- Krajinski park Kolpa
- Krajinski park sečoveljske soline
- Krajinski park Logarska dolina
- Krajinski park Ljubljansko barje
- Krajinski park Strunjan
- Naravni rezervat Škocjanski zatok
- Krajinski park Lahinja
- Krajinski park Radensko polje
- Krajinski park Kamniško Svinjske Alpe

V letu 2012 bomo nadaljevali z akcijami promocije in ozaveščanja ljudi o pomenu ohranjanja narave.

PROMOCIJA NARAVNE IN KULTURNE DEDIŠČINA NOTRANJSKEGA PARKA

Ohranjanja naravne dediščine Cerknškega jezera si ne moremo zamišljati brez poznavanja naravnih vrednot in pozitivnega odnosa do narave. Narava je naša vrednota, ki jo imamo, medtem, ko je mnogi že nimajo več. S pridobitvijo EU projekta LIFE Narava se je v Notranjskem regijskem parku odprla možnost za izobraževanje otrok in mladostnikov o pomenu ohranjanja naravne in kulturne dediščine Cerknškega jezera. Naš cilj je, da bi se vsak otrok in mladostnik, ki živi na območju parka, seznanil z našimi aktivnostmi in prizadevanji za ohranjanje narave.

Delo z mladimi bo obsegalo več predavanj na osnovnih šolah, na območju Notranjskega regijskega parka in v njegovi okolici.

Načrtujemo vodene ekskurzije za vrtce in osnovne šole na območje Cerknškega jezera in Rakovega Škocjana.

Za srednješolce načrtujemo enodnevne raziskovalne ekskurzije s poučevanjem botanike in fotodokumentacije rastlinskih in živalskih vrst na terenu.

Kot vsako leto bo v okviru spoznavanja Cerknškega jezera tudi več terenskih dni za študente biologije Biotehnične fakultete iz Ljubljane z vsaj 4 predavanji na terenskih vajah v Rakovem Škocjanu.

Glavne aktivnosti v letu 2011

Škocjanske jame – Cerknško jezero- Ramsarska lokaliteta – v sklopu predstavitve
Stari trg – Oron lokalna televizija 1 h
Velike Bloke – Osnovna šola predavanje o Cerknškem jezeru
Rakov Škocjan – Študenti biologije naravna dediščina NRP
Rakov Škocjan – Študenti biologije cerknško jezero skozi zgodovino
Cerknško jezero – Študenti pedagoške biologije - vodenje
Cerknško jezero – Vrtec Logatec - vodenje
Bled – Naravna dediščina Cerknškega jezera in njegove okolice - predavanje
Ljubljana – Novi paradoks - predavanje
Cerknško jezero – evropski vodarji - mvodenje na območjih renaturacije

Glavne aktivnosti v letu 2012

Radio potepuh - 17 minut predstavitev parka
Škocjanske jame – Ramsarska lokaliteta – v sklopu prireditve
Stari trg – Oron lokalna televizija - 25 minutna predstavitev

V letu 2012 načrtujemo 10 predavanj v osnovnih šolah in srednjih šolah. Načrtujemo še 5 vodenih ekskurzij za študente biologije na območju Cerknškega jezera ter več predavanj v sklopu raziskovalnih dni študentov biologije v Rakovem Škocjanu. Načrtujemo izvedbo 10 vodenih ekskurzij na območju Cerknškega jezera.

Snemanje dokumentarnega filmskega gradiva

V letih 2005 - 2008 smo posneli 45 ur dokumentarnega gradiva o Notranjskem regijskem parku.

V letu 2009 je bilo posneto 6 ur dokumentarnega gradiva, posnetki so bili uporabljeni tudi kot promocijsko gradivo na programu RAI 3.

V letu 2010 je bilo posneto 5 ur filmskega gradiva o naravni dediščini parka. Del posnetega gradiva je bil uporabljen v izvedbi osrednje prireditve ob praznovanju kulturnega praznika v občini Cerknica.

V letu 2011 je bilo posnetih 6 ur filmskega gradiva s poudarkom na življenju črnega apolona (*Parnassius mnemosyne*), predvsem na vrhu Slivnice.

1	Kaseta 1	teloh, lesne gobe, Vranja jama-sekulje, C. jezero, kuščarica, veliki detel,...
	Kaseta 2	pisanček, liske z mladiči, siva čaplja, travnik, glogov belin, rjavi srakoper,...
	Kaseta 3	Iška - Črni potok, Završka Iška
	Kaseta 4	C.jezero, munec, mali deževnik, Retje, rumena pastirica, repniki, repaljščica,.
	Kaseta 5	Snežnik, jetrnik, tevje, krčnica, jama, pupki, petelinček, beli lapuh, zelenec,...
	Kaseta 6	Iški vintgar, modras, Zala - slap, mala bela čaplja, lisca, kalin, C.jezero,...
	Kaseta 7	C.jezero – zimska pokrajina, ledene plošče, ledene sveče, Stržen, labod,...
	Kaseta 8	bezgova prstasta kukavica, urhi, paglavci, mrest, Iška, njivska vijolica,...
	Kaseta 9	belolisi okarček, pisančki, livadarji, ozkorobi mnogook, krvomočnica,...
	Kaseta 10	Justinova zvončnica, beli c, mali spreminjavček, mali trepetlikar, galebi,...
	Kaseta 11	čaplje, galebi, kormoran, kožleški graben, urh in paglavci, pupki, koščak,...
	Kaseta 12	zeleni robidar, rjavi šekavček, množica metuljev, kavke, glogova belinka,...
	Kaseta 13	Loški potok, Močilnik, Retovje, Planinsko polje, Škratovka,
	Kaseta 14	štorklja, robidov livadar, gozdni postavnež, beli c, citronček, Iška, lokvanj,...
	Kaseta 15	lastovke, metulji
	Kaseta 16	Labodi na Cerknjskem jezeru
	Kaseta 17	zelena žaba, paglavci, belouška, mleček, o požiralnikih, kačji pastir, pupek,...
	Kaseta 18	gliva, izvir Cerknjsčice, C.jezero – struga, požiralniki, race, ponirki,...
	Kaseta 19	Rakov Škocjan, Mali naravni most – pozimi.....
	Kaseta 20	veliki kosmatinec, labodi.....
	Kaseta 21	Vranja jama, sekulje, Otoški obrh, teloh, zvončki, bodika, vetrnica
	Kaseta 22	Iška pod Škrabčami do izvira, Sv. Ožbolt
	Kaseta 23	vijolica, spominčica, nad Karlovico metulji Dobec....
	Kaseta 24	Zala od izvira do jezu.
	Kaseta 25	Gorenje jezero, postiljon, Zadnji kraj
	Kaseta 26	Reševanje rib Vodonos
	Kaseta 27	Rešeto suho
	Kaseta 28	Zadnji kraj; Rešeto, Križ
	Kaseta 29	Posneta zima, pomlad, metulji
	Kaseta 30	Slivnica - črni apolon 1
	Kaseta 31	Slivnica - črni apolon 1

V letu 2012 načrtujemo snemanje dokumentarnega gradiva o metuljih, orhidejah in dvoživkah Notranjskega parka v obsegu 8 ur posnetega filmskega gradiva.

Pregled starejše literature o Cerknškem jezeru

Pregled starejše literature bo obsegal pregled in fotodokumentacijo ali skeniranje starejše literature o Cerknškem jezeru, Rakovem Škocjanu, Križni jami in drugih zapisanih posebnostih, ki so se dogajale na našem območju med leti 1800 do danes.

Z našim delom se bomo prilagodili že obstoječi skenirani literaturi na DLib-u, spletnem portalu Narodne in univerzitetne knjižnice ter ostalih slovenskih knjižnic.

Slovenske obrtniške in rokodelske novice

	Časopis ali literatura	datum	Avtor in tema zapisa
1	Novice	10. april 1850	
	Novice	1. maj 1850	
	Novice	10 julij 1850	O Steinbergu in Cerknškem jezeru
	Novice	4. september 1850	Jame
	Novice	27. maj 1853	Arheologija in malenkost zgodovine Loža
	Novice	12 april 1856	Pivka
	Novice	24 maj 1854	Zgodovina Cerknice in Loža, napis na Cerknški cerkvi
	Novice	19. december 1857	Hitzinger - Ljubljansko močvirje
	Novice	29. december 1858	Metulum
	Novice	29 februar 1960	Leander
	Novice	7. marec 1860	O Leandru in pripovedki
	Novice	22 avgust 1860	
	Novice	1. september 1860	
	Novice	5. september 1860	
	Novice	19 september 1860	
	Novice	10. oktober 1860	
	Novice	13 maj 1863	Likar-Cerknško jezero
	Novice	20 maj 1863	Likar-Cerknško jezero
	Novice	27 maj 1863	Likar
	Novice	15. julij 1963	Lcuc Lugeon - Trstenjak
	Novice	3. junij 1863	
	Novice	10. junij 1863	Likar-Cerknško jezero
	Novice	2. marec 1870	Elektrika pri Martinjaku
	Novice	2. februar 1876	O Vicantiniju in njegovih projektih
	Novice	27 januar 1888	
	Novice	29. december 1888	O rakah v slovenskih vodah

Slovenec

	Časopis ali literatura	datum	Avtor in tema zapisa
1.	Slovenec	24 september 1912	
	Slovenec	11. julij 1931	
	Slovenec	24 junij 1933	Poplave na Notranjskem grafikon
	Slovenec	23 september 1933	
	Ponedeljski Slovenec	27 november 1933	
	Ponedeljski Slovenec	20 marec 1934	Poplave v Loški dolini
	Slovenec	27. april 1934	
	Slovenec	15. avgust 1934	
	Slovenec	21. april 1939	
	Slovenec	30. april 1939	
	Slovenec	29 avgust 1940	
	Slovenec	24 julij 1941	
	Slovenec	26 marec 1942	Požiralnik v strugi Cerknšičice v Dolenji vasi

Slovenski narod

	Časopis ali literatura	datum	Avtor in tema zapisa
1	Slovenski narod	28 marec 1876	O Vicentiniju in Ljubljanskem barju
	Slovenski narod	3 november 1877	Karloški grad
	Slovenski narod	12 avgust 1885	Pivka jama
	Slovenski narod	16 december 1886	Putick
	Slovenski narod	27 junij 1902	Parnik ali ladja na CJ
	Slovenski narod	15 julij 1908	Povodje cerkniškega jezera
	Slovenski narod	2 julij 1939	O Peklu nad Borovnico
	Slovenski narod	10. avgust 1939	
	Slovenski narod	24. junij 1942	
	Slovenski narod	3. julij 1942	
	Slovenski narod	2. julij 1942	
	Slovenski narod	18. julij 1942	
	Slovenski narod	19. julij 1942	
	Slovenski narod	10. avgust 1939	

Kmetijski list

	Časopis ali literatura	datum	Avtor in tema zapisa
1.	Kmetijski list	9. junij 1921	
	Kmetijski list	30 avgust 1933	
	Kmetijski list	27 september 1933	km
	Kmetijski list	9 maj 1934	Obrtniški zlet s čolnom
	Kmetijski list	30. junij 1941	

Jutro

	Časopis ali literatura	datum	Avtor in tema zapisa
1.	Jutro	31 januar 1926	
	Jutro	22 november 1931	
	Jutro	31. oktober 1942	

Notranjec

	Časopis ali literatura	datum	Avtor in tema zapisa
1.	Notranjec	17. februar 1906	Predavanje o krasu in kraških pojavih

Ljubljanski častnik

	Časopis ali literatura	datum	Avtor in tema zapisa
1.	Ljubljanski častnik	28 listopada 1851	Poplava

Pavliha

	Časopis ali literatura	datum	Avtor in tema zapisa
1.	Pavliha	20. junij 1870	O vseslovenskem taboru v Cerknici

Edinost

	Časopis ali literatura	datum	Avtor in tema zapisa
1.	Edinost	18 september 1851	Opis Hublja in Cerkniškega jezera

UREJANJE BAZ PODATKOV

Z dosedanjim delom smo v Notranjskem regijskem parku pridobili veliko podatkov o posameznih rastlinskih in živalskih vrstah, kakor tudi o habitatih, ki jih le-ti zasedajo. Prav tako smo ustvarili zelo obsežno bazo fotografij. Sam obseg podatkov presega zmožnosti enostavnega upravljanja zato nujno potrebujemo urejeno bazo. Baza podatkov bo omogočala enostavno iskanje želenih podatkov, kakor tudi enostavno dodajanje novi podatkov oz. fotografij.

V letu 2011 smo nadaljevali z urejanjem baz podatkov:

- rastišča kukavic,
- rastišča rastlin z Rdečega seznama zavarovanih vrst,
- razširjenost jamskih polžev z zbiranjem vzorcev na izviri
- arheološka najdišča in literatura o arheoloških najdiščih

V letu 2012 bomo nadaljevali z urejanjem baz podatkov:

- rastišča kukavic,
- rastišča rastlin z Rdečega seznama zavarovanih vrst,
- razširjenost kačjih pastirjev na območju Notranjskega parka
- razširjenost jamskih polžev z zbiranjem vzorcev na izviri
- arheološka najdišča in literatura o arheoloških najdiščih
- kmetijska raba prostora nekoč in danes
- razširjenost dnevnih metuljev na območju Notranjskega parka
- evidentiranje točnih vhodov podzemskih jam in brezen

OBVEŠČANJE LOKALNEGA PREBIVALSTVA

V Notranjskem regijskem parku skrbimo za redna obvestila o naših aktivnostih v časopisih, na radiu, internetu, preko facebook-a in televiziji. Posebej veliko pozornosti posvečamo rednemu objavljanju prispevkov v lokalnih medijih, kot so Notranjski mozaik, Notranjsko-kraške novice, Radio 94 in TV Oron.

V letu 2011 smo z namenom obveščanja in osveščanja prebivalcev Notranjskega regijskega parka načrtovali izid ene številke biltena, seveda ob predpostavki, da bomo za tisk in distribucijo pridobili finančna sredstva. Bilten, ki bi na kratko povzemal naša prizadevanja za ohranjanje naravne dediščine bi prejelo vsako gospodinjstvo v Občini Cerknica brezplačno. Ker v letu 2011 nismo pridobili potrebnih sredstev v višini 4000 EUR, informativni bilten ni bil natisnjen.

V letu 2012 načrtujemo izid ene številke biltena ob predpostavki, da bomo pridobili finančna sredstva za tisk in distribucijo.

SODELOVANJE S SOSEDNJI ZAVAROVANIMI OBMOČJI

Notranjski regijski park je med srednje velikimi zavarovanimi območji v Republiki Sloveniji. Zavarovanih je preko 210 km². Do danes smo navezali dobre stike s Kozjanskim regijskim parkom, Regijskim parkom Škocjanske jame, Triglavskim narodnim parkom, Krajinskim parkom Goričko ter Nacionalnim parkom Risnjak na sosednjem Hrvaškem.

Sodelovanje in izmenjava izkušenj je ena izmed temeljnih delovnih področij, saj je Notranjski regijski park med najmlajšimi zavarovanimi območji v slovenskem prostoru. Dobre izkušnje in dobra praksa pri varovanju naravne dediščine si izmenjujemo v dobrobit ohranjeni naravi.

Ustanovitev skupnosti parkov 20. oktober 2011

Zaposleni v javnih zavodih, ki upravljajo z zavarovanimi območji smo 20. oktobra 2011 pristopili k podpisu skupnega sodelovanja. V prostorih javnega zavoda Krajinskega parka Ljubljansko barje smo direktorji Triglavskega narodnega parka, Parka Škocjanske jame, Kozjanskega parka, Notranjskega regijskega parka, Krajinskega parka Logarska dolina, Krajinskega parka Strunjan, Krajinskega parka Sečoveljske soline, Krajinskega parka Goričko, Krajinskega parka Ljubljansko barje, Krajinskega parka Kolpa in Naravnega rezervata Škocjanski zatok podpisali **dogovor o medsebojnem sodelovanju**. Tesnejše sodelovanje in medsebojna pomoč med parki naj bi prispevala k večji prepoznavnosti in učinkovitosti upravljanja vseh zavarovanih območij v Sloveniji, ter k poenotenju metod dela in racionalizaciji upravljanja.

Nedvomno potrebna in praktična gesta bo služila izmenjavi izkušenj in dobrih praks, pripravi skupnih projektov, skupni promociji in usklajenem delovanju v mednarodnih organizacijah. Direktorji in ostali zaposleni v slovenskih parkih, ki so se tokrat na Ljubljanskem barju zbrali na svojem prvem uradnem srečanju so ob tem poudarili tudi priložnost za oblikovanje skupnih stališč do aktualnih in pomembnejših vprašanj ohranjanja narave, s čemer se nadejajo tudi večje prepoznavnosti in moči pri uveljavljanju strokovnih stališč.

V slovenskih parkih je zaposlenih okoli 160 oseb, ki se zaradi obilice dela ter precejšnje teritorialne odmaknjenosti med parki le redko srečujejo in zato slabo poznajo. Namen srečanja je bil zato tudi osebno srečanje med tistimi, ki sicer večkrat komunicirajo po sodobnih komunikacijskih kanalih, osebno pa se ne poznajo. Zato je bil popoldanski del srečanja bolj družabne narave, čeprav je bil zaradi izjemno slabega vremena načrtovan ogled nekaterih zanimivosti Ljubljanskega barja močno okrnjen. V dopoldanskem strokovnem delu posveta pa sta zbranim spregovorila "starosti" slovenskega naravovarstva, prof.dr. Boštjan Anko ter nekdanji direktor TNP Janez Bizjak, Katarina Groznik Zeiler iz Ministrstva za okolje in prostor pa je predstavila izzive, ki jih pred upravljavce zavarovanih območij v Sloveniji postavljajo rezultati Analize o delovanju javnih zavodov na področju varstva narave, ki jo je Vlada sprejela letos spomladi.

UNESCO-v MAB program - Reka sedmih imen

Vključevanje Notranjskega regijskega parka kot nosilca UNESCO-vega projekta MAB-Človek in biosfera za celotno porečje kraške Ljubljane. Projekt z naslovom »Reka sedmerih imen« bi bil četrti projekt na slovenskem ozemlju.

Program MAB (Man and Biosphere - program Človek in biosfera) je UNESCO-v program, ki vzpodbuja ohranjanje in raziskovanje na programskem območju. Program MAB z ničemer ne omejuje razvoja ljudi, opozarja pa na morebitne posledice človekovih posegov v okolje. Biosferno območje je način in sredstvo za uresničevanje trajnostnega razvoja in ohranjanja biološke pestrosti. Spodbuja razvoj človeških virov ter človekovo spoštovanje vrednot naravne in kulturne dediščine, kulturne krajine in zgodovinskih spomenikov. Biosferno območje je prostor, kjer se ti cilji uresničujejo, prikazujejo in načrtujejo.

Na biosfernem območju človek usklajuje ohranjanje biotske raznovrstnosti in trajnostno rabo prostora. Bivanje človeka bo na takih območjih usklajeno med njim in naravo. Biosferno območje združuje predvsem funkcije ohranjanja ekosistemov, kulturne krajine in biološke pestrosti, spodbujanje gospodarskega razvoja, ki je ekonomsko in trajnostno naravnano ter logistično podporo za raziskave, monitoring in izobraževanje, ki se nanaša na lokalno, regionalno in globalno ohranjanje biotske pestrosti ter trajnostnega razvoja človeka.

Na našem planetu je do danes 459 biosfernih območij v 97 državah. Prvo biosferno območje je bilo razglašeno že davnega leta 1976. Biosferna območja so posebna območja za ljudi in naravo. Na njem morata človek in narava vzpostaviti harmonijo bivanja in naravnih procesov.

Vsako biosferno območje naj bi imelo tri prostorske cone. Prva cona je eno ali več osrednjih zavarovanih območij, druga cona je vplivno območje, ki ponavadi obdaja zavarovano območje, ali je neposredno povezano z njim, tretja cona je prehodno območje z manjšimi vplivi na osrednje in vplivno območje.

Biosferno območje je del širše geografske regije ali več regij, ki omogoča ohranjanje biotske pestrosti in človekovega razvoja. Biosferno območje lahko postane model ohranjanja in raziskovanja biološke pestrosti in model pristopa k ohranjanju naravnih vrednot in trajnostnega razvoja širše regije ali več regij.

Biosferno območje v okviru programa MAB lahko omogoča kakovostno in ustvarjalno vključevanje lokalnega prebivalstva ter lokalnih skupnosti v programe Republike Slovenije, ki so posledica mednarodnih konvencij in sporazumov.

Biosferno območje obsega vodozbirno območje kraškega dela Ljubljane, z izviri pod Kozjim vrhom pri Prezidu, ter kraškimi izviri v Loškem potoku, vodotokom in izviri v Loški dolini, Bloščico in ostalimi njenimi pritoki na Blokah, izviri in vodotoki Cerkniškega jezera, z Rakom v Rakovem Škocjanu.

V letu 2012 načrtujemo nadaljevanje z izdelavo tekstualnega dela za prijavo Notranjskega parka med pomembna območja Unescove dediščine.

UREJANJE IN DELO PRI OBNOVI UPRAVNIH PROSTOROV NOTRANJSKEGA REGIJSKEGA PARKA

Jurčkov tabor je bil razglašen za spomenik lokalnega pomena (Odlok o razglasitvi protiturškega obrambnega stolpa na Taboru št. 42 za kulturni spomenik – Ur. l. RS št. 116/2007). Objekt je ohranjen v okviru protiturškega tabora kot obrambni stolp na severovzhodnem delu še vidnega kamnitega obzidja. Obrambni zid obkroža osrednji grič s centralno umeščeno cerkvijo. Ostanke protiturškega Tabora v Cerknici so eni izmed najbolj ohranjenih v Sloveniji.

V neposredni bližini prafarne cerkve Marijinega rojstva v Cerknici, so v tretji četrtini 15. stoletja zgradili trški stolp in ga kasneje vključili v obsežen kompleks protiturškega tabora, še z ostalimi, kasneje sezidanimi obrambnimi stolpi.

Vzhodni stolp ali Jurčkov tabor je dobil ime po zadnjemu lastniku, ki je leta 1911 kupil protiturški obrambni stolp. Jurij Turšič iz Bezuljaka je kupil stolp od Frana Gerbiča in Antona de Schiavija iz Ljubljane.

Tovrsten značilen trški stolp najdemo na Slovenskem ohranjen le še v Slovenski Bistrici in Mokronogu. Stolp je služil za prebivališče nižje vrstam plemstva in je bil po statusu enakovreden neutrjenim dvorom. Doslej je veljajo, da so oba ohranjena stolpa ob župnijski cerkvi v Cerknici zgradili hkrati, iz obrambnih razlogov, kot prvi zametek obsežnega protiturškega tabora. Natančnejša primerjava obeh stolpov kaže, da se med seboj v vseh pogledih precej razlikujeta in nedvomno nista nastala istočasno in iz enakih razlogov. Vzhodni stolp ali Jurčkov tabor je dejansko nastal kot utrjeno poznosrednjeveško plemiško bivališče, južni stolp imenovan tudi Urbancov tabor pa so pozneje med gradnjo tabora zasnovali po vzoru vzhodnega, čeprav je imel funkcijo stolpa s vhodom v protiturški tabor. Podrobnejši pregled zidav pa je razkril še eno podrobnost, in sicer, da je bil Urbancov tabor naknadno prizidan in se njegovo zidovje na mestu nekdanjega vhoda z dviznim mostom prislanja obrambnemu zidu protiturškega tabora., kar pomeni da je bil obrambni zid protiturškega tabora kot kompleksa zgrajen pred zidavo Urbancovega tabora.

Kamnoseški detajli na Jurčkovem protiturškem taboru pa nam razkrivajo še nekaj podrobnosti. Način zidave Jurčkovega tabora je enak zidavi okroglega grajskega stolpa Malega gradu pred vhodom v Planinsko jamo. Na velikih kamnitih blokih so še danes vidni manjši okrogli zaseki globoki do 2 cm, ki so služili kot boljši oprijem velikih železnih klešč s katerimi so preko škripčevja dvigovali velike kamnite bloke. Rezani in pozneje kamnoseško obdelani so vsi vogalni kamni obeh vzhodnih vogalov. Zahodni vogalni stolpi pa so z rezanimi kamni zidani šele v višini treh metrov, kar nam da slutiti da so na teh mestih nekoč bili zidani zidovi ki so omejevali vhodni atrij stolpa. Deloma je tak zid širine 70 cm ohranjen samo še v severnem vogalu stolpa.

Nekdanji vhod v stolp je na zahodni strani stolpa danes med drugim in tretjim nadstropjem. Vhod je bil na zunanji strani zazidan z opeko. Po odstranitvi opeke se je pokazal lep pravokotni zasek globine do 10 cm namenjen utopitvi nekdanjega dviznega mostu v zahodno steno stolpa. Notranji vhod ima zgoraj polkrožno obliko porezano na ajdovo zrno. Del nekdanjega vhoda je bil nekoč in danes uporabljen za okno. Notranji vhodni velb je ohranjen a po obnovi ni doživel rekonstrukcije.

Ob nekdanjih prenovitvenih delih verjetno po letu 1876, ko je stolp kupil oče cerkniškega skladatelja Frana Gerbiča je bilo kar neka večjih posegov v zidove nekdanjega stolpa. Največji posek se je zgodil na delu notranjih sten saj jim je bila odvzeta celotna notranja fronta zidu od temeljev do podstrešja. S tem posegom so stanjšali stene iz nekdanjih 2 m na 1,5 metra in s tem povečali notranje

prostore, ki so bili v 19 stoletju namenjeni bivanju. Z gotovostjo lahko trdimo da so bili istočasno s tanjšanjem stene izvedeni vsi preboji stene za današnja okna. V istem času pa je bila pozidana tudi notranja predelna stena od pritličja do podstrehe. V zahodno steno pa je bil vklesan tudi dimnik za črno kuhinjo v prvem nadstropju.

Prvotne stene kvadratne stolpa zunanjih dimenzij 10,5 m x 10,5 m so bile debele nekaj centimetrov več kod 2 metra, kar so dimenzije nekdanjih starejših romanskih grajskih stolpov.

Današnji glavni vhodni portal v stolp ima poznorenesančno obliko z vklesano stopnjo za dvižni most na spodnjih temeljnih kamnih portala in dveh zgornjih kamnih portala na katerih sloni kamnit obok vhoda. Sklepni kamen vhodnega portala ima vklesan grb z grbno ploščo okrašeno z dvema prekržanimi stiliziranimi drevesnimi vejami. Grbno ploščo obkroža zunanji del grba z devetimi izbočenimi krogi, ki jo zaključuje stilizirana vitica. Nad grbno ploščo je krona s petimi roglji in tremi kvadrati, ki ponazarjajo vdelano drago kamenje v krono. Na zgornji levi strani grba so vklesani črki G V, na zgornji desni strani grba pa je vklesana črka S. Ob spodnji levi strani grba je vklesana črka A, na spodnji levi strani grba pa je vklesana črka M. Pod grbom pa je vklesana letnica 1666.

Celoten vhodni portal naj bi bil prinesen iz gradu Šteberk, vsaj tako pravijo ustni viri.

Zanimiva je še ena primerjava star fotografije iz leta 1900 na kateri se dobro vidi zazidana odprtina sedanjih centralnih kvadratnih vhodnih vrat levo od sedanjega renesančnega portala z letnico 1666. Večja odprtina v zgornjem delu bolj okrogle oblike prav gotovo ni bila prebita zaradi vzdave današnjega kvadratnega portala slutimo pa lahko da je bil renesančni portal vzdan na tem mestu. Če je ta domneva pravilna pa je lahko bil lahko ta portal vzdan na tem mestu že preden je obrambni stolp kupil oče cerkniškega skladatelja Frana Gerbiča in sicer pred letom 1876.

Edino originalno kvadratno zgodnje gotško okno notranjih dimenzij 60cm x 60 cm je ohranjeno v današnjem drugem nadstropju. Zunanji robovi oken imajo posekan rob na ajdovo zrno. V današnjem drugem nadstropju je ohranjena tudi velika ključasta strelna lina, verjetno uporabljena za streljanje z manjšim topičem.

Po turškem opustošenju Cerknice, leta 1472 so začeli graditi novo župnijsko cerkev in jo končali okoli leta 1520. Hkrati so postopoma gradili tudi protiturški tabor okoli cerkve. Celoten protiturški tabor je prilagojen velikosti cerkve in prilagojen naravnemu terenu okoli cerkve in torej ni nastal pred njo. Po velikosti je boljše kot s preprostimi protiturškimi tabori okoli podružničnih cerkva primerljiv z velikimi grajskimi protiturškimi kompleksi v Beli krajini, npr. s Pobrežjem ob Kolpi.

Na protiturški napad in požig Cerknice leta 1472 nas spominja vzdana kamnita plošča z napisom v latinščini na vzhodni strani cerkniške cerkve. Napis se glasi: Anno domini 1472 die dominica an annauntiationem combusta est titularis ecclesia beatae Marriae Virginis per manus indomitorum Turcorum. V prevodu pa se glasi: V letu Gospodovem 1471 v nedeljo pred oznanjenjem (Marije Device) je bila ožgana cerkev svete Marije Device po pokah neukročenih Turkov. Iz napisa se da sklepati da je bila Cerknica požgana 28 septembra 1472.

Okoli 9 m visoko obzidje je kot nepravilni peterokotnik v tlorisu obkročilo cerkev in vključilo starejši plemiški stolp danes imenovan Jurčkov tabor. Kot protiutež v obrambnem smislu so obstoječemu stolpu zgradili nov južni stolp – Urbancov tabor z vhodom v taborni kompleks. Druge dele obzidja so utrdili s tremi manjšimi obrambnimi stolpi, ki so bili že v času nastajanja Franciscejskega katastra (1825) bili ruševine.

Na notranjo stran obzidja pa v času nastanka protiturškega tabora po letu 1472 zelo verjetno še niso prislanjali višji objekti kot so še danes ohranjene cerkvene kašče. Na podoben način kot cerkniški stolp Jurčkov tabor so v protiturško obzidje vključili tudi poznoromanski stolp na gradu Mirna na Dolenjskem.

V drugi polovici 17. stoletja so tabor začeli opuščati, v 18. stoletju pa so večji del obzidja podrli oz. znižali do današnje višine. Ohranili so oba velika oglata stolpa in ju predelali v stanovanjska objekta, od drugih delov tabora pa so se ohranili le do 5 m visoki obodni zidovi na severozahodni strani in do 2 metra visoki nekdanji obrambni zidovi na vzhodni strani.

Obrambni stolp verjetno štirioglate oblike na zahodni strani je bil popolnoma porušen verjetno leta 1826, ko zamenjajo stari vhodni portal cerkve.

Valvasorjeva grafika iz leta 1689 pa nam razkriva še neko podrobnost in sicer, da naj bi imel severozahodni obrambni stolp ki je stal nasproti Urhove hiše iztegnjeno šesterokotno obliko. Okrogli obrambni stolp proti severu, pa je še danes ohranjen kot ruševina visoka do 5 metrov. Le natančne analize zidovja in morebitna arheološka izkopavanja nam bodo v bodoče razkrile časovno zaporedje zidave celotnega kompleksa protiturškega tabora v Cerknici.

Leta 2003 je bil Jurčkov tabor z odlokom Občine Cerknica razglašen za kulturni spomenik lokalnega pomena (Odlok o razglasitvi protiturškega obrambnega stolpa na Taboru št. 42 za kulturni spomenik – Ur. l. RS št. 116/2007).

Notranjski regijski park je v letu 2009 zaključil s sondiranjem stenskih ometov v stavbi nekdanjega protiturškega tabora v starem trškem jedru Cerknice.

Odstranjevanje ometov v letu 2010 je bilo nadaljevanje akcije, začete v letu 2008 in 2009, saj se je izkazalo, da so bili vsi ometi narejeni v poznejšem času, ko je tabor doživel večje prezidave, verjetno okrog leta 1850, ko je stavbo kupil oče slovenskega pesnika Frana Gerbiča. V tem času je bila odstranjena tudi notranja fronta zidu v povprečni širini do 90 cm, notranje vzhodne stene in deloma severne in južne stene protiturškega tabora.

Akcija je potekala predvsem v dneh slabega vremena, ko dejavnosti in prijavljenih programov v sklopu javnih del nismo mogli izvajati na terenu. Po sondiranju so bili odstranjeni še preostali ometi in predelne stene dozidane v kasnejših obdobjih. Odkriti sta bili dve strelni lini na severni in vzhodni notranji steni. Odstranjeni so bili še leseni stropovi v drugem in tretjem nadstropju ter nasutje med stropniki. Zaradi načina dela je bilo potrebno celotno ruševino odstraniti ročno, kar nam je ustvarjalo velike težave, predvsem zaradi zamudnega dela.

V letu 2010 so bili odstranjeni talni tlaki v pritličju v površini 55 m² in izkopani talni sedimenti na koto -20 cm pod prag sedanjega vhoda v protiturški tabor. Nekdanja kamnita talna osnova raščenege kamna se na nekaterih mestih začne že tik pod zadnjimi tlaki, tako da je bila tudi ta znižana na globino -25 cm, kar zadostuje za izvedbo izravnalnih tlakov na koto, ki omogoča izvedbo prvih izravnalnih tlakov ter izvedbo tale vodovodne instalacije in hidroizolacije celotnega pritličja nad temi tlaki.

V letu 2011 so se začela obnovitvena dela na objektu protiturškega Jurčkovega tabora in njegove okolice.

Izdelava gnezd za gnezdenje hudournikov

Jurčkov tabor je ena redkih stavb z večjo kolonijo gnezd hudournika v Sloveniji. Zaradi betonskega iniciranja zunanjih sten protiturškega Jurčkovega tabora je Notranjski regijski park izdelal tudi 56 gnezdilnih lukenj za gnezditvev hudournikov. Hudourniki so že pred tem gnezdili v kamniti steni tabora. Gnezditvena kolonija hudournikov je obsegala 22 gnezditvenih lukenj v kamniti steni tabora. Od nekdanjih 22 gnezditvenih lukenj je bilo ohranjeno 17 lukenj.

Gnezda so bila narejena iz lesa in so dimenzije 40 x 15 x 15 cm. Vhodna odprtina pa ima dimenzijo 5 x 3 cm in je dolga 8 cm. Vseh 56 gnezd je bilo vzidano zgornji strešni venec zunanjega obodnega zidu.

Poleg gnezd za hudournike je bilo izdelanih tudi 12 gnezditvenih lukenj za kavke, ki so vzidane na zahodni strani protiturškega tabora.

Materialni stroški izvedbe gnezdilnic so 1.300 evrov.

Arheološka izkopavanja

Območje starega dela Cerknice spada med arheološka najdišča 1. kategorije. V mesecu avgustu so bile opravljene tudi predhodne arheološke raziskave, ki so pokazale, da se na območju nahajajo tudi arheološka dediščina. Zaradi arheološke dediščine je bilo potrebno opraviti arheološko izkopavanje in dokumentiranje celotnega območja urejanja zunanje ureditve Jurčkovega tabora.

Arheološka izkopavanja so obsegala območje med Jurčkovim taborom glavno cesto, območje južno od tabora, območje med Jurčkovim taborom in Urbancovim taborom ter območje med Urbancovim taborom in lipo.

Arheološke raziskave so obsegale 390 m² in poleg tega še ročni izkop območja med Jurčkovim taborom in hišo Brede Turšič.

Pri arheoloških izkopavanjih smo sodelovali redno zaposleni in delavci zaposleni preko javnih del v Notranjskem regijskem parku ter ekipa zunanjih sodelavcev. Arheološka izkopavanja je vodila dr. Vesna Merc.

Notranjski regijski park je v tej akciji opravil 3980 ur arheoloških izkopavanj.

JAVNA DELA

V letu 2010 smo oddali prijavo za vključitev brezposelnih oseb v sistem javnih del, ki ga financira Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. Program je namenjen reševanju težje rešljivih socialnih problemov, ki so brez drugih virov dohodka in bi jim bila udeležba v programu javnih del tako socialna rehabilitacija, kot vključevanje med normalne socialne tokove slovenske družbe. V program se bodo vključile osebe stare nad 50 let, pri katerih je ugotovljen upad delovne sposobnosti, ki nima za posledico statusa invalidnosti (posledica odvisnosti) ter starejše invalidne osebe, ki jim je z odločbo priznan status invalida ali lastnosti invalidne osebnosti in jim zato vključevanje v program javnih del ohranja določeno stopnjo socializacije. Vključitev v javna dela jim omogoča, da si sami zagotovijo sredstva za svoje lastno preživetje, saj so v nasprotnem primeru prejemniki denarnih pomoči.

Pričakovani učinki programa javnih del

Javni zavod Notranjski regijski park želi s programom javnih del z naslovom Urejanje naravne dediščine na področju Notranjskega regijskega parka, začeti z urejanjem in gospodarjenjem z deli naravne dediščine v lasti Občine Cerknica ali javnega zavoda Notranjski regijski park. Ob pomoči delavcev, ki bodo zaposleni preko programa javnih del, omogočiti urejenost in ohranjenost naravne dediščine Notranjske in Slovenije, ter jim omogočiti vključevanje v delovno in socialno okolje.

Javni zavod Notranjski regijski park želi s programom javnih del z naslovom Urejanje naravne dediščine na področju Notranjskega regijskega parka, začeti z urejanjem in gospodarjenjem z deli naravne dediščine v lasti Občine Cerknica ali javnega zavoda Notranjski regijski park. Ob pomoči delavcev, ki bodo zaposleni preko programa javnih del, omogočiti urejenost in ohranjenost naravne dediščine Notranjske in Slovenije, ter jim omogočiti vključevanje v delovno in socialno okolje.

V programu javnih del za leto 2011 nam je bila odobrena kvota treh zaposlitev za celotno leto 2011

V sklopu javnih del v letu 2011 smo opravljali naslednja dela:

- izvajanje programa obnove travniških sadovnjakov.
- fizična odstranitev tujerodnih invazivnih vrst na območju parka.
- ročna košnja zaraščenih travnikov.
- košnja in urejanje suhih travnikov in pašnikov na območju Menišije, Brezja in Brejnic.
- urejanje travniškega sadovnjaka – 88 dreves.
- urejanje in ročna košnja okolice sadovnjaka – 2 ha.
- pomoč pri popisu travniških habitatov.
- krčenje grmovja na zaraščajočih travnikih Nature 2000.
- ročna košnja območij, kjer je dostop z mehanizacijo nemogoč.
- košnja in vzdrževanje okoli sedeža parka v starem trškem jedru Cerknice.
- košnja zaraščenih mokrotnih travnikov v lasti ali upravljanju Notranjskega regijskega parka.
- sekanje nižje podrasti smrek in borov na pašniku na Brejnicah.
- urejanje sprehajalnih poti v Rakovem Škocjanu.
- pomoč pri popisu rastišč invazivnih tujerodnih rastlin na območju parka.
- pomoč pri kartiranju kraških jam in brezen ter drugih kraških pojavov
- arheološka izkopavanja na območju Tabora v Cerknici
- izdelava gnezdilnic za ptice (Jurčkov tabor)

V letu 2012 načrtujemo v sklopu javnih del zaposliti 3 brezposelne osebe z drugo stopnjo izobrazbe.

UPRAVLJANJE S KMETIJSKIMI ZEMLJIŠČI

V letu 2011 načrtujemo tudi upravljanje s kmetijskimi zemljišči, ki so v lasti Občine Cerknica in so bili kupljeni v projektu LIFE ter drugimi kupljenimi zemljišči, ki so opredeljena kot kmetijska ali gozdna zemljišča. Izdelali bomo kataster občinskih zemljišč in pripravili strategijo za zaokroževanje kmetijskih in gozdnih zemljišč na območju Notranjskega regijskega parka. S kmetijskimi in gozdnimi zemljišči bomo upravljali predvsem z namenom varovanja biotske pestrosti in ohranjanja narave.

V letu 2011 smo izvedli košnjo in mulčenje dela kmetijskih zemljišč na predelih Cerknškega jezera, ki niso bila v preteklosti košena že več kot 30 let in so bila ponekod že močno zaraščena z grmovjem. V letu 2011 smo izvedli košnjo 290 ha zemljišč. Spravilo in baliranje je bilo izvedeno z zunanjimi odjemalci, ki so letos zbalirali preko 2.600 okroglih bal premera 150 cm, kar skupaj znese 910 ton zbaliranega sena in nastilja. Poleg velikih okroglih bal je bilo zbaliranih tudi 4500 malih kvadratnih bal v skupni teži 112 ton.

V letu 2012 načrtujemo košnjo in mulčenje 250 ha zemljišč, v primeru poplavljenosti kmetijskih površin pa košnjo v manjšem obsegu.

TRAVNIŠKI SADOVNJAK STARIH SORT JABLAN

V letih 2004 in 2005 je bil na območju Lušč v Cerknici osnovan visokodebelni travniški sadovnjak s starimi sortami jablan. Trenutno je v sadovnjaku zasajenih 89 dreves 20 različnih starih slovenskih sort jablan. V sodelovanju s Kozjanskim regijskim parkom nameravamo povečati število dreves na 125 in seveda dodati nekaj starih sort, ki jih mi v sadovnjaku še nimamo.

Poleg sadovnjaka nameravamo postaviti tudi pravi Notranjski kozolec, ki nam bo služil kot informacijsko izobraževalni center.

Po grobih ocenah je na Notranjskem ohranjeno preko 70 različnih sort jablan. Za nekatere izmed teh ne poznamo niti imen. Vse te sorte predstavljajo velik genski sklad, ki počasi pa vendar prepričljivo izginja. Za ohranitev tega sklada bomo izvedli vzgojo sejancev, ki bodo namenjeni za nadaljnje cepljenje starih sort jablan iz starih opuščenih sadovnjakov. Ta cepljena drevesa bodo osnova za gensko banko vseh sort notranjskih jabolk.

Iz teh dreves bodo lahko kasneje vsi zainteresirani pridobili visoko kvalitetne cepiče. S tem želimo tudi spodbuditi nadaljnji razvoj in ohranitev starih sort jabolk tudi v drugih sadovnjakih. Visokodebelni danes žal že izginjajo iz kulturne krajine, kar je slabo za ohranjanje narave kakor tudi kulturne tradicije.

Kot naslednji korak popularizacije sadjarstva Notranjske, pa bo sodelovanje z osnovnimi šolami znotraj parka, ki ga bomo še razširili tudi na to dejavnost. Naš cilj je, da bo imela vsaka šola v svoji neposredni bližini sadovnjak z različnimi sortami starih jablan, za katerega bodo skrbeli učenci skupaj z mentorji. Prav šole so v drugi polovici 19. stoletja nosilke razvoja sadjarstva med prebivalci. V ta projekt bomo vključili tudi ohranjanje hruškovih sadovnjakov in slivakov, predvsem na področju Menšije in Vidovske planote.

V letu 2011 smo nadaljevali z urejanjem sadovnjaka starih sort jablan, ki obsega 85 dreves in z zasaditvijo 20 dreves kupljenih v letu 2009 v Luščah.

V letu 2012 bomo nadaljevali z urejanjem sadovnjaka starih sort jablan v Luščah.

NAKUP KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ – MOKROTNIH TRAVNIKOV NA OBMOČJU CERKNIŠKEGA JEZERA

Območje presihajočega Cerkniškega jezera zaobjameta dve ohranitveni območji Nature 2000 pomembni za ohranjanje redkih vrst in habitatnih tipov :

Natura 2000 koda - SI 5000015 Cerkniško jezero in

Natura 2000 koda - SI 3000232 Notranjski trikotnik

Presihajoče Cerkniško jezero je drugo najpomembnejše gnezditveno območje kosca (*Crex crex*) v Sloveniji. Številčnost gnezditvev kosca je stabilna, včasih tudi nekoliko manjša zaradi visokih poplavnih vod Cerkniškega jezera v mesecu maju in juniju.

Območje Cerkniškega jezera pa je tudi pomembno tudi zaradi gnezditve drugih redkih vrst ptic iz aneksov prioriternih vrst pomembnih za ohranitev na evropskem prostoru.

Odkup zemljišč na območju Cerkniškega jezera za trajno ohranjanje narave bo obsegal odkup zemljišč na poplavnem območju, ki obsega celotno poplavno območje presihajočega Cerkniškega jezera (habitatni tip *3180).

Prioriteto pri tej akciji bo predstavljal nakup zemljišč z opuščeno kmetijsko rabo.

V sklopu projekta LIFE03NAT/SLO/000077 – Vzpostavitev dolgoročnega varstva kosca v Sloveniji, ki ga je vodilo Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije v letih 2004-2006 je Notranjski regijski park postal lastnik 150 ha zemljišč na področju Cerkniškega jezera.

V sklopu projekta LIFE06NAT/SLO/000069 – Presihajoče Cerkniško jezero, ki ga je vodil Notranjski regijski park smo odkupili 261 ha kmetijskih zemljišč na območju jezera.

Po končanem projektu LIFE 06 NAT/SLO/ 000069 – Presihajoče jezero ima Notranjski park v lasti preko 400 ha zemljišč na območju Cerkniškega jezera, namenjenih trajnemu ohranjanju naravne dediščine, habitatnih vrst in tipov.

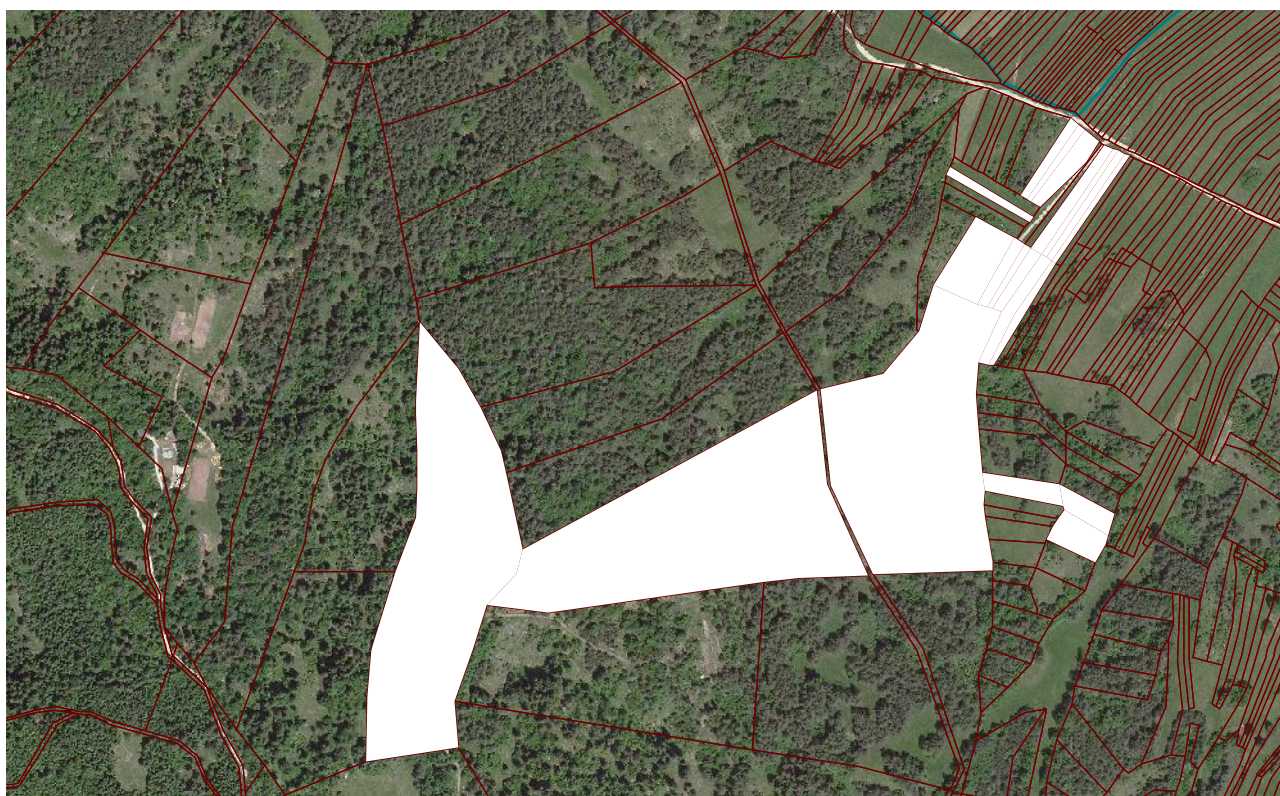
V letu 2012 načrtujemo na območju presihajočega Cerkniškega jezera kupiti do 10 ha zemljišč in na njih dolgoročno zagotoviti trajno ohranjanje narave.

NAKUP KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ – SUHIH TRAVNIKOV NA OBMOČJU MENIŠIJE ZA PAŠO, KI PREPREČUJE NADALJNE ZARAŠČANJE SUHIH TRAVNIKOV

V letu 2007 smo na območju Menišije odkupili 10 ha suhih travnikov, ki so namenjeni paši in ponovni vzpostavitvi z grmovjem zaraščenih suhih travnikov suhe travnike oziroma pašnike. Paša je bila opuščena že pred več kot 40 leti, takoj za tem pa tudi košnja teh travnikov. Naš namen je na teh travnikih s pomočjo paše in tudi fizičnega odstranjevanja grmovja in druge zarasti ustaviti in preprečiti nadaljnje zaraščanje. V letu 2008 je bil del terena očiščen nižje grmovne vegetacije. Površino 5 ha smo namenili paši konj. To območje je bilo ograjeno z električno ograjo. Na pašniku se je v poletnih mesecih paslo 6 konj, v jesenskem času pa je bilo na paši 5 konj. Poskus paše je dal dobre rezultate, zato smo v letu 2009 nadaljevali s pašo konj in pašnik povečali na 7 ha.

V letu 2010 smo pašnik povečali na 10 ha. Celotna površina je bila namenjena paši konj. Na pašniku smo pred pašo v letu 2009 izvedli nočno štetje in fotodokumentacijo nočnih metuljev. Rezultati dveh popisov so dali dobre rezultate, saj je bilo na tem območju evidentiranih 180 vrst nočnih metuljev, kar je največje število vrst od vseh 33 popisov nočnih metuljev v letu 2009 na območju Notranjskega parka. V letu 2010 je bilo na območju pašnika pri Begunjah kupljeno še 0,7 ha zemljišč, ki smiselno zaokrožujejo območje pašnika.

V letu 2011 je bila kupljena parcela 1070/2 k.o. Begunje v izmeri 37.184 m². Na javni dražbi Okrajnega sodišča v Cerknici pa je bila kupljena tudi 1/6 parcel 1046, 1047, 1000, 999 v k.o. Begunje, ki smiselno zaokrožujejo območje pašnika.

V letu 2012 načrtujemo na tem območju kupiti še 1-2 ha zemljišč in dolgoročno zagotoviti refugijsko območje za nekatere vrste dnevnih metuljev, predvsem evropsko ogroženega travniškega postavneža (*Euphydryas aurinia*) in črtastega medvedka (*Callimorpha quadripunctaria*).

UREJANJE PAŠNIKA NA OBMOČJU MENIŠIJE

V letu 2007 je bilo na področju Menišije odkupljeno 10 ha zemljišč, ki obsegajo zaraščajoče suhe travnike. Naš namen je na teh površinah urediti pašnik za pašo konj kot poskus ustavitve zaraščanja površin z grmovjem in borom. V drugi polovici leta 2007 je bilo pridobljeno soglasje za izgradnjo dovozne poti na te površine, prav tako je bila v letu 2007 narejena dovozna pot v dolžini 125 metrov, ki nam omogoča lažji dostop do teh parcel.

V letu 2008 smo ogradili pašnik v površini 5 ha in začeli s poskusno pašo konj, ter nadaljevali s sečnjo zaraščajočega grmovja na površini 1 ha.

V letu 2009 smo nadaljevali z čiščenjem podrasti na ostalem delu parcele in pašnik povečali na 10 ha ter ga ogradili z električnim pastirjem.

V letu 2010 je bilo kupljeno še nekaj manjših katastrskih parcel na severovzhodnem delu pašnika, ki zaokrožujejo površino pašnika na tem delu.

V letu 2011 smo selektivno mulčali nekatere dele pašnika z namenom vzpostavitve nekdanjega travnika. V mesecu maju je bila obnovljena tudi celotna električna ograja ki omejuje pašnik. V zadnjih dneh julija in celoten avgust je bil pašnik namenjen paši konj, septembra in oktobra pa je bil pašnik namenjen paši govedi. Paša konj in govedi se je izvajala na površini 10 ha

V letu 2012 načrtujemo selektivno mulčanje nekaterih delih pašnika predvsem na parcelah kupljenih v letu 2011 z namenom vzpostavitve nekdanjega travnika.

Namen akcije je vzpostaviti pogoje za širitev travniškega potavneža (*Euphydrys aurinia*) na območje pašnika, saj smo pri popisu te vrste metulja ugotovili, da je to območje postalo eno izmed večjih območij pojavljanja vrste na območju Notranjskega parka.

NAKUP KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ-SUHIH TRAVNIKOV NA OBMOČJU MENIŠIJE-BREJNICE ZA PAŠO, KI PREPREČUJE NADALJNJE ZARAŠČANJE SUHIH TRAVNIKOV, KI SO POMEMBNI ZA ŽIVLJENJE NEKATERIH OGROŽENIH VRST NATURE 2000

V letu 2010 smo na območju Brejnic odkupili 6 ha suhih travnikov, ki so namenjeni paši in vzpostavitvi nekdanjih z grmovjem zaraščenih suhih travnikov v ponovno suhe travnike oziroma pašnike. Brejnice so pomembne kot nekdanje območje večjih travnikov, ki se v zadnjem času zaraščajo z grmovno in drevesno vegetacijo.

Na širšem območju Brejnic v letu 2012 načrtujemo tudi nakup katastrskih parcel v primeru pridobitve finančnih sredstev za nakup

Urejanje pašnika na Brejnicah

V letu 2010 je bilo na področju Menišije odkupljeno 6,3 ha zemljišč, ki obsegajo zaraščajoče suhe travnike. Naš namen je na teh površinah urediti pašnik za pašo govedí kot poskus ustavitve zaraščanja površin z grmovjem in borom.

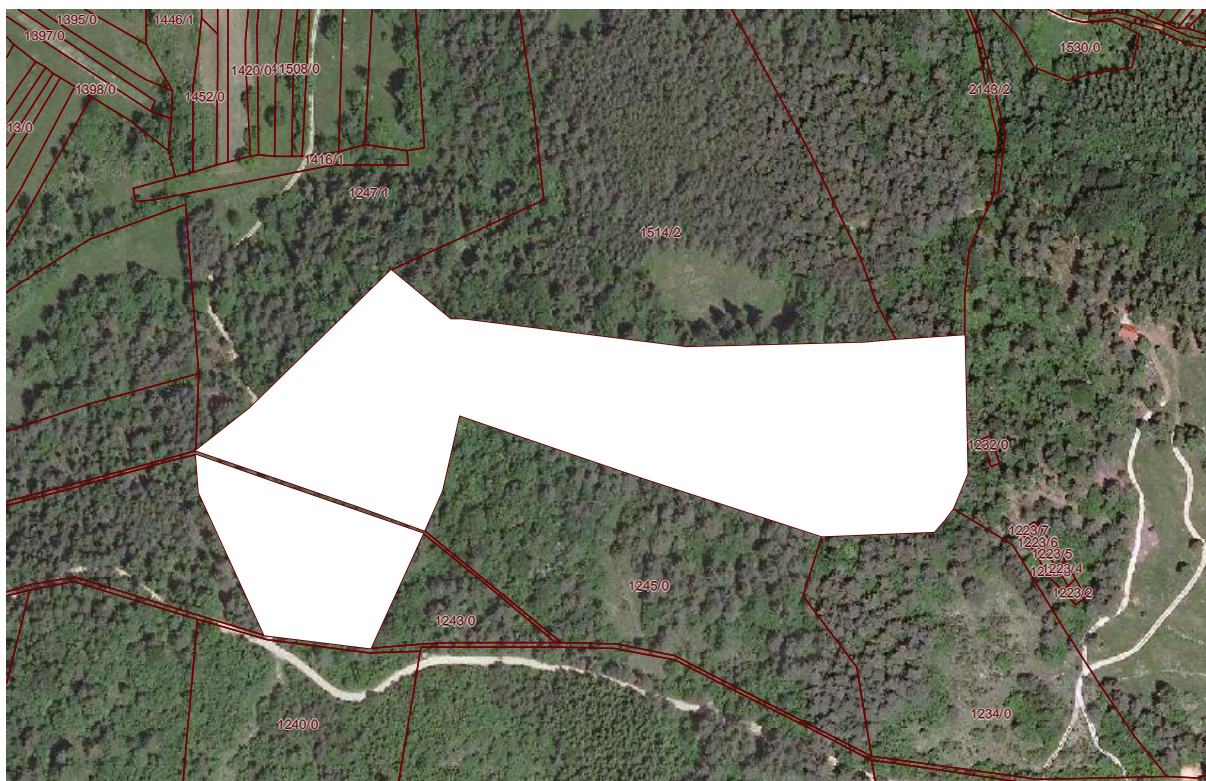
Del pašnika je bil v letu 2010 tudi očiščen grmovne podrasti, ki je zaraščala nekdanje pašnike. Vse posekano grmovje je bilo na terenu predelano v lesne sekance, ki so na terenu ostali kot izravnava nekaterih bolj kamnitih območij.

V letu 2011 smo izvedli selektivno mulčanje in ročno sekanje grmovja na nekaterih delih pašnika z namenom vzpostavitve nekdanjega travnika, ki so bile kupljene za trajno ohranjanje narave.

V letu 2012 načrtujemo selektivno mulčanje na nekaterih delih pašnika z namenom vzpostavitve nekdanjega travnika in ograditev kupljenih zemljišč z začasnim električnim pastirjem. Električni prevodniki bodo po končani paši umaknjeni na vseh parcelah, ki so bile kupljene za trajno ohranjanje narave. Namen akcije je vzpostaviti pogoje za širitev metulja travniškega potavneža (*Euphydryas aurinia*) na območje pašnika.

NAKUP KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ – SUHIH TRAVNIKOV NA OBMOČJU BREZIJ POMEMBNIH ZA ŽIVLJENJE NEKATERIH OGROŽENIH VRST NATURE 2000

V letu 2010 smo na območju Brezja odkupili 5 ha suhih travnikov, ki so namenjeni trajnemu ohranjanju narave in ponovni vzpostavitvi z grmovjem zaraščenih suhih travnikov v suhe travnike oziroma pašnike. Brezje so pomembne kot nekdanje območje večjih travnikov severnega vznožja Slivnice, ki se v zadnjem času zaraščajo z grmovno in drevesno vegetacijo.

Urejanje pašnika na Brezjah

Del pašnika je bil v letu 2010 tudi očiščen grmovne podrasti, ki je zaraščala nekdanje pašnike. Vse posekano grmovje je bilo na terenu predelano v lesne sekance, ki so na terenu ostali kot izravnava nekaterih bolj kamnitih območij.

V letu 2011 smo izvedli ročno sekanje grmovja na nekaterih zaraščenih delih pašnika z namenom vzpostavitve nekdanjega travnika. V letu 2011 je bil izvršen selektivni posek borovcev in smrek. Pašnik je bil v mesecu avgustu in prvih mesecih septembra namenjen paši konj

V letu 2012 načrtujemo drobljenje ostanka vej posekanega drevja v letu 2011 ter selektivno mulčanje na nekaterih delih pašnika z namenom vzpostavitve nekdanjega travnika. Namen akcije je na območju travnika vzpostaviti pogoje za ohranitev dveh kvalifikacijskih vrst Nature 2000 in sicer za travniškega postavneža (*Euphydryas aurinia*) in črtastega medvedka (*Callimorpha quadripunctaria*).

NAKUP PARCELE NAD VELIKO KARLOVICO NAMENJEN RAZGLEDIŠČI IN NARAVOSLOVNI INFORMACIJSKI TOČKI

V letu 2011 sta bili kupljeni dve katastrski parceli severno od Velike Karlovice z namenom na tem delu urediti razgledišče z najnujnejšimi informacijskimi vsebinami.

Kupljeni sta bili parceli 2972/1687 in 2972/1688.

kat.obč	kat obč.	štev. parc	kultura	raz.	metrov m2	delež	last m2
Dolenja vas		2972/1687	gozd	3	2270	1	2270 m2
Dolenja vas		2972/1688	gozd	3	1440	1	1440 m2
							Skupaj 3710 m2

Slika: Pogled z razgledne točke na jamski zaliv

ČIŠČENJE GRMOVJA OB CESTI DOLENJE JEZERO – OTOK

V letu 2011 smo začeli s čiščenjem grmovja ob cesti Dolenje jezero-Otok. Čiščenje je obsegalo strojno in ročno žaganje grmovne zarasti ob cesti, na 25 odsekih te ceste, v povprečni dolžini okna, ki znaša 30 metrov. Večji odseki čiščenja pa so bili na območju Vrat in razširitve ceste sredi nasipa med vasjo Dolenje jezero in Gorico.

Delo je časovno obsegalo 25 delovnih dni v mesecu februarju in marcu in 6 dni v mesecu avgustu in septembru, kar skupaj znese 31 delovnih dni.

Mletje vejevja, ki smo ga odpeljali na pašnik v Begunjah pa je obsegalo 10 delovnih dni.

materialni stroški čiščenja grmovja na jezeru

februar - marec 2011			
mulčanje nafta traktor 12 l na h	104 ure	1248 litrov	1622
servis traktor 300 ur cca 3000 eurov	104 ure		1000
1x hidravlična lajtnga			74
3x verižna žaga - motorka			100
2x sablja motorka			70
2x servis motorke			170
1x jermeni mulčar			160
olje motorka in bencin			200
odvoz 20 km x 60 odvozov + 2x Postojna		1260 km	500
stroški drobilca servis nafta brušenje rezil			570
avgust - september 2011			
mulčanje nafta traktor 12 l na h	45 ur	540 litrov	670
servis traktor	45 ur		400
bencin kosa			30
brušenje žage kose			30
skupaj			5.566

V stroške izvedbe niso všteti stroški plače našega pomožnega delavca in stroški Javnih del, ki jih financira Ministrstvo za delo in Občina Cerknica.

V letu 2012 bomo nadaljevali z deli v nekoliko manjšem obsegu, saj v temu trenutku še nimamo potrjenih javnih del.

Za potrebna dela načrtujemo 20 delovnih dni našega pomožnega delavca in 10 delovnih dni v sklopu javnih del

UREJANJE OKOLICE RUŠEVIN CERKVICE SV. KANCIJANA V RAKOVEM ŠKOCJANU IN DELOV POTI OZIROMA RAZGLEDIŠČ, KI SO IZPOSTAVLJENI EROZIJI

Urejanje okolice ruševin cerkvice Sv. Kancijana v Rakovem Škocjanu je obsegalo čiščenje podrasti okolice cerkvice in drugih ruševinskih kompleksov na tem območju ter ureditev talnega nasutja iz lesnih sekancev na razgledišču nad Velikim naravnim mostom.

Na razgledišču pri Velikem naravnem mostu je bilo za izravnavo erodirane površine nasutih 3 m³ lesnih sekancev, ki so zapolnili kraške talne škraplje na območju razgledišča. Nasutje omogoča boljši in varnejši dostop do roba razgledišča. Lesne sekance dobimo iz posekanega in mulčanega grmovja, ki postopoma prerašča zanemarjene travnike in pašnike.

V letu 2011 smo izvedli nasutja lesnih sekancev kot naravnega materiala na dostopni poti proti Malem naravnem mostu do informacijske table pri Malem naravnem mostu v dolžini 50 m in nasutje lesnih sekancev na območju razgledišča na Velikem naravnem mostu. V letu 2011 je bilo porabljenih 15 m³ lesnih sekancev.

V letu 2012 načrtujemo ponovno izvedbo nasutja lesnih sekancev kot naravnega materiala na dostopni poti proti Malem naravnem mostu do informacijske table pri Malem naravnem mostu v dolžini 50 m in vzdrževanje poti ter dostopov do razgledišč.

BLAGOVNA ZNAMKA ZDRAVILNA ZELIŠČA NOTRANJSKEGA REGIJSKEGA PARKA

Izraz zdravilna zelišča pogosto uporabljamo za zdravilne rastline, ki se v medicini ali zdravilstvu uporablja za zdravljenje. V vseh primerih ta izraz ni primeren, saj mnoge zdravilne rastline po načinu rasti niso zelišča, ampak grmi oziroma drevesa.

Vse rastline se ne uporabljajo na enak način in v enakem obdobju. Načeloma se korenine in korenike zdravilnih rastlin nabira le jeseni ali zgodaj spomladi, celo rastlino pa tedaj, ko začne cveteti ali med cvetenjem.

Tradicionalno zdravilne rastline uporabljamo tako, da iz njih pripravimo zdravilne čaje, tinkture, sirupe ali mazila.

Blagovna znamka bo obsegala naslednje izdelke:

mazila	tinkture
Zeliščno mazilo; Smrekovo mazilo Kostanjevo mazilo Brinjevo mazilo Koprivovo mazilo Vrbovo mazilo Bršljanovo mazilo Regratovo mazilo Lučnikovo mazilo Mazilo iz rozge Čemaževo mazilo Osladovo mazilo Krvenkino mazilo Pijavčnično mazilo	Tinkuro navadne krvenke Tinkuro kostanja Tinkuro koprive Tinkuro šentjanževke Tinkuro regrata Tinkuro lučnika Tinkuro rozge Tinkuro čemaža Tinkuro oslada Tinkuro pijavčnice Tinkuro pljučnika

Vsa mazila in tinkture bodo izdelane v manjših količinah in bodo namenjena predvsem v promocijske namene ter za spoznavanje nekdanjih starih načinov uporabe zdravilnih zelišč na območju Notranjske.

V letu 2011 smo poskusno in v manjših količinah izvedli izdelavo mazila in tinkture:

mazila	tinkture
Zeliščno mazilo; Smrekovo mazilo Kostanjevo mazilo	Tinkuro kostanja Tinkuro šentjanževke Tinkuro pljučnika

Notranjski regijski park
Valentin Schein

II. RAČUNOVODSKO POROČILO

Notranjski regijski park, (v nadaljevanju NRP) je javni zavod. Spada med posredne proračunske uporabnike, katerega ustanovitelj je Občina Cerknica. Hkrati pa se NRP uvršča med določene uporabnike enotnega kontnega načrta, saj mora zaradi pridobivanja dela prihodkov iz naslova opravljanja tržne dejavnosti, prihodke in odhodke pripoznati tudi v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi po načelu nastanka poslovnega dogodka.

Letno računovodsko poročilo je pripravljeno v skladu s pravilnikom o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava.

Pri sestavi računovodskih izkazov za leto 2011 in pojasnil k izkazom so bili upoštevani naslednji predpisi:

- Zakon o računovodstvu (Uradni list RS št. 23/99 in 30/02-1253),
- Zakon o javnih financah (Uradni list RS št. 79/99, 124/00, 79/01, 30/02, 56/02-2759, 110/02-5389, 127/06-5348, 14/07-600, 109/08, 49/09 in 38/10),
- Pravilnik o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov pravnih oseb javnega prava (Uradni list RS, št. 134/03, 34/04, 13/05, 138/06 in 120/07, 112/09 in 58/10),
- Pravilnik o enotnem kontnem načrtu za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 54/02, 117/02, 58/03, 134/03, 34/04, 75/04, 117/04, 141/04, 117/05, 138/06, 120/07, 124/08 in 112/09),
- Pravilnik o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 115/02, 21/03, 134/03, 126/04, 120/07, 124/08, 58/10 in 60/10),
- Navodilo o pripravi zaključnega računa državnega in občinskega proračuna ter metodologije za pripravo poročila o doseženih ciljnih in rezultatih neposrednih in posrednih uporabnikov proračuna (Uradni list 12/01, 10/09, 8/07 in 102/10)
- Zakon o davku od dohodka pravnih oseb (Uradni list RS 117/06, 56/08, 76/08, 5/09, 96/09 in 43/10),
- Pravilnik o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev (Uradni list RS št. 45/05, 138/06, 120/07, 48/09, 112/09 in 8//10),
- Pravilnik o načinu in rokih usklajevanja terjatev in obveznosti po 37. členu zakona o računovodstvu (Uradni list RS št. 117/02 in 134/03),
- Pravilnik o opredelitvi pridobitne in nepridobitne dejavnosti (Uradni list RS št. 109/07 in 68/09) ter
- slovenski računovodski standardi.

NRP je dosegal prihodke iz naslova opravljanja javne službe in nekaj iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu.

Računovodsko poročilo obsega:

1. BILANCA STANJA (PRILOGA 1) in pojasnila k postavkam

- a) Pregled stanja in gibanje neopredmetenih dolgoročnih in opredmetenih osnovnih sredstev (PRILOGA 1/A)
- b) Pregled stanja in gibanje dolgoročnih kapitalskih naložb in posojil (PRILOGA 1/B)

2. IZKAZ PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV (PRILOGA 3) in pojasnila k postavkam

- a) Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po načelu denarnega toka (PRILOGA 3/A)

- b) b) Izkaz računa finančnih terjatev in naložb določenih uporabnikov (PRILOGA 3/A-1)
 c) Izkaz računa financiranja določenih uporabnikov (PRILOGA 3/A-2)
 d) Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti (PRILOGA 3B)

Priloga 1: BILANCA STANJA NA DAN 31.12.2011

ČLENITEV SKUPINE KONTOV	NAZIV SKUPINE KONTOV	Oznaka za AOP	ZNESEK	
			Tekoče leto	Predhodno leto
1	2	3	4	5
SREDSTVA				
	A) DOLGOROČNA SREDSTVA IN SREDSTVA V UPRAVLJANJU (002-003+004-005+006-007+008+009+010+011)	001	642.311	686.261
00	NEOPREDMETENA SREDSTVA IN DOLGOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	002	2.266	2.266
01	POPRAVEK VREDNOSTI NEOPREDMETENIH SREDSTEV	003	1.380	1.014
02	NEPREMIČNINE	004	508.514	493.044
03	POPRAVEK VREDNOSTI NEPREMIČNIN	005	31.941	27.378
04	OPREMA IN DRUGA OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	006	423.524	423.525
05	POPRAVEK VREDNOSTI OPREME IN DRUGIH OPREDMETENIH OSNOVNIH SREDSTEV	007	258.672	204.182
06	DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE	008	0	0
07	DOLGOROČNO DANA POSOJILA IN DEPOZITI	009	0	0
08	DOLGOROČNE TERJATVE IZ POSLOVANJA	010	0	0
09	TERJATVE ZA SREDSTVA DANA V UPRAVLJANJE	011	0	0
	B) KRATKOROČNA SREDSTVA; RAZEN ZALOG IN AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE (013+014+015+016+017+018+019+020+021+022)	012	21.651	45.778
10	DENARNA SREDSTVA V BLAGAJNI IN TAKOJ UNOVČLJIVE VREDNOSTNICE	013	0	0
11	DOBROIMETJE PRI BANKAH IN DRUGIH FINANČNIH USTANOVAH	014	8.642	37.477
12	KRATKOROČNE TERJATVE DO KUPCEV	015	0	0
13	DANI PREDUJMI IN VARŠČINE	016	0	0
14	KRATKOROČNE TERJATVE DO UPORABNIKOV ENOTNEGA KONTNEGA NAČRTA	017	6.629	7.148
15	KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	018	0	0
16	KRATKOROČNE TERJATVE IZ FINANCIRANJA	019	2	3
17	DRUGE KRATKOROČNE TERJATVE	020	0	25
18	NEPLAČANI ODHODKI	021	0	0
19	AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	022	6.378	1.125
	C) ZALOGE (024+025+026+027+028+029+030+031)	023	2.635	0
30	OBRAČUN NABAVE MATERIALA	024	0	0
31	ZALOGE MATERIALA	025	0	0
32	ZALOGE DROBNEGA INVENTARJA IN EMBALAŽE	026	0	0
33	NEDOKONČANA PROIZVODNJA IN STORITVE	027	0	0
34	PROIZVODI	028	0	0
35	OBRAČUN NABAVE BLAGA	029	0	0
36	ZALOGE BLAGA	030	2.635	0
37	DRUGE ZALOGE	031	0	0
	I. AKTIVA SKUPAJ (001+012+023)	032	666.597	732.039
99	AKTIVNI KONTI IZVENBILANČNE EVIDENCE	033	0	0
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV				
	D) KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IN PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE (035+036+037+038+039+040+041+042+043)	034	37.322	59.343
20	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI ZA PREJETE PREDUJME IN VARŠČINE	035	0	0
21	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO ZAPOSLENIH	036	8.477	14.483
22	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO DOBAVITELJEV	037	6.130	4.294
23	DRUGE KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IZ POSLOVANJA	038	1.284	2.344
24	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI DO UPORABNIKOV ENOTNEGA KONTNEGA NAČRTA	039	613	614

25	KRATKOROČNO OBVEZNOSTI DO FINANCERJEV	040	20.000	0
26	KRATKOROČNE OBVEZNOSTI IZ FINANCIRANJA	041	110	301
28	NEPLAČANI PRIHODKI	042	0	0
29	PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	043	708	37.307
	E) LASTNI VIRI IN DOLGOROČNE OBVEZNOSTI (045+046+047+048+049+050+051+052-053+054+055+056+057+058-059)	044	629.275	672.696
90	SPLOŠNI SKLAD	045	0	0
91	REZERVNI SKLAD	046	0	0
92	DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	047	154.793	206.650
93	DOLGOROČNE REZERVACIJE	048	0	0
940	SKLAD NAMENSKEGA PREMOŽENJA V JAVNIH SKLADIH	049	0	0
9410	SKLAD PREMOŽENJA V DRUGIH PRAVNIH OSEBAH JAVNEGA PRAVA, KI JE V NJIHOVI LASTI, ZA NEOPREDMETENA SREDSTVA IN OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	050	0	0
9411	SKLAD PREMOŽENJA V DRUGIH PRAVNIH OSEBAH JAVNEGA PRAVA, KI JE V NJIHOVI LASTI, ZA FINANČNE NALOŽBE	051	0	0
9412	PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	052	0	0
9413	PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI	053	0	0
96	DOLGOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI	054	0	0
97	DRUGE DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	055	0	0
980	OBVEZNOSTI ZA NEOPREDMETENA SREDSTVA IN OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	056	490.198	482.290
981	OBVEZNOSTI ZA DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE	057	0	0
985	PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI	058	0	0
986	PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI	059	15.716	16.244
	I. PASIVA SKUPAJ (034+044)	060	666.597	732.039
99	PASIVNI KONTI IZVENBILANČNE EVIDENCE	061	0	0

SREDSTVA

A. DOLGOROČNA SREDSTVA IN SREDSTVA V UPRAVLJANJU

- neopredmetena dolgoročna sredstva
- nepremičnine
- oprema in drobní inventar

so izvirno vrednotena po nabavni vrednosti in amortizirana po amortizacijskih stopnjah v skladu z Zakonom o računovodstvu ter Pravilnikom o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev:

- Nepremičnine po stopnji 3,00 %,
- oprema po stopnji 12,00% - 25,00%,
- računalniki in računalniška oprema po stopnji 25,00 – 50,00 %,

Drobní inventar z življenjsko dobo nad 1 letom in posamično vrednostjo pod 500 EUR se odpiše neposredno ob nabavi.

Neodpisana vrednost opredmetenih in neopredmetenih dolgoročnih sredstev na dan izdelave bilance stanja znaša 642.311€.

B. KRATKOROČNA SREDSTVA

Kratkoročna sredstva sestavljajo naslednje postavke:

- denarna sredstva na podračunu v višini 8.642€

- kratkoročne terjatve do uporabnikov enotnega kontnega načrta predstavljajo terjatve za povračilo stroškov plač do:
 - a) občine Cerknica v višini 4.677 ter
 - b) Zavoda RS za zaposlovanje v višini 1.951 (za pokrivanje stroškov plač javnih delavcev)
- kratkoročne terjatve iz financiranja predstavljajo terjatev do UJP za pozitivne obresti na računu v višini 2€
- aktivne časovne razmejitve v višini 6.378€ so kratkoročno odložene stroški v višini 910,58€ in bodo med stroške preneseni v letu 2012 ter nezaračunani prihodki (zahtevek do občine za mesec december je bil izdan v januarju 2012) v višini 5.467,92€.

C. ZALOGE

Med zalogami NRP izkazuje 620 kosov knjige »Prepovedana ljubezen- pravljica o nastanku Cerkniškega jezera« po ceni 3,993€ za kos

OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV

D. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI

- kratkoročne obveznosti do zaposlenih so sestavljene iz obračunanih toda neizplačanih plač za mesec december 2011 ter drugih povračil stroškov v višini 8.476,83€
- obveznosti do dobaviteljev so še neporavnane, ker še ni zapadel rok plačila. Obveznosti do dobaviteljev na dan bilance stanja znašajo 6.129,27€.
- znesek 1.284 € med ostalimi obveznostmi iz poslovanja predstavlja kratkoročne obveznosti za prispevke na plače v višini 1.140,15€ in obveznosti do Kapitalske družbe za obvezno kolektivno dodatno pokojninsko zavarovanje za javne uslužbenke v znesku 140,12€.
- obveznosti do uporabnikov enotnega kontnega načrta v višini 613€ so neporavnane, ker še ni zapadel rok plačila. Glavni znesek v tej postavki je obveznost do Zavoda RS za zaposlovanje v višini 552,76 za najemnino december 2011.
- obveznosti iz financiranja v višini 110€ so obresti do kreditodajalca za posojilo, ki ga bo zavod vrnil v letu 2012.
- med pasivnimi časovnimi razmejitvami zavod izkazuje obveznosti za nezaračunano energij s strani ZZS, saj je bil račun za to izdan šele v letu 2012.

E. LASTNI VIRI

- znesek dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev se je glede na preteklo leto zmanjšal za znesek amortizacije osnovnih sredstev, ki so bila nabavljena z evropskimi sredstvi.
- obveznosti za sredstva prejeta v upravljanje - predstavljajo neodpisano vrednost neopredmetenih dolgoročnih sredstev ter opredmetenih osnovnih sredstev - v višini 490.197,63€ in je usklajeno s stanjem terjatev za sredstva dana v upravljanje ustanovitelja, na dan 31.12.2011.
- ugotovljeni poslovni izid je presežek prihodkov nad odhodki v višini 528,69€ za leto 2011, tako da zavod v bilanci še vedno izkazuje presežek odhodkov nad prihodki v višini 15.715,87€.

Iz priloge 1/a je razvidno gibanje in stanje neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev v letu 2011.

Notranjski regijski park je v letu 2011 prejel v upravljanje zemljišča v skupni vrednosti 15.470€, medtem ko drugih sredstev ni nabavljal.

Pregled stanja in gibanje dolgoročnih kapitalskih naložb in posojil (PRILOGA 1/B)

NRP v letu 2011 v bilanci stanja ni izkazoval dolgoročnih kapitalskih naložb in posojil, zato priloga ni priložena.

Pojasnila k postavkam IZKAZA PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV (PRILOGA 3)

ČLENITEV PODSKUPIN KONTOV	NAZIV PODSKUPINE KONTOV	Oznaka za AOP	ZNESEK	
			Tekoče leto	Predhodno leto
1	2	3	4	5
	A) PRIHODKI OD POSLOVANJA (861+862-863+864)	860	177.722	249.441
760	PRIHODKI OD PRODAJE PROIZVODOV IN STORITEV	861	177.707	249.441
	POVEČANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	862	0	0
	ZMANJŠANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	863	0	0
761	PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN MATERIALA	864	15	0
762	B) FINANČNI PRIHODKI	865	24	71
763	C) DRUGI PRIHODKI	866	0	3.339
	Č) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI (868+869)	867	0	0
del 764	PRIHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	868	0	0
del 764	DRUGI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI	869	0	0
	D) CELOTNI PRIHODKI (860+865+866+867)	870	177.746	252.851
	E) STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV (872+873+874)	871	46.646	62.911
del 466	NABAVNA VREDNOST PRODANEGA MATERIALA IN BLAGA	872	0	0
460	STROŠKI MATERIALA	873	17.832	23.308
461	STROŠKI STORITEV	874	28.814	39.603
	F) STROŠKI DELA (876+877+878)	875	130.184	176.614
del 464	PLAČE IN NADOMESTILA PLAČ	876	93.329	128.907
del 464	PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST DELODAJALCEV	877	15.976	21.826
del 464	DRUGI STROŠKI DELA	878	20.879	25.881
462	G) AMORTIZACIJA	879	0	0
463	H) REZERVACIJE	880	0	0
465,00	J) DRUGI STROŠKI	881	5	0
467	K) FINANČNI ODHODKI	882	378	12.846
468	L) DRUGI ODHODKI	883	0	0
	M) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI (885+886)	884	0	480
del 469	ODHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	885	0	0
del 469	OSTALI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI	886	0	480

	N) CELOTNI ODHODKI (871+875+879+880+881+882+883+884)	887	177.213	252.851
	O) PRESEŽEK PRIHODKOV (870-887)	888	533	0
	P) PRESEŽEK ODHODKOV (887-870)	889	0	0
del 80	Davek od dohodka pravnih oseb	890	4	0
del 80	Presežek prihodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (888-890)	891	529	0
del 80	Presežek odhodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (889+890) oz. (890-888)	892	0	0
	Presežek prihodkov iz prejšnjih let, namenjen pokritju odhodkov obračunskega obdobja	893	0	0
	Povprečno število zaposlenih na podlagi delovnih ur v obračunskem obdobju (celo število)	894	6	9
	Število mesecev poslovanja	895	12	12

A. PRIHODKI OD POSLOVANJA

Prihodki od poslovanja v višini 177.707€ so doseženi:

- iz sredstev javnih financ, ki predstavljajo sredstva od ustanovitelja občine Cerknica za pokrivanje:
 - * tekočih stroškov v višini 53.624,00€,
 - * pokrivanje stroškov plač javnih delavcev v višini 11.687,04€,
- iz zavoda za zaposlovanje za pokrivanje plač javnih delavcev v višini 22.453,78€,
- kmetijska subvencija, namenjena za pokrivanje tekočih stroškov v višini 61.336,13€
- iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu 4.269,25€
- prenos iz prehodnega konta v višini 24.337,16€ (saldo v letu 2010) na prihodke za sredstva prejeta iz EU (life).

B. PRIHODKI OD FINANCIRANJA

Prihodki od financiranja so prejete avista obresti v višini 23,72€

C. DRUGI PRIHODKI

Me drugimi prihodki zavod ne izkazuje nobene postavke.

D. CELOTNI PRIHODKI

Celotni prihodki v letu 2011 tako znašajo 177.746€ kar je 70,30% manj. NRP je v letu 2009 zaključil projekt Life in do takrat prejel skoraj vsa sredstva iz tega naslova in nekaj malega tudi v letu 2010, medtem ko so ta sredstva v letu 2011 znašala le 24.337,16€. Teh sredstev zavod dejansko ni prejel, temveč so se le računovodsko preknjžila iz prehodnik postavk na prihodke.

E. STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV

- Stroški materiala v višini 17.832€ so stroški goriva, energije, nadomestnih delov, pisarniškega materiala in drugega materiala. Največjo postavko med temi stroški nadomestnih delov za vzdrževanje opreme (predvsem kmetijske mehanizacije), ki znašajo 7.738,03 ter gorivo, ki znaša 5.506,02€.

- Stroški storitev v višini 28.814€ so stroški tekočega vzdrževanja, zavarovalnih premij, plačilnega prometa, intelektualnih storitev, interneta, telefona, najemnine in drugi stroški. Največja postavka bremeni konto najemnin in zakupnin (14.688,12€). To so najemnine za poslovni prostor v Cerknici (5.616,60€), hala v Podskrajniku za shranjevanje kmetijske mehanizacije (4.800,00€) ter zakupnina zemljišča pri Skladu kmetijskih zemljišč v višini 4.103,52€.

F. STROŠKI DELA

Stroški dela v višini 130.184€ so sledeči:

Plače zaposlenih	93.329
Stroški prevoza in prehrane	12.550
Regres	6.401
Prispevki na plače	15.976
Premije za KDZ	1.928

G. AMORTIZACIJA

Zavod na strani prihodkov ne izkazuje sredstev za pokrivanje amortizacije, zato se strošek amortizacije delno zmanjša in prenese v breme sredstev danih v upravljanje ustanovitelja, delno pa iz naslova dolgoročnih rezevacij oblikovanih za ta namen.

H. REZERVACIJE

NRP dolgoročnih rezervacij ni oblikoval

K. FINANČNI ODHODKI

Odhodkov financiranja znašajo 378€ in gre za obresti od najetega kratkoročnega posojila.

M. PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI

Teh odhodkov zavod ne izkazuje.

N. CELOTNI ODHODKI

Znašajo 177.213€ in so od celotnih prihodkov nižji, zato zavod izkazuje 533€ presežka prihodkov nad odhodki. Glede na to, da je v letu 2011 dosegal prihodke tudi iz naslova tržne dejavnosti ugotavlja dobiček v višini 19,70€, in davek od dohodka iz dejavnosti v znesku 3,94€.

Pojasnila k postavkam IZKAZA PRIHODKOV IN ODHODKOV DOLOČENIH UPORABNIKOV PO NAČELU DENARNEGA TOKA (PRILOGA 3/A)

KONTI	NAZIV KONTA	Oznaka za AOP	ZNESEK	
			Tekoče leto	Predhodno leto
1	2	3	4	5
	I. SKUPAJ PRIHODKI (402+431)	401	150.986	518.329
	1. PRIHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE (403+420)	402	146.702	518.329
	A. Prihodki iz sredstev javnih financ (404+407+410+413+418+419)	403	146.653	262.310
	a. Prejeta sredstva iz državnega proračuna (405+406)	404	25.879	92.887
del 7400	Prejeta sredstva iz državnega proračuna za tekočo porabo	405	25.879	92.887
del 7400	Prejeta sredstva iz državnega proračuna za investicije	406	0	0
	b. Prejeta sredstva iz občinskih proračunov (408+409)	407	59.438	107.001
del 7401	Prejeta sredstva iz občinskih proračunov za tekočo porabo	408	56.938	104.408
del 7401	Prejeta sredstva iz občinskih proračunov za investicije	409	2.500	2.593
	c. Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja (411+412)	410	0	0
del 7402	Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja za tekočo porabo	411	0	0
del 7402	Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja za investicije	412	0	0
	d. Prejeta sredstva iz javnih skladov in agencij (414+415+416+417)	413	0	0
del 7403	Prejeta sredstva iz javnih skladov za tekočo porabo	414	0	0
del 7403	Prejeta sredstva iz javnih skladov za investicije	415	0	0
del 7404	Prejeta sredstva iz javnih agencij za tekočo porabo	416	0	0
del 7404	Prejeta sredstva iz javnih agencij za investicije	417	0	0
del 740	e. Prejeta sredstva iz proračunov iz naslova tujih donacij	418	0	0
741	f. Prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna Evropske unije	419	61.336	62.422
	B) Drugi prihodki za izvajanje dejavnosti javne službe (421+422+423+424+425+426+427+428+429+430)	420	49	256.019
del 7130	Prihodki od prodaje blaga in storitev iz naslova izvajanja javne službe	421	0	0
del 7102	Prejete obresti	422	24	81
del 7100	Prihodki od udeležbe na dobičku in dividend ter presežkov prihodkov nad odhodki	423	0	0
del 7141	Drugi tekoči prihodki iz naslova izvajanja javne službe	424	25	8.728
72	Kapitalski prihodki	425	0	0
730	Prejete donacije iz domačih virov	426	0	0
731	Prejete donacije iz tujine	427	0	0
732	Donacije za odpravo posledic naravnih nesreč	428	0	0
786	Ostala prejeta sredstva iz proračuna Evropske unije	429	0	247.210
787	Prejeta sredstva od drugih evropskih institucij	430	0	0
	2. PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU (432+433+434+435+436)	431	4.284	0
del 7130	Prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu	432	4.284	0
del 7102	Prejete obresti	433	0	0
del 7103	Prihodki od najemnin, zakupnin in drugi prihodki od premoženja	434	0	0
del 7100	Prihodki od udeležbe na dobičku in dividend ter presežkov prihodkov nad odhodki	435	0	0
del 7141	Drugi tekoči prihodki, ki ne izhajajo iz izvajanja javne službe	436	0	0
	II. SKUPAJ ODHODKI (438+481)	437	200.051	289.470
	1. ODHODKI ZA IZVAJANJE JAVNE SLUŽBE (439+447+453+464+465+466+467+468+469+470)	438	195.788	289.470

	A. Plače in drugi izdatki zaposlenim (440+441+442+443+444+445+446)	439	115.992	152.659
del 4000	Plače in dodatki	440	96.971	128.249
del 4001	Regres za letni dopust	441	6.247	7.958
del 4002	Povračila in nadomestila	442	12.774	16.452
del 4003	Sredstva za delovno uspešnost	443	0	0
del 4004	Sredstva za nadurno delo	444	0	0
del 4005	Plače za delo nerezidentov po pogodbi	445	0	0
del 4009	Drugi izdatki zaposlenim	446	0	0
	B. Prispevki delodajalcev za socialno varnost (448+449+450+451+452)	447	18.485	23.406
del 4010	Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	448	9.520	12.398
del 4011	Prispevek za zdravstveno zavarovanje	449	6.877	9.093
del 4012	Prispevek za zaposlovanje	450	61	77
del 4013	Prispevek za starševsko varstvo	451	88	133
del 4015	Premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, na podlagi ZKDPZJU	452	1.939	1.705
	C. Izdatki za blago in storitve za izvajanje javne službe (454+455+456+457+458+459+460+461+462+463)	453	45.457	66.866
del 4020	Pisarniški in splošni material in storitve	454	12.071	17.440
del 4021	Posebni material in storitve	455	3.573	17.063
del 4022	Energija, voda, komunalne storitve in komunikacije	456	9.453	9.027
del 4023	Prevozni stroški in storitve	457	3.272	3.113
del 4024	Izdatki za službena potovanja	458	0	0
del 4025	Tekoče vzdrževanje	459	1.631	3.060
del 4026	Poslovne najemnine in zakupnine	460	15.203	16.329
del 4027	Kazni in odškodnine	461	0	0
del 4028	Davek na izplačane plače	462	0	0
del 4029	Drugi operativni odhodki	463	254	834
403	D. Plačila domačih obresti	464	384	12.462
404	E. Plačila tujih obresti	465	0	0
410	F. Subvencije	466	0	0
411	G. Transferi posameznikom in gospodinjstvom	467	0	0
412	H. Transferi neprofitnim organizacijam in ustanovam	468	0	0
413	I. Drugi tekoči domači transferji	469	0	0
	J. Investicijski odhodki (471+472+473+474+475+476+477+ 478+479+480)	470	15.470	34.077
4200	Nakup zgradb in prostorov	471	0	0
4201	Nakup prevoznih sredstev	472	0	0
4202	Nakup opreme	473	0	0
4203	Nakup drugih osnovnih sredstev	474	0	0
4204	Novogradnja, rekonstrukcija in adaptacije	475	0	0
4205	Investicijsko vzdrževanje in obnove	476	0	0
4206	Nakup zemljišč in naravnih bogastev	477	15.470	34.077
4207	Nakup nematerialnega premoženja	478	0	0
4208	Študije o izvedljivosti projektov, projektna dokumentacija, nadzor, investicijski inženiring	479	0	0
4209	Nakup blagovnih rezerv in intervencijskih zalog	480	0	0
	2. ODHODKI IZ NASLOVA PRODAJE BLAGA IN STORITEV NA TRGU (482+483+484)	481	4.263	0
del 400	A. Plače in drugi izdatki zaposlenim iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	482	2.753	0
del 401	B. Prispevki delodajalcev za socialno varnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	483	386	0
del 402	C. Izdatki za blago in storitve iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu	484	1.124	0
	III/1 PRESEŽEK PRIHODKOV NAD ODHODKI (401-437)	485	0	228.859
	III/2 PRESEŽEK ODHODKOV NAD PRIHODKI (437-401)	486	49.065	0

Skupni prihodki javnega zavoda po načelu denarnega toka znašajo 150.986€ in sicer za izvajanje javne službe.

Odhodki po načelu denarnega toka znašajo 289.470, tudi v celoti za izvajanje javne službe 146.702 in iz naslova tržne dejavnosti 4.284.

V letu 2011 je Notranjski regijski park izkazal presežek odhodkov nad prihodki po načelu denarnega toka v višini 49.065€.

Pojasnila k IZKAZU RAČUNA FINANČNIH TERJATEV IN NALOŽB DOLOČENIH UPORABNIKOV (PRILOGA 3/A-1)

V letu 2011 NRP ni imel finančnih terjatev in naložb.

Pojasnila k IZKAZU FINANCIRANJA DOLOČENIH UPORABNIKOV (PRILOGA 3/A-2)

ČLENITEV KONTOV	NAZIV KONTA	Oznaka za AOP	ZNESEK	
			Tekoče leto	Predhodno leto
1	2	3	4	5
50	VII. ZADOLŽEVANJE (551+559)	550	20.000	0
500	Domače zadolževanje (552+553+554+555+556+557+558)	551	20.000	0
5001	Najeti krediti pri poslovnih bankah	552	0	0
5002	Najeti krediti pri drugih finančnih institucijah	553	0	0
del 5003	Najeti krediti pri državnem proračunu	554	0	0
del 5003	Najeti krediti pri proračunih lokalnih skupnosti	555	0	0
del 5003	Najeti krediti pri skladih socialnega zavarovanja	556	0	0
del 5003	Najeti krediti pri drugih javnih skladih	557	0	0
del 5003	Najeti krediti pri drugih domačih kreditodajalcih	558	20.000	0
501	Zadolževanje v tujini	559	0	0
55	VIII. ODPLAČILA DOLGA (561+569)	560	0	200.000
550	Odplačila domačega dolga (562+563+564+565+566+567+568)	561	0	200.000
5501	Odplačila kreditov poslovnim bankam	562	0	200.000
5502	Odplačila kreditov drugim finančnim institucijam	563	0	0
del 5503	Odplačila kreditov državnemu proračunu	564	0	0
del 5503	Odplačila kreditov proračunom lokalnih skupnosti	565	0	0
del 5503	Odplačila kreditov skladom socialnega zavarovanja	566	0	0
del 5503	Odplačila kreditov drugim javnim skladom	567	0	0
del 5503	Odplačila kreditov drugim domačim kreditodajalcem	568	0	0
551	Odplačila dolga v tujino	569	0	0
	IX/1 NETO ZADOLŽEVANJE (550-560)	570	20.000	0
	IX/2 NETO ODPLAČILO DOLGA (560-550)	571	0	200.000
	X/1 POVEČANJE SREDSTEV NA RAČUNIH (485+524+570)-(486+525+571)	572	0	28.859
	X/2 ZMANJŠANJE SREDSTEV NA RAČUNIH (486+525+571)-(485+524+570)	573	29.065	0

NRP se je v letu 2011 zadolžil za 20.000€. Gre za kratkoročno posojilo za obratna sredstva.

Pojasnila k IZKAZU PRIHODKI IN ODHODKI DOLOČENIH UPORABNIKOV PO VRSTAH DEJAVNOSTI (PRILOGA 3B)

ČLENITEV PODSKUPIN KONTOV	NAZIV PODSKUPINE KONTOV	Oznaka za AOP	ZNESEK	
			Prihodki in odhodki za izvajanje javne službe	Prihodki in odhodki od prodaje blaga in storitev na trgu
1	2	3	4	5
	A) PRIHODKI OD POSLOVANJA (661+662-663+664)	660	173.438	4.284
760	PRIHODKI OD PRODAJE PROIZVODOV IN STORITEV	661	173.438	4.269
	POVEČANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	662	0	0
	ZMANJŠANJE VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE	663	0	0
761	PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN MATERIALA	664	0	15
762	B) FINANČNI PRIHODKI	665	24	0
763	C) DRUGI PRIHODKI	666	0	0
	Č) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI (668+669)	667	0	0
del 764	PRIHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	668	0	0
del 764	DRUGI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI PRIHODKI	669	0	0
	D) CELOTNI PRIHODKI (660+665+666+667)	670	173.462	4.284
	E) STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV (672+673+674)	671	45.521	1.125
del 466	NABAVNA VREDNOST PRODANEGA MATERIALA IN BLAGA	672	0	0
460	STROŠKI MATERIALA	673	17.402	430
461	STROŠKI STORITEV	674	28.119	695
	F) STROŠKI DELA (676+677+678)	675	127.046	3.138
del 464	PLAČE IN NADOMESTILA PLAČ	676	91.079	2.250
del 464	PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST DELODAJALCEV	677	15.591	385
del 464	DRUGI STROŠKI DELA	678	20.376	503
462	G) AMORTIZACIJA	679	0	0
463	H) REZERVACIJE	680	0	0
465,00	J) DRUGI STROŠKI	681	5	0
467	K) FINANČNI ODHODKI	682	369	9
468	L) DRUGI ODHODKI	683	0	0
	M) PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI (685+686)	684	0	0
del 469	ODHODKI OD PRODAJE OSNOVNIH SREDSTEV	685	0	0
del 469	OSTALI PREVREDNOTOVALNI POSLOVNI ODHODKI	686	0	0
	N) CELOTNI ODHODKI (671+675+679+680+681+682+683+684)	687	172.941	4.272
	O) PRESEŽEK PRIHODKOV (670-687)	688	521	12
	P) PRESEŽEK ODHODKOV (687-670)	689	0	0
del 80	Davek od dohodka pravnih oseb	690	0	4
del 80	Presežek prihodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (688-690)	691	521	8

del 80	Presežek odhodkov obračunskega obdobja z upoštevanjem davka od dohodka (689+690) oz. (690-688)	692	0	0
	Presežek prihodkov iz prejšnjih let , namenjen pokritju odhodkov obračunskega obdobja	693	0	0

Notranjski regijski park je v letu 2011 večino prihodkov ustvaril iz naslova izvajanja javne službe (173.438€T ter deloma na trgu v višini 4.284€. Glede na delež prihodkov iz naslova tržne dejavnosti so pod to dejavnost izkazani tudi stroški zavoda.

III. ZAKLJUČEK

Letno poročilo za leto 2011 je bilo sestavljeno dne 24.02.2012.

Odgovorni osebi za pripravo letnega poročila za leto 2011 sta:

a) za računovodsko poročilo:

Računovodski servis Brigita, Brigita Jernejčič s.p.
Brigita Jernejčič
Računovodkinja

Notranjski regijski park
Valentin Schein
Direktor

b) za poslovno poročilo:

Notranjski regijski park
Valentin Schein
Direktor